

Forskjell i studiegradsfullføring blant tilflyttende og hjemmehørende studenter.

En undersøkelse av bachelorstudenter ved Universitetet i Agder innen studieretningen
økonomi og administrasjon

Robin Aleksander Olsen

Morten Sevilhaug

Veileder

Roy Mersland

Masteroppgaven er gjennomført som ledd i utdanningen ved Universitetet i Agder og er godkjent som del av denne utdanningen. Denne godkjenningen innebærer ikke at universitetet inntår for de metoder som er anvendt og de konklusjoner som er trukket.

Universitetet i Agder, 2016

Fakultet for økonomi og administrasjon/handelshøgskolen

Institutt for økonomi

Sammendrag

Oppgaven er en av de første i sitt slag hvor korrelasjonen mellom studerende ved sitt hjemsted kontra tilflytende studenters gradsfullføring er målt. Tidligere forskning har sjeldent fokusert på studenters fylkesbakgrunn, det å være tilflytter kontra hjemmehørende ved et studiested og samtidig målt fullføringsgraden hos gruppene mot hverandre. Med begrepet fylkesbakgrunn mener vi i hvilket fylket studenten er registrert som hjemstedsfylke ved opptakstidspunkt. Dette gjør oppgaven meget interessant og ikke minst viktig. Resultatene fremvist i denne oppgaven, samt teorien som ligger bak den, vil være av interesse for universiteters arbeid mot nye studenter. Den vil også være av interesse for studentene selv, for deres foreldre, for alle involvert med å utvikle og forbedre studiekvalitetene, og andelen av studenter som fullfører gradsutdannelse. Oppgaven har med andre ord en veldig interesse for befolkningen generelt og hos de folkevalgte som skal forvalte for mangfoldet.

Endringer i hvordan høyskoler og universiteter mottar statlig økonomisk støtte er også ett tema som belyses i oppgaven. De økonomiske insentivene for å øke andelen av gradsopptak er mange, både for den enkelte studieinstitusjon, og for samfunnet generelt. Endringene beveger seg i retning av økt økonomisk støtte til studiestedet ved studenters gradsopptak, i motsetning til tidligere hvor de mottok støtte på bakgrunn av studenters oppnådde studiepoeng. Dette er en nøkkelfaktor hva gjennomføring og frafall angår, og det økonomiske perspektivet er ikke oversett i denne oppgaven.

Oppgavens data er hentet gjennom portalen *Felles Studentsystem*. Totalt 1189 kandidater i årene 2005-2010 registrert på studiet bachelorgrad i økonomi, ved Universitetet i Agders avdelinger i Kristiansand og Grimstad, er tatt med i beregningene i denne oppgaven. Dataen er både analysert samlet i sin helhet og separat for hvert enkelt studiested for å kunne trekke konklusjoner.

Resultatene viser en signifikant forskjell mellom tilflyttende og hjemmehørende kandidater, når gradsopptak måles. Tilflyttende kandidater fullfører påbegynt gradsutdannelse vesentlig oftere enn hjemmehørende. Kontrollert for påvirkning av kjønn, alder, oppstartsår og opptakspoeng er resultatene entydig for utvalget i sin helhet, og isolert sett ved avdelingene i Kristiansand og Grimstad.

Analyse av hele utvalget viser at 55,19% av tilflyttende fullfører sin grad sammenlignet med bare 38,86% av de hjemmehørende. Isolert sett for Kristiansand fullfører 56,72% av tilflyttere

sammenlignet med 37,91% for hjemmehørende. Isolert sett for Grimstad fullfører 50,85%, sammenlignet med 40,13% for hjemmehørende.

Forord

Dette er en oppgave skrevet i forbindelse med mastergradsstudiet ved Handelshøyskolen ved UiA våren 2016. Masteroppgaven er skrevet av to studenter med fordypning i økonomisk styring. Arbeidet med oppgaven har vært en særdeles interessant og lærerik prosess. Dette er beskrevet tydeligere i vedlagt refleksjonsnotat.

I oppgaven tar vi for oss frafallsproblematikken og tematikken rundt frafall fra høyere utdanning i Norge. Vårt hovedfokus har vært på forskjellen mellom tilflyttende og hjemmehørende studenters fullføringsgrad.

Gjennom arbeidet med oppgaven har ulike utfordringer oppstått. Den største utfordringen har vært å oppdrive og bearbeide datamateriale. Vi vil rette en spesiell takk til de som har vært med på å skaffe og bearbeide denne dataen slik at oppgaven kunne bli en realitet. En stor takk rettes til Dag Olav Nilsen og Ingvild Mulen ved Universitetet i Agders sentrale Felles Studentsystem-team og Unni Henriksen ved Handelshøyskolen ved UiA for deres iherdige arbeid.

Vi vil også takke Reidun Hillesund Nilsen og Mette Venheim for deres jobb i oppgavens tidligste fase.

Vi ønsker også å takke vår veileder Roy Mersland for gode og konstruktive tilbakemeldinger, og for å allerede fra starten av stilt krav til fremføringer og fremdrift.

Innholdsfortegnelse

Sammendrag	2
Forord	4
Vedlegg	7
Figurliste.....	8
Tabeller.....	9
Kapittel 1: Introduksjon	10
1.1 Formål	10
1.2 Problemstilling	10
1.3 Bakgrunn	11
1.4 Avgrensing	12
1.5 Oppgavens struktur	13
Kapittel 2: Teori	14
2.1 Innledning.....	14
2.2 Generelt om frafall	14
2.3 Tidligere forskning	15
2.3.1 Nasjonalt.....	16
2.3.2 Annen Internasjonalt forskning.....	20
2.4 Den Norske Stats fokusområde	22
2.5 Procrastination.....	27
2.6 Psykologisk virkning.....	29
Kapittel 3: Metode.....	32
3.1 Innledning.....	32
3.2 Forskningsmodell	32
3.2.1 Studiefullføring	32
3.2.2. Stedstilhørighet.....	33
3.2.3 Kjønn.....	33
3.2.4 Alder.....	33
3.2.5 Oppstartsår	34
3.2.6 Opptakspoeng.....	34
3.2.7 Forskningsmodell	35

3.3 Forskningsdesign.....	36
3.4 Datainnsamling, undersøkelsesmetode og utvalg	36
3.4.1 Utvalgsfremstilling.....	38
3.5 Analysemetoder.....	40
3.6 Gyldighet og pålitelighet.....	42
Kapittel 4: Analyse.....	45
4.1 Studiefullføring: deskriptiv statistikk og hypotesetesting.....	45
4.1.1 Gjennomsnittlig studiefullføring	45
4.1.2 Gjennomsnittlig studiefullføring etter fylke- og landsdelstilhørighet.....	47
4.1.3 Gjennomsnittlig studiefullføring etter kjønn.....	50
4.1.4 Gjennomsnittlig studiefullføring etter alder	53
4.1.5 Gjennomsnittlig studiefullføring etter oppstartsår	56
4.1.6 Gjennomsnittlig studiefullføring etter opptakspoeng.....	58
4.2 Analyser av problemstillingen	61
4.2.1 Forskningsmodellen i sin helhet, og svar på problemstillingen	61
4.2.1 Forskningsmodellen etter studielokasjon	64
4.3 Drøfting	67
Kapittel 5: Konklusjon	70
Referanser.....	71

Vedlegg

Vedlegg 1: Utvalget	75
Vedlegg 2: Krysstabell og Kji-kvadrat tester	76
Vedlegg 2.1: Studiefullføring etter studielokasjon	76
Vedlegg 2.2: Fylkesbakgrunns påvirkning på studiefullføring	77
Vedlegg 2.3: Landsdelsbakgrunns påvirkning på studiefullføring	78
Vedlegg 2.4: Stedstilørighets påvirkning på studiefullføring	79
Vedlegg 2.5: Kjønnns påvirkning på studiefullføring.....	80
Vedlegg 2.6: Alders påvirkning på studiefullføring.....	81
Vedlegg 2.7: Oppstartsårs påvirkning på studiefullføring	82
Vedlegg 2.8: Opptakspoengs påvirkning på studiefullføring.....	83
Vedlegg 3: T-tester.....	84
Vedlegg 3.1. Stedstilørighets påvirkning på studiefullføring	84
Vedlegg 3.2. Kjønnns påvirkning på studiefullføring.....	84
Vedlegg 4: One-Way ANOVA tester.....	85
Vedlegg 4.1. Landsdelsbakgrunns påvirkning på studiefullføring.....	85
Vedlegg 4.2. Alders påvirkning på studiefullføring.....	85
Vedlegg 4.3. Oppstartsårs påvirkning på studiefullføring	86
Vedlegg 4.4. Opptakspoengs påvirkning på studiefullføring.....	86
Vedlegg 5: Binære logistiske regresjonsanalyser.....	87
Vedlegg 5.1. Studiefullføring blant hele utvalget	87
Vedlegg 5.2. Studiefullføring ved studielokasjon Kristiansand.....	88
Vedlegg 5.3. Studiefullføring ved studielokasjon Grimstad	89
Vedlegg 6: Refleksjonsnotat	90

Figurliste

Figur 2.1: Sannsynlighet for å slutte, etter karakter og geografisk bakgrunn	18
Figur 2.2: Andelen som har sluttet etter alder og kjønn.....	18
Figur 2.3: Dagens finansiering av universiteter og høyskoler	23
Figur 3.2: Utvalget i vår undersøkelse	38
Figur 3.3: Andel gradsopptak i utvalget, fordelt kategorisk	39
Figur 4.1: Prosentvis studiefullføring i hele utvalget.....	46
Figur 4.2: Prosentvis studiefullføring etter studielokasjon	47
Figur 4.3: Prosentvis studiefullføring etter fylkestilhørighet	48
Figur 4.4: Prosentvis studiefullføring etter landsdeltilhørighet	49
Figur 4.5: Prosentvis studiefullføring etter kjønn	50
Figur 4.7: Prosentvis studiefullføring etter alder	53
Figur 4.8. Prosentvis studiefullføring etter tilhørighet og alder	55
Figur 4.9: Prosentvis studiefullføring etter oppstartsår	56
Figur 4.10. Prosentvis studiefullføring etter tilhørighet og oppstartsår	57
Figur 4.11: Prosentvis studiefullføring etter opptakspoeng	58
Figur 4.12. Prosentvis studiefullføring etter tilhørighet og opptakspoeng.....	60
Figur 4.13. Prosentvis studiefullføring etter tilhørighet.....	61
Figur 4.14. Prosentvis studiefullføring etter tilhørighet og studielokasjon.....	64

Tabeller

Tabell 2.1: Grunner til å slutte, etter lærested	17
Tabell 2.2: Andelen som har sluttet, etter opptakspoeng og kjønn	20
Tabell 4.1: Krysstabell studiefullføring etter kjønn	50
Tabell 4.2: Kji-kvadrat test for kjønn	51
Tabell 4.3: T-test for kjønn	52
Tabell 4.4: Kji-kvadrat test av alder	54
Tabell 4.5: One-Way ANOVA test av alder	54
Tabell 4.6. Kji-kvadrat test for tilhørighet	62
Tabell 4.7. T-test for tilhørighet	62
Tabell 4.8. Binær logistisk regresjonsanalyse for studiefullføring	63
Tabell 4.9. Binær logistisk regresjonsanalyse for studiefullføring i Kristiansand	65
Tabell 4.10. Binær logistisk regresjonsanalyse for studiefullføring i Grimstad	66
Tabell 4.11. Oppsummering av resultater	69

Kapittel 1: Introduksjon

1.1 Formål

Formålet med denne oppgaven er å avdekke påvirkningen studenters fylkesbakgrunn har på deres fullføring av studieløpet. Det finnes svært lite tidligere forskning på forskjell i studiefullføring mellom tilflyttende og hjemmehørende kandidater, noe som gjør dette til en interessant og aktuell oppgave. Denne oppgaven vil ha informasjonsverdi for videre forskning, for fremtidig studenter, for Universitetet i Agder sitt rekrutteringsarbeid, samt tilsvarende Høgskoler og Universiteter på landsbasis. Oppgaven har som mål å indikere muligheter for generalisering av både resultater, metodikk og analyse og være en byggekloss for videre forskning på området. Forsøk på å kopiere forskningen med et annet utvalg bør ta høyde for særegne modifikasjoner gjort i denne oppgaven, og ta egne forbehold hva eget utvalg angår. Eksempelvis har studieinstitusjoner i Nord-Norge helt andre forutsetninger og tiltrekningskraft på studenter enn institusjoner i Sør-Norge. Geografiske avstander og utbygd infrastruktur er eksempler på forbehold tatt i denne oppgaven, og som er beskrevet nærmere i kapittel 3.6. Oppgavens data er hentet fra bachelor studenter ved Universitetet i Agder innen studiet økonomi og administrasjon. Begrepet gradsfullførelse brukes synonymt med begrepet studiefullføring gjennomgående i oppgaven. Studenters studiefullføring i denne oppgaven avhenger av fullført bachelorgrad, og begrepene knyttes derfor sammen. Tilsvarende vil stedstilhørighet og tilhørighet gjennomgående i oppgaven reflektere studenters fylkesbakgrunn.

1.2 Problemstilling

I denne utredning vil vi forske på om kandidater tilflyttet fra andre enn Agder-fylkene fullfører studiegraden oftere enn kandidater hjemmehørende i Agder-fylkene. Dette gjøres ved å bruke kandidaters fylkesbakgrunn som måleparameter. Vi vil også kontrollere for variablene kjønn, alderssegment, oppstartsår og opptakspoengs påvirkning på studiefullføring.

Problemstillingen er:

Fullfører tilflyttende studenter oftere studiegraden enn hjemmehørende studenter?

Begrepsforklaring på problemstillingen

Vi anser det som lurt å forklare hvordan vi definerer de ulike begrepene i problemstillingen. Med tilflyttende studenter mener vi studenter med annen fylkesbakgrunn enn Agder-fylkene, ved søketidspunkt for studiet. Tilsvarende vil hjemmehørende studenter være studenter med Agder-fylkene som hjemsted ved søketidspunktet. Begrepet fullføring viser til om kandidaten har bestått bachelorstudiet og oppnådd en grad, eller om kandidaten ikke har fullført hele studiet. Vi definerer dette som enten "fullført", eller "ikke fullført". Grunnlaget for dette vil bli redegjort i kapittel 3.

1.3 Bakgrunn

De siste årene har frafallsproblematikken ved høyere utdanning vært en stor nasjonal nyhetssak. Diskusjonene om hvordan problemene skal løses har vært mange, men nå tas det grep. Regjeringen har gått inn for å endre deler av ordningen for hvordan institusjoner tildeles statlige midler. Regjeringen ønsker å endre hvordan institusjoner finansieres ved å fokusere mer på akademiske resultater enn det som er gjort tidligere. Per dags dato tildeles midlene gjennom en basis- og en resultatbasert del. Fremtidige endringer vil medføre at en større andel skal tildeles gjennom den resultatbaserte delen, noe som skal stimulere til høyere kvalitet og bedre prioriteringer. Det vil ikke lenger være godt nok for institusjonene å få studenter til å bestå flest mulige fag, men i stedet vil det vektlegges å få dem gjennom hele studieløpet og endt grad. Det vil foreligge ni kvalitetskriterier som vil avgjøre i hvilken grad institusjonene lykkes i å fremme dette. Ved siden av antall studiegrader, vil eksempelvis også utvekslingsopphold, forskningspublikasjoner og samarbeid på tvers av institusjoner være påvirkende faktorer (NTB, 2015).

I følge rapporten *Education at Glance* (OECD, 2014), er Norge et av de landene som investerer mest penger per student fra grunnskole til endt høyere utdanning blant OECD landene. Mens den årlige gjennomsnittskostnaden per student i OECD landene ligger på USD 9 487 per student, bruker vi i Norge over USD 14 000 per student årlig. På tross av den høye kostnaden er vi langt ifra det landet med høyest gjennomføringsgrad på normert tid. Om vi kun ser på høyere utdanning er Norge (42%) rett over OECD (38%) gjennomsnittet i sannsynligheten for at en tilfeldig kandidat fullfører studieløpet på normert tid. I tillegg viser tall fra Statistisk sentralbyrå (Regjeringen, 2014) og OECD (2013) at frafallet blant studenter i Norge ligger på hele 42 prosent, og at kun medlemslandene Sverige, USA og Ungarn har

høyere frafall. Til sammenligning bruker Island tilsvarende pengebeløp per student som gjennomsnittet i OECD-landene, men har allikevel en fullføringsgrad på hele 61%.

"Lav gjennomføring og høyt frafall på bachelor- og/eller masternivå er et gjennomgående problem i UH-sektoren" (Kunnskapsdepartementet, 2014, s. 28). Dette er altså en sammensatt utfordring i hele UH-sektoren (Universitet- og Høgskolesektoren), og er noe den norske stat i lang tid har jobbet med å forbedre.

I denne sammenhengen mener vi det er både spennende og nødvendig å finne årsaker til hvorfor norske studenter fullfører sjeldnere enn land med tilsvarende studiemuligheter. Det er her vi kommer inn på de geografiske forholdene vi har i Norge. Det har de siste årene også vært mye snakk om sammenslåing av distriktshøgskoler til større institusjoner. Noen av disse sammenslåingene ble gjennomført fra 01. januar 2016. Grunnen var at man ville øke kvaliteten innen forskning og høyere utdanning (Kunnskapsdepartementet, 2015). Nå som staten har begynt å fokusere på geografisk beliggenhet og tilgjengelighet for utdanning, føler vi det er nødvendig å se på studentenes geografiske tilhørighet til utdannelsestedene, og hvordan de påvirkes av dette. Det er gjort lite forskning på forskjellen i studiefullføring mellom tilflyttende og hjemmehørende studenter. Dette ønsker vi å gjøre noe med, og i samarbeid med Universitetet i Agder har vi fått denne muligheten.

1.4 Avgrensning

Vi har sett oss nødvendig å avgrense teori og behandling av datamaterialet som er hentet ut grunnet tidsbegrensingen på denne masteroppgaven. Teorien vi har valgt å fremlegge bygger primært på det vi har klart å fremskaffe av tidligere forskning rundt tilsvarende problemstillinger, samt teori om det vi anser som relevant og viktig for det vi ønsker å undersøke. For å sørge for validitet i våre undersøkelser har vi ansett det som imperativt å sørge for homogenitet i utvalget. Kun på denne måten kan en i stor grad trekke signifikante konklusjoner. Valget om bachelorgrad i økonomi er derfor helt bevisst da dette er en homogen gruppe, hvor det er årlige oppstarts kull, hvor inngangsbilletten ikke skiller den enkelte fra resten av utvalget. Slik homogenitet er ikke alltid mulig å sikre. I studier hvor utvalget er mastergradsstudenter, vil dette for eksempel være vanskelig. I et utvalg bestående av mastergradsstudenter, kan i praksis hele utvalget ha forskjellig studiebakgrunn, selv om de nå er inne på den samme masteren.

Vår datamengde er hentet fra en spesifikk studieretning ved ett universitet. Vi har allikevel mulighet til å dobbeltsjekke og sammenligne visse resultater, da vi kan skille mellom to avdelinger innen den samme avgrensningen. Universitetet i Agder er lokalisert på 2 studielokasjoner, en i Kristiansand og en i Grimstad. Begge lokasjonene tilbyr bachelor i Økonomi og Administrasjon. På denne måten har vi mulighet til å sammenligne resultater fra studielokasjonene opp mot hverandre og dermed trekke bedre konklusjoner. Vi kan anta at både oppgavens metodikk og analyse kan generaliseres og være til nytte for andre institusjoner, om mulig med særegne modifikasjoner.

Vi vil ikke ha noen form for spørreundersøkelse i denne oppgaven, men vil analysere data hentet fra databasen *Felles Studentsystem (FS)*. Denne datamengden begrenser seg til kull med oppstart årene 2005-2010. I tillegg til å undersøke om studentenes studiefullføring påvirkes av det å være hjemmehørende eller tilflytter, vil vi også kunne kontrollere for kjønn, alder, oppstartsår og opptakspoeng. Under bearbeidelse av datamengden har vi tatt visse forutsetninger. Disse forutsetningen er nærmere diskutert i kapittel 3.

1.5 Oppgavens struktur

Kapittel 1 består av en generell oversikt over oppgavens formål, bakgrunn og avgrensning. Her har vi også presentert problemstillingen. Kapittel 2 vil ta for seg oppgavens teoretiske rammeverk. Først gjennom innledende teori om studiefrafall og forhold som påvirker dette. Deretter tar vi for oss den norske stats arbeid for å fremme utdanning, mer spesifikt hvordan redusere frafall og øke studiekvaliteten. Videre vil vi presentere relevant teori vedrørende fenomenet *procrastination* og hvordan dette kan påvirke studiefullføring. Avslutningsvis i kapittel 2 tar vi for oss det psykologiske aspektet ved å flytte hjemmefra og gi avkall på sitt sikkerhetsnett.

Kapittel 3 tar for seg oppgavens metodikk og databearbeidelse. Her beskriver vi hvordan datamengden er fremskaffet, hvilke måter denne er bearbeidet og hvilke analyseverktøy som brukes. I kapittel 4 vil vi presentere våre funn samt analysere og diskutere resultatene. Avslutningsvis følger en konklusjon som sammenfatter oppgavens essens og svar på problemstillingen. Til slutt foreligger referanser og vedlegg, samt et refleksjonsnotat.

Kapittel 2: Teori

2.1 Innledning

Oppgavens problemstilling prøver å svare på om det er en forskjell i studiefullføring mellom tilflyttende og hjemmehørende studenter. Er det signifikant forskjell i studiefullføring blant tilflyttende og hjemmehørende kandidater? Det er forsket svært lite på den direkte sammenhengen mellom tilflyttende kandidater og deres studiefullføring ved høyere utdanning, sammenlignet med de som er hjemmehørende ved den samme institusjonen. Teoretisk fagstoff på området er derfor begrenset og vanskelig å oppdrive. Det teoretiske rammeverket i denne oppgaven vil derfor være bygget på en rekke emner som har innvirkning på studenters studiefullføring. Først og fremst vil tidligere forskning av studiefracfall brukes som rammeverk og utgjøre en viktig byggekloss i vårt teorikapittel. Videre legger vi til grunn den norske stats overordnede fokus på utdanning og hva som gjøres for å fremme studiekvalitet og utvikling på området. Vi ser også på fenomenet *procrastination* og hvordan dette kan være en påvirkende faktor i studiefullførings sammenheng. Avslutningsvis studerer vi det psykologiske aspektet ved å studere i hjembyen sin, og dermed ha sitt sikkerhetsnett i form av venner og familie enkelt tilgjengelig, kontra det å flytte utenbys, samt forlate trygge og kjente omgivelser.

2.2 Generelt om fracfall

"Det finnes svært mange forskjellige måter å omtale fracfall på, og hvordan man omtaler fenomenet kan også påvirke hvordan det blir målt og fortolket" (Hovdhaugen, 2014, s. 9)

Som sitatet viser, finnes det ikke en klar definisjon av begrepet fracfall. Det brukes forskjellig i ulike settinger og ulike land. I England brukes begrepene "non-completing" og "non-continuing students" om fracfall i studiesammenheng (Yorke, 1999) (Yorke & Longden, 2004). Tilsvarende har man i Amerikansk forskning benyttet begrepet "dropout" (Astin, 1975) (Tinto, 1975) (Tinto, 1982). Hovdhaugen viser til tre forskjellige måter å kategorisere fracfall på. Hun setter også spørsmålsteget ved om det er rimelig å forvente at alle studenters mål er å oppnå en fullverdig grad. De tre kategoriene er "Stop-out", "Transfer" og "Dropout". Stop-out viser til studenter som forlater lærestedet midlertidig, uavhengig av årsak til avbrekket.

Studenter som skifter lærested uten å endre studium, defineres som en transfer student. Disse studentene har nødvendigvis ikke avsluttet sin gradsutdannelse, men fortsatt den ved en annen institusjon enn der den ble påbegynt. Kategorien dropout viser til studenter som helt avslutter sin høyere utdanning, uten å ha oppnådd en grad. (Hovdhaugen, 2009) Med så mange ulike måter å definere frafall på, er det enkelt å forstå hvordan store resultatforskjeller i målingene oppstår og at det er vanskelig å lage en unison modell for databearbeidelse. I denne masteroppgaven benyttes begrepet frafall som beskrivende for personer som har påbegynt, men ikke fullført en bachelorgrad. Dette innebærer at vi definerer alle som ikke oppnår en bachelorgrad, innen økonomi og administrasjon fra Univeristet i Agder, som frafalne. Dette helt uavhengig av årsak til ikke fullførelse. Disse restriksjonene påvirker utfallet av våre analyser og må hensyn taes under vurdering av resultatene.

For å konkret kunne måle frafall ved høyere utdanning kan man ifølge Aamodt og Hovdhaugen (2011) benytte seg av to metoder. Den ene er en survey hvor en spør alle studenter om de har fullført, byttet lærested eller sluttet. Fordelen med denne metoden er at studentene selv definerer sin studiestatus, og man unngår med dette feilkilder og oppblåste tall. Ulempene er problemer med datainnsamling, og stor risiko rundt systematikken i datamengden. Den andre metoden er bearbeidelse av registerdata. Registerdata er samlet av lærestedet og kontinuerlig oppdatert gjennom studentenes studieprogresjon. Her må frafall defineres og man bør ta høyde for kategoriene stop-out, transfer og dropout for å unngå overdreven frafallsrate. Fordelene ved denne typen måling er at datamengden er lett tilgjengelig og oppdatert. Den største ulempen med denne målingsmetoden er mangelen på informasjon om hvorfor studenter avslutter studiet før oppnådd grad. Det er tidvis vanskelig å tolke ut ifra registerdata om en student er kategorisert som stop-out, transfer eller dropout. I denne oppgaven er bruk av registerdata grunnlag for datainnsamling.

2.3 Tidligere forskning

I dette kapitlet vil vi gjøre rede for noe av den tidligere empiriske forskningen som foreligger angående studiefrafall og årsakene for dette fenomenet. Dette fordi vi har brukt mye av denne forskningen som byggekloss i hva vi ønsker å undersøke i vår masteroppgave. Vi belyser også hvilke årsaker som er påvirkende for studiefrafall og hvilke konklusjoner tidligere forskere har kommet til. Denne informasjonen vil gi oss en god og viktig pekepinn på hvordan

stedstilhørighet kan være en påvirkende variabel på studiefrafall, og dermed hvordan våre undersøkelser utarbeides. Den tidligere empiriske forskningen vil bli presentert etter hva vi anser som mest relevant knyttet til vår problemstilling og til den norske studiemodellen.

2.3.1 Nasjonalt

Mye av forskningen på nasjonalt nivå er gjort av Elisabeth Hovdhaugen, ofte i samarbeid med Per Olaf Aamodt. Disse to har skrevet en rekke rapporter om fenomenet studiefrafall og studiegjennomstrømning. Mange av deres publikasjoner er utgitt av Nordisk Institutt for studier av Innovasjon, Forskning og Utdanning (NIFU). NIFU er et uavhengig samfunnsvitenskapelig forskningsinstitutt, som omfatter hele det kunnskapspolitiske området. De gir årlig ut statistikk om Forskning og Utviklingsarbeid (FoU) for de nordiske landene, og institusjonens visjon er "å videreutvikle studier av utvikling, forskning og innovasjon, som flerfaglige og tverrfaglige forskningsfelt i globalt perspektiv" (NIFU, 2012)

Kartlegging

I rapporten *Frafall fra universitetet* (2005) fremlegger Aamodt og Hovdhaugen en omfattende analyse av frafallsproblematikken ved høyere utdanning i Norge. De diskuterer også årsaker og mulige løsninger på problemet. Innledningsvis skriver de om problematikken ved å definere frafall i studiesammenheng, og hvordan man må skille mellom det å ta en pause i studiene, bytte av studiested eller fullstendig avbryte gradsutdannelsen. Aamodt og Hovdhaugen har benyttet seg av en metode hvor studenter selv definerer sin studiestatus gjennom besvarelse av ett spørreskjema. Utvalget i denne rapporten består av studenter fra Universitetet i Oslo (UiO), Universitetet i Bergen (UiB) og Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (NTNU). (Aamodt & Hovdhaugen, *Frafall fra universitetet*, 2005)

Årsaker for frafall

Ved at utvalget er hentet fra Norges tre største Universiteter vil man i stor grad kunne kontrollere for lokal påvirkning og generalisere resultatene nasjonalt. Aamodt og Hovdhaugen avdekket at grunnene til frafall var mange og varierte, som fremvist i tabell 2.1 (Aamodt & Hovdhaugen, 2005).

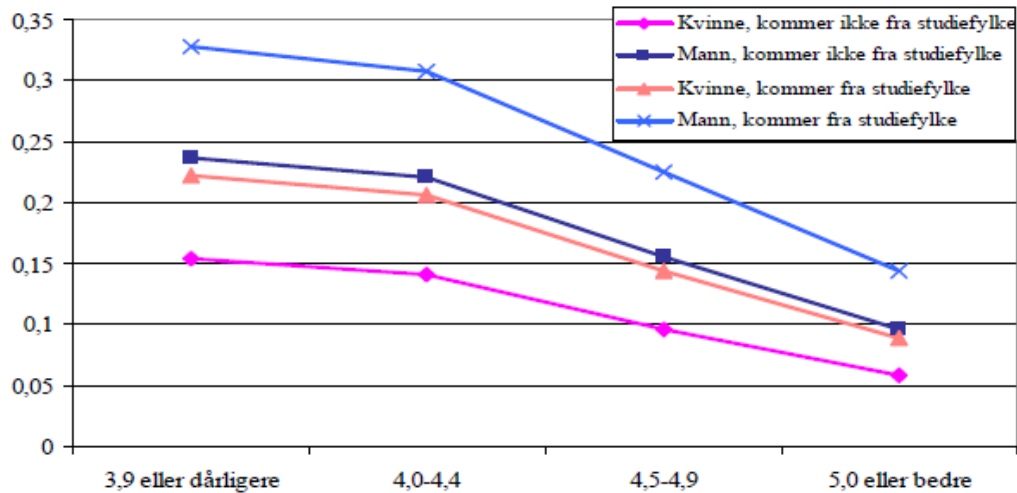
	<i>Andel som sier "stor betydning"</i>			
	<i>UiO</i>	<i>UiB</i>	<i>NTNU</i>	<i>Alle</i>
Kom på etterskudd i studiene	42,0	50,5	47,6	46,2
Studiet interesserte meg ikke nok	42,1	50,0	45,1	45,4
Mangelfull veiledning	47,7	45,0	37,8	44,2
Fikk jobb	34,1	39,8	48,8	39,8
Misfornøyd med undervisning	40,8	38,0	29,3	36,9
Klarte ikke balansen mellom studier og arbeid	43,4	32,3	27,7	35,7
Livet som student ble for ustrukturert	36,6	38,4	30,5	35,6
Mangelfull info/studieveiledning	34,9	34,7	24,4	32,0
For stor arbeidsmengde	32,8	35,4	23,2	31,1
Trivdes ikke sosialt	30,0	34,3	15,9	27,7
Økonomiske problemer	28,7	26,5	24,7	26,9
For vanskelig studium	27,5	30,3	22,0	26,9
Så ikke hva jeg kunne bruke utdanningen til	21,1	23,2	30,5	24,3
For langt studium	28,0	23,2	18,3	24,0
Dårlig faglig miljø	18,5	25,3	15,9	19,9
Helsemessige årsaker	16,3	24,5	16,7	19,0
Fungerte dårlig å kombinere studier og familie/barn	17,7	16,0	18,3	17,3
Kom ikke inn på studium som var førsteprioritet	11,4	12,1	15,9	12,8
Fikk ikke studielån pga forsinkelse	7,8	14,3	14,8	11,7
Pga omsorg for barn	10,1	7,2	11,0	9,4
Fikk ikke godkjent tidligere utdanning	10,1	9,1	7,3	9,0
Venner/søsken sluttet	1,6	4,0	2,4	2,6

Tabell 2.1: Grunner til å slutte, etter lærested

Tabellen viser årsakene studentene selv mente hadde stor betydning for deres studiefrafall, fordelt mellom de tre nevnte universitetene. Det som går igjen hos studenter flest er egen interesse rundt studiet, evnen til å holde følge i studieprogresjonen og mangel på kyndig veiledning. Misnøye med undervisningens kvalitet, studiets arbeidsmengde og studietilværelse hadde også stor innflytelse på deres valg om å avslutte studiet før fullendt grad. I rapporten skriver forfatterne at det var svært få av studentene som hadde en klar plan og mål med sitt studievalg. Dette kan være med på å forklare den høye andelen av folk som slutter grunnet mangelfull interesse for studiet. Vi finner det interessant at ingen av årsakene nevnt i tabell 2.1 kan knyttes direkte mot vår problemstilling, tilflytning til studiested.

Geografisk bakgrunn

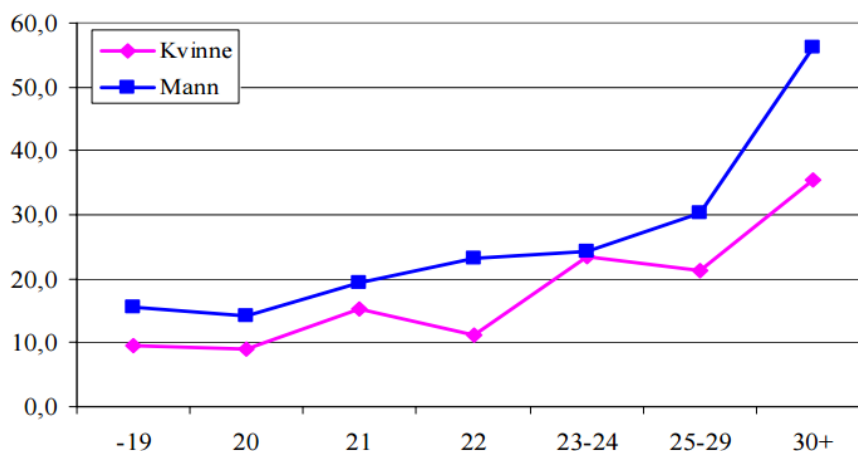
I samme rapport presenterer Aamodt og Hovdhaugen (2005) funn om påvirkningen geografisk bakgrunn har på studiefullføring.

Figur 2.1: Sannsynlighet for å slutte, etter karakter og geografisk bakgrunn

Aamodt og Hovdhaugens funn viser at de som kommer fra samme fylket som studiestedet, har større sannsynlighet for å slutte enn studenter fra andre fylker. Dette er sentralt for vår oppgave og problemstilling. Berg (1995) forklarer denne trenden blant annet ved at studenter langt hjemmefra har måttet ta et mer fundamentalt valg om å begynne på høyere utdanning, og at de dermed er mer forberedt på utfordringene de møter.

Grunnet stor aldersspredning i utvalget hadde forfatterne mulighet til å undersøke om alder og kjønn var påvirkende årsaker til frafall.

Figur 2.2: Andelen som har sluttet etter alder og kjønn

Av figur 2.2 ser man hvordan sannsynligheten for frafall øker jo eldre studentene er og at menn i noe høyere grad avslutter studiet før fullendt grad oftere enn kvinner (Aamodt & Hovdhaugen, 2005). I vår modell er kjønn og alder kontrollvariabler, og vil også være en del av vår analyse.

Institusjonens muligheter

Årsakene forfatterne viser til er ikke noe institusjonene nødvendigvis selv kan påvirke. For eksempel vil mangel på interesse for faget være en vanskelig ting for et universitet å endre hos ett individ. Derfor peker forfatterne på to ulike forklaringsmodeller hva frafall angår. Den første modellen peker på spesielle trekk ved studentens bakgrunn. Med andre ord, hva de tar med seg av sosiale normer, hva slags utdanning foreldrene har og studievaner fra tidligere skolegang, inn i sitt studieløp. Det er svært fascinerende å lese om hvordan Aamodt og Hovdhaugen konkluderer med at disse vanene på lang vei forklarer årsakene til frafall, og at det i mindre grad handler om variabler som kjønn, alder, studiemiljø, studietilbud, motivasjon og mål. Dette er noe som også dokumenteres gjennom forskning gjort av Yorke (1999), og Yorke og Longden (2004).

Den andre modellen viser trekk ved lærestedet, studietilbudet eller studiekvaliteten som kan ha innvirkning på frafallet blant studentene (Aamodt & Hovdhaugen, 2005). Det er viktig for institusjonene å skille mellom disse to modellene og fokusere på variablene de kan være med å påvirke for å redusere frafallet. Den sosiale bagasjen studentene tar med seg inn, kan vanskelig endres av institusjonen, mens studiemiljøet og kvaliteten på undervisningen er noe det aktivt kan jobbes for å forbedre.

Kvalitetsreformen

De samme forfatterne skrev også rapporten *Frafall og gjennomføring i lavere grads studier før og etter Kvalitetsreformen*, hvis formål var å undersøke om Kvalitetsreformen hadde ført til redusert frafall. (Aamodt & Hovdhaugen, 2011), Mange av deres funn fra forskning publisert i 2005 ligger til grunn i denne oppgaven. Kvalitetsreformen er en omfattende reform av høyere utdanning iverksatt av Regjeringen i 2001, og som tredde i kraft i 2003. Målet med reformen var å gi studenter krav på bedre utnyttelse av studieåret, forpliktende studieplaner og bedre veiledning (Clemet, 2002). Kvalitetsreformen vil bli redegjort for i påfølgende delkapittel.

Elisabeth Hovdhaugen og Per Olaf Aamodt tar videre for seg Kvalitetsreformen og hvilken innvirkning den har hatt på frafallsproblematikken i sin rapport *Studiefrafall og studiestabilitet* (Aamodt & Hovdhaugen, 2006).

En annen norsk forsker som har skrevet om frafallsproblematikken forut for Kvalitetsreformen er Pål Børing. I sin rapport *Studiegjennomføring og studiefrafall ved høgskolene* (Børing, 2004) undersøker han hvor stor andel av studentene som fullfører sitt utdanningsløp og oppnår en høgskolegrad. I motsetning til Aamodt og Hovdhaugens forskning, peker Børings resultater på alder som en påvirkende faktor for en students gradsfullføring, og sosial bagasje er mindre påvirkende (Børing, 2004).

Videre fremgår det av Aamodt og Hovdhaugens (2005) forskning tydelig hvordan både karakterer fra videregående skole, også kalt opptakspoeng, og kjønn er påvirkende for studiefrafall.

	<i>Under 4,0</i>	<i>4,0-4,4</i>	<i>4,5-4,9</i>	<i>5,0 eller bedre</i>
Kvinner	24,9	18,0	11,8	6,9
Menn	25,5	27,4	23,5	12,9
Alle	25,1	20,9	14,9	8,6

Tabell 2.2: Andelen som har sluttet, etter opptakspoeng og kjønn

Tabellen viser tydelig hvordan andelen av studenter som ikke fullførte studiet, synker ved høyere opptakspoeng. "Andelen som slutter er nesten tre ganger høyere blant de med de dårligste karakterene enn blant de med de beste" (Aamodt & Hovdhaugen, 2005, s. 68). Som vi ser av tabellen er denne trenden tydeligere blant kvinner enn menn, spesielt frem til de med de beste karakterene.

2.3.2 Annen Internasjonalt forskning

De tyske forskerne Wrohlich og Spiess (2008) har studert om hvorvidt distanse mellom hjemsted og institusjon for høyere utdanning påvirker hvem som tar høyere utdanning. Denne studien ligger svært tett opp mot vår problemstilling, og resultatene fra deres undersøkelser viser at avstanden er en påvirkende faktor. De konkluderer med at per 10 km avstand mellom hjemsted og institusjon, reduseres sannsynligheten for deltakelse ved høyere utdanning med

2-3 prosentpoeng. Vår problemstilling handler ikke om deltakelse, men fullføring av studiene. Allikevel ser vi hvordan geografi har en helhetlig påvirkning på det å ta høyere utdanning. Vi tolker det dit hen at hvis det er slik at geografisk avstand har en påvirkende effekt på valget om å ta høyere utdanning, kan det også ha en påvirkning på valget om å fullføre det påbegynte studiet.

Professor Card (1993) la i 1993 frem resultater som viste at sjansene for å ta høyere utdanning var langt større blant folk bosatt nær en utdannings institusjon, enn de uten samme lokale tilbudet. Card viser også til hvordan foreldres utdanning er en beskrivende faktor for deltakelse og fullføring av høyere utdanning, og hvordan de med sammensetningen utdannede foreldre og nært tilknytning til en institusjon endte opp med høyere lønn enn de uten.

I 2008 ble det fremlagt en omfattende rapport om hvorfor folk ikke fullførte sine påbegynte grader ved et universitet i Spania. Forskningen tok for seg 7000 studenter, fordelt mellom korte og lange gradsprogrammer over en 8-års periode frem til 2004. Resultatene i rapporten viser helt tydelig hvordan familiær bakgrunn er en forklarende faktor for frafall. Rapporten viser også hvordan eldre studenter, og studenter som venter med å begynne på høyere utdanning, har større sannsynlighet for å ikke fullføre (Lassabille & Gomez, 2008).

Vi ser tydelig at all forskning på området viser hvordan oppdragelse, familiesammensetning og foreldres utdanning, altså familiære forhold, har en signifikant påvirkning på om studenten vil fullføre sin grad eller ikke.

2.4 Den Norske Stats fokusområde

"Samfunnet endrer seg raskt globalt, nasjonalt og lokalt. Universiteter og høyskoler spiller en viktig rolle for å forutse, møte og påvirke utviklingen på områder som demografi, økonomi og klima. Forskning og utdanning av høy kvalitet er avgjørende for å sikre fremtidens arbeidsplasser og for å fremme omstilling og verdiskapning i norsk økonomi" (Meld. St. 18, 2015, s. 3).

Slik lyder innledningen til Stortingsmelding 18. Satsningen på utdanning fra den norske stats side er tydelig å se. I nevnte stortingsmelding forklares flere av problemområdene ved høyere utdanning i Norge og mulige tiltak for å forbedre dem. Det finnes mye positivt ved utdanningssystemet i Norge, men det er allikevel sårbare områder. I rapporten nevnes små sårbare forskningsmiljøer, mange mindre spredte utdanningstilbud med sviktende rekruttering og generell unormalt høyt frafall. Den internasjonale deltakelsen er også for lav i forhold til hva ressursgrunlaget tilsier. Regjeringen ser det derfor som nødvendig å endre strukturen i UH-sektoren og samle ressursene på færre, men sterkere institusjoner. Reformens mål er å styrke kvaliteten og tilbudet på både forskning og utdanning. Regjeringen ønsker derfor en sammenslåing av en rekke institusjoner og inkorporere flere av dagens høyskoler med et av åtte universiteter, mens andre høyskoler slås sammen med hverandre. Per 2015 har vi i Norge 33 statlige universitet og høyskole institusjoner, men regjeringens fremtidige mål er at vi har langt færre.

Det høye antallet institusjoner er et særnorsk fenomen. Tilgangen til distriktshøyskoler var for flere tiår tilbake ment som ett ledd for å få flere til å ta høyere utdanning, da spesielt kvinner, som historisk sett har hatt en mer hjemmeværende rolle enn mannen. I 2016 er situasjonen en helt annen, og vi ser viktigheten av faglig sterke institusjoner kontra mindre, men lettere tilgjengelige høyskoler og universiteter. En sammenslåing av institusjoner vil derfor kunne være en hensiktsmessig løsning, men ikke det eneste tiltaket som må gjennomføres, noe som også kommer klart frem i stortingsmelding nr. 18 (Meld. St. 18, 2015).

"Strukturelle endringer er viktige, men er i seg selv ikke nok for å sikre høy kvalitet og langsiktig bærekraft i høyere utdanning og forskning. Endringer må spille på lag med andre kvalitetsfremmende prosjekter som regjeringen har satt i gang, og andre tiltak som er

beskrevet i denne meldingen. Dermed må også kunnskapen om og tilsynet med kvaliteten i norsk universitets- og høyskolesektor styrkes" (Meld. St. 18, 2015, s. 4).

Finansiering

Det kommer frem i Stortingsmelding 18 at finansiering er et sterkt styringsvirkemiddel som skal være med på å gjøre høyskoler og universiteter i stand til å nå fastsatte mål.

"Utdanningsinsentivene i dagens finansieringssystem inkluderer belønning for avlagte studiepoeng. Dette gir både et insentiv til å ta opp flere studenter for å utnytte ledig kapasitet, og til å få flere studenter raskere gjennom studieløpet" (Ekspertgruppen for finansiering av universiteter og høyskoler, 2015, s. 48)

Regjeringen varslet i Stortingsmelding 7, *Langtidsplan for forskning og høyere utdanning 2015-2024*, at bevilgningen til både forskning og høyere utdanning skal økes. Allerede i budsjettet for 2015 økte bevilgningen til forskning og høyere utdanning med: 100 millioner kroner til satsning på verdensledende fagmiljøer, 100 millioner til forskningsinfrastruktur, 115 millioner for å øke norsk deltakelse i Horisont 2020 og 60 millioner til fri prosjektstøtte (Meld. St. 18, 2015). Det er med andre ord helt tydelig at Norges statsledere ser viktigheten av utdanning og forskning.

Finansieringssystemet benyttet av høyskoler og universiteter per dags dato, ble innført i 2002 som ett av virkemidlene for å støtte opp under Kvalitetsreformen. Oppnådde resultater har i dette systemet direkte betydning for tildeling av midler. Systemet er evaluert og debattert mange ganger siden 2002 uten at store endringer er innført, selv om svakheter ved systemet har blitt avdekket. Figuren viser dagens finansiering av utdanningsinstitusjoner i Norge.

Grunnbilgning (77 %)		Ekstern finansiering (23 %)
Basisdel (70 % av grunnbevilgningen)	Resultatbasert del (30 % av grunnbevilgningen)	<ul style="list-style-type: none"> - Norges forskningsråd - EU - Næringslivet - Kommunesektoren - Andre inntekter
	<ul style="list-style-type: none"> - Studiepoeng (åpen ramme) - Utvekslingsstudenter (åpen ramme) - Publikasjonspoeng - Doktorgradskandidater og kandidater fra KU-programmet - Finansiering fra EU - Finansiering fra Norges Forskningsråd og regionale forskningsfond 	

Figur 2.3: Dagens finansiering av universiteter og høyskoler

Figuren viser hvordan grunnbevilgningen utgjør 77% av mottatte midler og hvordan 30% av grunnbevilgningen er resultatbaserte.

Kunnskapsdepartementet bestemte i april 2014 at en ekspertgruppe skulle gjennomgå finansieringen av universiteter og høyskoler, og foreslå eventuelle forbedringer. Resultatet av denne gjennomgangen ble lagt frem januar 2015 gjennom rapporten *Finansiering for kvalitet, mangfold og samspill – Nytt finansieringssystem for universiteter og høyskoler*. Gruppen foreslår i rapporten å videreføre hovedtrekkene i dagens modell, men med endringer ved flere av resultatindikatorene. Blant annet ønsker de å redusere antall utdanningskategorier fra seks til fire og opprette en ny kandidatindikator for ferdigstilte gradsutdannelse. Både bachelor-, master-, og doktorgradskandidater skal berøres av denne og de foreslår også å innføre et insentiv i Lånekassen for raskere gjennomføring av grader. Etter gruppens fremleggelse av rapporten er 90 høringsinstanser kontaktet for å bidra med sitt syn. Generelt er det stor støtte for at hovedelementene i nåværende system videreføres spesielt rundt studiepoengs progresjon som sentral indikator. De fleste som har uttalt seg er likeledes positive til etableringen av tilleggs insentiv studiefinansieringen for fullførte grader. (Meld. St. 18, 2015) (Ekspertgruppen for finansiering av universiteter og høyskoler, 2015)

At det kommer endringer i finansieringen i fremtiden er det ikke tvil om. Med bakgrunn i ekspertgruppens funn og høringsinstansenes tilbakemelding, er ett nytt system i ferd med å ferdigstilles og utprøves. I Stortingsmelding 18 (2015, s. 64) fremgår følgende tekster:

"Kunnskapsdepartementet vil stimulere institusjonene til å arbeide med økt utdanningskvalitet, slik at flere av studentene fullfører en grad. En kandidatindikator kan være aktuelt å innføre i tillegg til dagens insentiv for avlagte studiepoeng."

"Finansieringssystemet skal fortsatt være et nasjonalt system med rammebetingelser til institusjonene. Det skal ikke fordele midler til fagområder eller individer" (Meld. St. 18, 2015, s. 61).

Sitatetene viser hvordan det overordnede fokuset for finansiering av høyere utdanning og forskning ikke skal endres. Det som skal endres er hvordan finansieringen forekommer.

"Rammebevilgningen skal som tidligere bestå av en basisdel og en resultatbasert del. Til den resultatbaserte delen skal det være knyttet enkle og tydelige intensiver som bidrar til gode resultater på utvalgte områder. Regjeringen vil videreutvikle finansieringssystemet med sikte på å øke den resultatbaserte andelen over tid" (Meld. St. 18, 2015, s. 61)

"En viktig grunn for å innføre et delvis resultatbasert finansieringssystem var at institusjonene skulle prioritere utdanningskvalitet høyere. Det har vært en vekst i avlagte studiepoeng, men fortsatt gjennomfører godt under halvparten av studentene på normert tid. Frafall er et stort tap for den enkelte student og for samfunnet. Kunnskapsdepartementet vil stimulere institusjonene til å arbeide med økt utdanningskvalitet, slik at flere av studentene fullfører en grad. En kandidatindikator kan være aktuelt å innføre i tillegg til dagens insentiv for avlagt studiepoeng" (Meld. St. 18, 2015, ss. 63-64)

Endringene kommer altså i stor grad til å handle om å premiere satsning på gradstudier snarere enn beståtte enkeltemner. I revidert nasjonalbudsjett 2016 fremkommer det at man har jobbet videre med de foreslåtte endringene. *"Endringene i finansieringssystemet som gjennomføres fra 2017 vil gi flere resultatbaserte indikatorer. Gode resultater på utdanningsområdet vil premieres sterkere, blant annet ved å innføre en kandidatindikator"* (Meld. St. 2, 2016). Som Stortingsmeldingen viser er arbeidet med nytt finansieringssystem for høyskoler og universiteter under utvikling og ikke ferdigstilt per dags dato.

Tilpasset utdanning

Det er fra statens side ønskelig at folk tar høyere utdanning, blir ferdig på kortest mulig tid for så å kunne bidra til inntjening og verdiskapning for Norge. En kommisjon utnevnt av Kunnskapsdepartementet, med formål å forske på produktivitet, viser til at det er nødvendig å bedre folks kunnskapsnivå for å øke inntektene til den enkelte så vel som landets. Den samme kommisjonen viser også til hvordan dagens universitets- og høyskolestruktur er lite effektiv (Meld. St. 18, 2015). Dette med uryddige studieløp, og for lite fokus på gradsopptak er noe vi har nevnt tidligere i kapitlet. Kommisjonen er nok en kilde i rekken av de som viser til akkurat dette.

Det kan argumenteres at det er for enkelt, eller for mange mulige studievalg i Norge, og at man bør tilspisse utdanningsmulighetene i retning av hva landet trenger og tror er nyttig i fremtiden. Det var ment at Kvalitetsreformen skulle gi institusjonene fleksibilitet til å tilpasse

seg regionale og nasjonale arbeidskraftbehov, fordi nettopp institusjonene og studentene ble vurdert til å kunne svare bedre på behovene enn hva myndighetene kunne. Tall fra SSB viser at etterspørselen etter personer med høyere utdanning vil øke med 390 000 personer fra 2010 til 2030. På aggregert nivå er derimot tilbudsveksten sterkere enn etterspørselsveksten noe som kan indikere en fremtidig ubalanse i det norske arbeidsmarkedet. Det er stor forskjell i arbeidsmarkedet mellom de ulike faggruppene. Generelt har kandidater fra profesjonsstudier en enklere overgang fra utdanning til arbeidsmarkedet enn de med mer generell utdanning. Etterspørselen etter helse- og omsorgsarbeidere vil også fortsette å øke i takt med befolkningsveksten (Ekspertgruppen for finansiering av universiteter og høyskoler, 2015).

Tre år etter ferdigstilt utdanning har de fleste funnet arbeid. Relativt mange mener derimot at de er overkvalifisert for stillingen, og bare rundt halvparten av humanister og samfunnsvitere mener de får utnyttet sine kunnskaper og ferdigheter i jobben. (Arnesen, Støren, & Wiers-Jensen, 2013) (Arnesen m.fl, 2014)

"Det er ikke entydig sammenhenger mellom utvikling i antall studietilbud og antall studenter. Dette tilsier at det er andre mekanismer enn antall søkere som styrer studietilbudene ved institusjonene. Utviklingen kan derfor heller ikke entydig begrunnes i finansieringssystemet og belønning for avlagte studiepoeng. Det vi likevel kan si med sikkerhet er at det har vært en stor økning i markedsføringsutgifter for å tiltrekke seg nye studenter, særlig rettet mot elever i videregående utdanning" (Ekspertgruppen for finansiering av universiteter og høyskoler, 2015, s. 52)

Det har vært stor økning i studiepoengproduksjonen siden innføringen av finansieringssystemet i 2002. Denne økning kan til dels forklares ved generell økt opptakt til høyere utdanning, mens det kun har vært en svak forbedring i gjennomførings- og frafallstallene. Det er her mulig å trekke paralleller mellom hvordan det gjeldende finansieringssystemet belønner studiepoengproduksjon uavhengig om studentene fullfører en grad eller ikke. Fra en institusjons side kan dermed uttelling for avlagte studiepoeng ha bidratt til økt opptak av studenter, snarere enn fokus på økt kvalitet. Som nevnt flere ganger tidligere er det også verdt å merke seg at gjennomstrømnings- og frafallstall også påvirkes av andre faktorer (Ekspertgruppen for finansiering av universiteter og høyskoler, 2015).

2.5 Procrastination

Solomon og Rothblum (1984) definerer procrastination som "*the act of needlessly delaying tasks to the point of experiencing subjective discomfort*". Oversatt til norsk vil uttrykket kunne defineres som det å unødvendig utsette et gjøremål, til det punktet hvor en føler ubehag over å ha det ugjort. Ellis og Knaus (1977) estimerer i sin undersøkelse at ca 95% av alle studenter ved høyere utdanning opplever procrastination som et problem på ett eller flere tidspunkt gjennom sine studier. Det finnes beviser for at procrastination resulterer i svakere akademiske resultater i form av dårlige karakterer og frafall ved studiene (Semb, Glick, & Spencer, 1979). De samme forskerne beviser også at tendensen blant studenters procrastination øker utover i studiene. Den tidligere forskningen på området har for det meste fokusert på studievaner, som for eksempel antall minutter studenter bruker på studiearbeid i uken (Ziesat, Rosenthal, & White, 1978) og studenters evne til å fullføre selvstyrte instruksjonskurs (Miller, Weaver, & Semb, 1974). Procrastination er derimot et langt større og dypere fenomen og kan ikke kun beskrives av dårlig tidsplanlegging i hverdagen. Forskningsresultater antyder at det er en rekke årsaker som kan beskrive fenomenet, blant annet angst, vanskeligheter med å ta avgjørelser, frykt for konsekvensene av å lykkes og frykten for ikke å oppnå perfekte resultater (Burka & Yuen, 1982). Rozental og Carlbring (2014) viser også til at stress, angst og skyldfølelse går igjen blant de som føler procrastination som et problem.

Nyere forskning viser at minst halvparten av studenter ved høyere utdanning opplever procrastination som hemmende og resultatpåvirkende (Day, Mensink, & O'Sullivan, 2000). Reduksjonen i antallet som mener de selv er hemmet av procrastination kan muligens beskrives av det økte fokuset fra universitetene på studentoppfølging og ukentlige innleveringer for å unngå at studenter havner i bakpåk. Resultatene er basert på studenters egen tolkning av sin grad av procrastination, og andelen som føler seg berørt til punktet hvor det er ett stort problem kan ligge under 50% (Steel, 2007).

Som tilflytter til nytt studiested har man ofte gitt avkall på sitt vante sikkerhetsnett bestående av gamle venner og familie. Nettet man lager ved studiestedet består ofte av likesinnede studenter innen samme fagområdet med felles interesser. Den sosiale omgangen foregår dermed i stor grad innenfor fagområdet, da det er naturlig å tenke seg at skolehverdag, oppgaver og andre faglige utfordringer kommer opp i dagligtale. Ved å være en del av ett nettverk hvor det faglige ofte blir diskutert, vil en til stadighet bli påminnet om oppgaver og

frister. Det vil være naturlig å tenke seg at procrastination sjeldnere forekommer i grupper hvor den største fellesnevneren er dere felles studium. For studenter i sosiale grupper der fellesnevneren ikke er studierelatert, vil muligens være mer påvirket av aktiviteter uten studierelasjon. På denne måten vil tilflyttende studenters nettverk ofte skille seg fra det til en hjemmehørende som i mye større grad består av venner og familie uten faglig tilknytning.

Forskningen gjort vedrørende procrastination viser altså at dette i alle sammenhenger er et psykologisk fenomen og at det derfor kan trekkes en parallell mellom psykologi og frafallsproblematikk.

2.6 Psykologisk virkning

Som mye av den tidligere forskningen viser, er det å avslutte sine studier før fullført grad en kompleks og sammensatt avgjørelse, som ikke enkelt kan forklares med bare en variabel. Flere rapporter viser hvordan den sosiale bagasjen en har med seg, beskrevet gjennom ens foreldres utdanning, det faktumet om man har skilte eller ikke skilte foreldre, og husholdningens samlede inntekt (Dommermuth, 2009). Det viser seg at disse faktorene er de med mest påvirkningskraft på om en student fullfører eller ikke. Vi mener derfor at det å avslutte sitt studiet har en klar psykologisk overtone over seg. Kombinerer man den nevnte sosiale bagasjen med det faktum at studiemiljø og nærhet til venner og kjente også spiller inn, kan man enda tydeligere trekke paralleller mellom det psykologiske hos studenter og valget om å avslutte et påbegynt studiet før fullendt grad er oppnådd.

Vår oppgave ønsker å undersøke fullføringsgrad målt mellom tilflyttende og hjemmehørende studenter. Dommermuth (2009) viser til hvordan utflytningsmønsteret i Norge har endret seg svært lite. Kilmartin (1987) var blant de første til å vise at unge mennesker ble boende hjemme hos foreldrene lengre enn tidligere. Tidligere var samlivsinngåelse ofte hovedgrunnen til å flytte ut av hjemstedet, mens i moderne tid er utflytting ofte knyttet til start av høyere utdanning eller jobb (Texmon, 1996) (Carlton, 1994). Det er også en stor økonomisk gevinst ved å bli boende hjemme, da svært mange bor enten gratis, eller med svært lav leie når de bor i foreldrenes bolig. Spiess og Wrolich (2008) beskriver i sine undersøkelser det økonomiske aspektet ved å flytte hjemmefra for å ta høyere utdanning som en tydelig påvirkende variabel for valg av studiested.

"Det er stor variasjon mellom de europeiske velferdsstatene når det gjelder fordeling av forsørgingsansvar mellom stat, marked og familie" (Hellevik, 2005, s. 1).

Særlig i Sør-Europa blir unge mennesker boende stadig lengre i foreldrehjemmet enn i Norge hvor trenden som nevnt er tilnærmet uendret de siste 50 årene. Forskjellen kan skyldes kulturelle normer og skikker. Hva som aksepteres som en legitim årsak for å flytte hjemmefra varierer fra land til land og kultur til kultur, noe som vil påvirke ved hvilken alder unge etablerer seg på egenhånd (Jones, 1995) (Holdsworth, 2000).

"Variasjonen mellom stater kan også være en konsekvens av sosialpolitiske forhold. Å ta en lengre utdanning, skaffe seg bolig og få barn innebærer til dels store kostnader, og finner sted i en periode i livet der inntekten ofte er lav og ustabil, og der det er uvanlig å ha noe særlig med oppsparte midler. I perioder kan unge mennesker med andre ord ha god bruk for økonomisk assistanse" (Hellevik, 2005, s. 1).

Hellevik peker også på det økonomiske perspektivet hva det å flytte hjemmefra for å studere innebærer. Det virker rimelig å anta at dette er med på å påvirke ett studieforløp enten det er påbegynt eller blir besluttet ikke startet pga. utflytting. Har en flyttet og investert en del kroner i det å begynne på en utdanning, kan det nok for mange virke bortkastet å ikke fullføre og få med seg en grad ut av investeringen. Den økonomiske byrden vil i dette tilfellet fungere som et pressmiddel og insentiv for å stå løpet ut og gjøre det som kreves for å fullføre graden. Det er stor forskjell på studiefinansiering rundt omkring i Europa. Statene skiller seg mellom hvordan de forholder seg til økonomisk uavhengighet fra foreldrene og om hoveddelen av utdanning legges til staten eller til studentene. (NOU, 1999) I de nordiske landene finner vi liten foreldreavhengighet, men stor offentlig innsats. Alle studenter har rett til studielån og dette gis uavhengig av foreldres inntekt. I de søreuropeiske landene anses det å finansiere utdanning som familiens hovedansvar. Kun de med foreldre med svært lav inntekt vil motta støtte og regningen for utdanning er således flyttet over til den enkelte student og studentens familie. (Hellevik, 2005)

I vår oppgave har vi ikke intervjuet studenter og avklart deres bosituasjon mens de studerte, men det er rimelig å anta at flertallet av tilflyttere fra andre fylker ikke bor hjemme med sine foreldre gjennom studiene, og at andelen som bor hjemme er høyere blant studentene som studerer i sitt hjemfylke.

Det å studere i sitt hjemfylke, handler ikke kun om bolig og økonomi. Det er rimelig å anta at en stor andel av studenter som studerer i hjemfylket allikevel flytter ut hjemmefra. Disse vil allikevel ha enklere tilgang til sine kjente og kjære, sine barndomsvenner og arenaer for fritidsaktiviteter vil være kjente og enkle å ta i bruk. Disse faktorene er dermed uberørt av en påbegynt høyere utdanning, mens hos tilflyttere vil det ikke være slik. Dette sikkerhetsnettet og hvordan noen studenter til en viss grad gir avkall på det ved å flytte til en ny by ett annet sted i landet, kan ha påvirkningskraft på valget om å stå studieløpet ut eller avslutte det før fullendt grad.

Blant annet skriver Berg (1995) om hvordan tilreisende studenter i større grad har tatt et fundamentalistisk valg om å studere, og derfor er mer fokusert på å fullføre. Hjemmehørende studenter har lettere for å prøve ut høyere utdanning, uten å måtte flytte. Som nevnt er kjønn og alder også sterkt påvirkende faktorer for valget om å ta høyere utdanning. En stigende tendens er at eldre studenter kun søker opptakt lokalt, særlig blant kvinner (Opheim, 2000). Det er med andre ord ført og fremst de yngre søkerne som tar valget og har muligheten til å flytte for å studere. Dette må ses i sammenheng med søkerens livssituasjon, da eldre søkere i større grad har etablert familie og arbeid, som knytter dem til nærområdet. Pascarella og Tarenzini (1991) skriver også om hvordan studenter som i stor grad er usikre på sitt valg av studium, har større sannsynlighet for å falle fra.

Noe av det som skiller hjemmehørende fra tilflyttende studenter er hvordan de tilflyttende oftere er orientert mot et spesifikt studium. Opheim (2000) viser at hjemmehørende ikke nødvendigvis har samme spesifikke målsetning rundt utdanning som tilflyttende har. Eksempelvis er medisinstudiet en utdanning som tiltrekker seg studenter med helt spesielle mål og er villige til å flytte for å få innpass på studiet. Studenter uten samme spesifikke målsetning er mindre villige til å flytte for å studere, og velger heller en mer generell utdanning som oftere tilbys nær hjemstedet.

Kapittel 3: Metode

3.1 Innledning

I dette kapittelet fremlegger vi metodikk rundt innhenting av datamaterialet, samt forklarer hvilke bearbeidelser og avgrensninger som er gjort. Vi vil også presentere essensen av dette generelle datamaterialet slik at man lettere forstår hvilken informasjon som er innhentet. Innledningsvis utleder vi forskningsmodellen og gir en dypere forklaring av problemstillingen. Under forskningsdesignet belyser vi undersøkelsen som er gjort, og premissene knyttet til denne. Deretter følger en fremstilling av datamaterialet og en forklaring av analysemetoder benyttet i oppgaven. Avslutningsvis kommer en diskusjon av undersøkelsens gyldighet og pålitelighet.

3.2 Forskningsmodell

Problemstillingen i denne masteroppgaven er valgt med begrunnelse i en interesse av å kartlegge hvordan tilflytning med bakgrunn i stedstilhørighet (uavhengig variabel) kan påvirke en students studiefullføring (avhengig variabel). Dette betyr at vi ønsker å undersøke noe veldig spesifikt, noe som også kommer frem av problemstillingen. Allikevel ønsker vi å kontrollere for andre variabler som også vil kunne påvirke en students studiefullføring. De variablene som vi i denne oppgaven anser som kontrollvariabler er analysert i tidligere forskning. Vår forskning kan da brukes til å bekrefte eller avkrefte denne tidligere forskningen, gitt at vi setter de samme kriteriene og avgrensninger.

Kontrollvariablene vi har innhentet data om er kjønn, alder, oppstartsår og opptakspoeng. På denne måten kan vi også kontrollere for disse variablenes påvirkning på studenters studiefullføring. Vi har innhentet data fra to ulike studielokasjoner, hvor begge er tilknyttet Universitetet i Agder.

3.2.1 Studiefullføring (avhengig variabel, dummy)

Dette er den avhengige faktoren i vår undersøkelse, og er med andre ord det fenomenet vi ønsker å undersøke. Vi velger å definere om en kandidat har fullført studiet ved om han/hun har oppnådd en grad. Dersom kandidaten av en eller annen grunn ikke har oppnådd en grad vil han/hun defineres som ikke fullført. Kandidater som fortsatt er aktive eller har permisjon

vil fjernes fra vårt utvalg. Vi har dessverre ingen mulighet til å forutse om disse kandidatene vil fullføre utdannelsen som er påbegynt.

3.2.2. Stedstilørighet (*Uavhengig variabel, dummy*)

Dette er hovedfaktoren i denne oppgaven. Ved å definere alle med annen fylkesbakgrunn enn Agder som tilflyttere, vil vi kunne undersøke om det er forskjell i studiefullføringen mellom de som flytter utenfor hjemfylket for å studere og de som forblir nære oppvekststed. Som tidligere forklart er det gjort lite forskning om tilflytning til studiested har en påvirkning på studiefullføringen. Vi har derfor valgt å studere dette ved å definere hver enkelt kandidat som enten tilhørende et av Agder-fylkene (definert ved hjemmehørende) eller om kandidaten er tilflytter i den forstand at man er ikke er tilhørende ett av Agder-fylkene (definert ved tilflytter) ved studiesøknad. På denne måten skiller vi tydelig hvem som flytter en lengre distanse for å begynne på høyere utdanning og hvem som kun studerer en times tid vekk fra sikkerhetsnettet sitt.

3.2.3 Kjønn (*kontrollvariabel, dummy*)

Tidligere forskning viser at kvinner er bedre studenter enn menn når det kommer til studiefullføring. Dette betyr at den statistiske sannsynligheten for at en kvinne fullfører studiet er høyere enn for at en mann gjør det. Ved å analysere denne faktoren kan vi bidra til å bekrefte denne påstanden, og se variabelen i sammenheng med tilhørighet.

3.2.4 Alder (*kontrollvariabel, kategorisk*)

Dette er nok en faktor som tidligere bevist er påvirkende for studenters studiefullføring. Forskning viser at yngre studenter fullfører høyere utdanning oftere enn de som starter i en senere alder. Dette er noe vi mener er spennende å undersøke, og vi velger da å inkludere denne faktoren i denne oppgaven. For å få en bedre oversikt velger vi å gruppere utvalget i tre alderssegmenter. De tre alderssegmentene vil være følgende:

0-20 år: Disse studentene kommer ofte rett fra videregående skole, eventuelt med ett års militærtjeneste, studie, reise eller jobb i tillegg. De er ofte søkere under kvoten "førstegangsvitnemål" og har en egen inntakskategori ved studieopptak. Ett av kravene for bruk av

førstegangsvitnemål er at kandidaten ikke kan fylle mer enn 21 år ved opptaksåret.

- 21-23 år: Disse studentene har enten hatt ett lengre avbrekk fra studiene, eller valgt å studere noe annet først. De fleste vil tilhøre den andre inntakskategorien ved studieopptak, "ordinær kvote".
- 24-70 år: De eldste studentene tilfaller dette segmentet. Alle kandidatene vil tilhøre ordinær kvote ved studieopptak. Mange her vil antagelig ha jobbet i en del år, men velger av ulike årsaker å studere videre.

3.2.5 Oppstartsår (*kontrollvariabel*)

Ved å skille mellom de ulike opptaksårene kan vi kartlegge utviklingen i studenters studiefullføring. Er det slik at kandidatene har utviklet seg positivt eller negativt i form av studiefullføring. Forelesere får ofte ett inntrykk av hvordan hvert kull presterer opp mot hverandre, og på denne måten kan også de få en konkret tilbakemelding på om deres intuisjon er reell. Dette er også et viktig element for universitetet. Med statens planlagte endringer i tildeling av midler er det viktigere enn noen gang før at flere studenter fullfører hele studieløpet. Om analysen viser at andelen studiefullføringer reduseres er universitetet nødt til å ta grep relativt raskt. Motsatt vil en positiv utvikling tilsi at universitetets arbeid for økt andel studiefullføring fungerer.

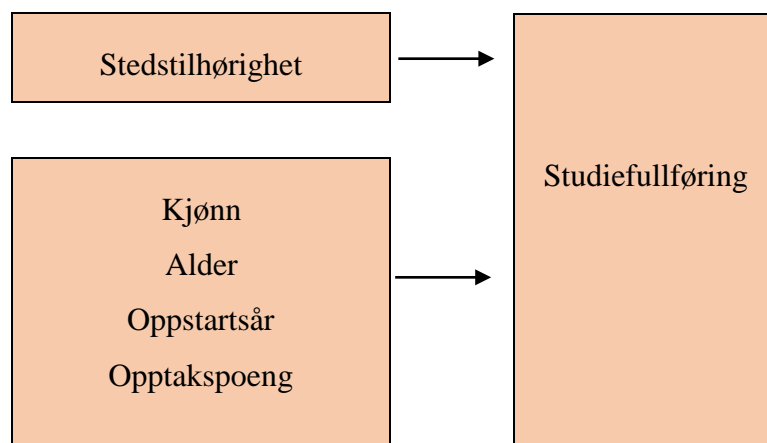
3.2.6 Opptakspoeng (*kontrollvariabel*)

For hvert opptak til høyere utdanning settes det krav som hver enkelt kandidat må få godkjent. Disse kravene må være på plass for å i det hele å kunne bli tildelt en studieplass. Samordna opptak, service- og koordineringsorganet til Utdanning- og forskningsdepartementet, styrer opptak ved høyere utdanning i Norge. Organet krever blant annet at kandidaten, for å bli tildelt en studieplass, må ha generell studiekompetanse eller være kvalifisert på en annen måte. I tillegg finnes det spesielle opptakskrav ved siden av dette på spesielle studier. Normalt sett er generell studiekompetanse veien til høyere utdanning, og oppnås ved fullføring av 3-årig videregående skole, yrkesfag med påbygging, eller ved 23/5-

regelen. Når en søker har fått godkjent søknaden, vil personen konkurrere med andre som har oppnådd tilsvarende krav og som ønsker seg inn på det samme studiet. Dette betyr at for mange studier er det konkurranse om plassene. Derfor benyttes det vi kaller for opptakspoeng. De med høyest karaktersnitt fra tidligere (videregående) skolegang tildeles studieplassene. Opptaksgrensen for hvert kull angir den med lavest poengsum som kom inn i opptaket (Kunnskapsdepartementet, u.d.). Dette er en variabel vi har valgt å inkludere i denne oppgaven. Vi har ikke fått tilgang på hver enkelt kandidats opptakspoeng, så vi har valgt å benytte opptakspoeng utgitt av Samordna opptak. Vi har dermed valgt å tildele alle kandidater ved samme opptak, fordelt etter studielokasjon, samme opptakspoeng. Opptakspoengene som er brukt er fra ordinær kvote i hovedopptaket. Noen av opptakene på Grimstad var uten poenggrenser, noe som betyr at alle kandidater med godkjente opptakskrav ble tildelt studieplass. Minstekravet for å ha godkjent opptaksmulighet vil i en slik situasjon være bestått videregående skole med generell studiekompetanse. I praksis vil dette bety at kandidaten har bestått alle fag og vil minst ha 20,0 opptakspoeng ved søketidspunktet. På denne måten kan vi kontrollere om høyere opptakspoeng påvirker studiefullføringen ved høyere utdanning.

3.2.7 Forskningsmodell

Figur 3.1 viser forskningsmodellen som er brukt i denne oppgaven.

Figur 3.1: Forskningsmodell

3.3 Forskningsdesign

Selnes (1999) skriver i boken *Markedsundersøkelser* at innen man iverksetter en undersøkelse, må man ha en overordnet plan for hvordan undersøkelsen skal gjennomføres. Denne planen skal fremkomme av forskningsdesignet. Vi ønsker å undersøke en statistisk årsakssammenheng mellom variabler, om en variabel påvirker en annen variabel til å endres. Dette betyr at forskningsdesignet vi benytter er av typen kausalt design. Ved å benytte denne type design skal det være mulig å bevise om en konkret handling er årsaken til en konkret respons (Selnes, 1999). I vårt tilfelle vil dette være om valget om å flytte for å studere endrer sannsynligheten for å fullføre studiegraden.

Det settes tre krav til kausalitet. Det må være en samvariasjon mellom avhengig og uavhengig variabel. Årsaken må komme før effekten eller virkningen i tid. Det må også være mulig å kontrollere for innvirkning av andre faktorer (Ghuri & Gronhaug, 2010). Sekaran og Bougie (2013) argumenterer for ett fjerde krav, at det må være en logisk (teoretisk) forklaring om hvorfor den uavhengige variabelen påvirker den avhengige variabelen.

Denne oppgaven vil gå i bredden, noe som gir oss et ekstensivt design. Vi har mange undersøkelsesenheter, kandidater i utvalget og går ikke i dybden på noen få enkelte (Selnes, 1999).

3.4 Datainnsamling, undersøkelsesmetode og utvalg

Å samle inn informasjon om studenters studiefullføringer har vært en omfattende prosess, og vi var lenge usikre på hvilken metodikk vi skulle bruke. I første omgang vurderte vi et spørreskjema som skulle sendes ut til tidligere registrerte kandidater ved Universitetet i Agder. Etter å ha diskutert mulighetene og problemene ved denne type innsamlingsmetodikk med ansatte ved Universitetet i Agder, ble vi enige om at de skulle bidra til innhenting via systemet FS. Dette resulterte i en relativt omfattende Excel fil med totalt 1189 studenter. Utklipp av den uredigerte Excel filen kan ses i vedlegg 1.

Det skilles mellom to typer av data. Data som er innsamlet av den/de som lager og gjennomfører en undersøkelse defineres som *primærdata*. Når data er innhentet av andre, for eksempel av Statistisk sentralbyrå, defineres dette som *sekundærdata* (Andresen, Henningsen,

& Kval, 2007). I denne oppgaven er alt av data innhentet fra systemet FS, noe som betyr at vi bruker sekundærdata i vår undersøkelse. Dette har gjort datainnhentingene veldig tidsbesparende, men da dataen ikke er tilpasset vår undersøkelse må den bearbeides.

Felles studentsystem er et administrativt system for universiteter og høyskoler. Formålet med systemet er å forvalte, utvikle, vedlikeholde og drifte studentadministrative oppgaver for norske universiteter og høyskoler. Hver enkelt institusjon, samt samordna opptak melder inn sine data til systemet. Målet med FS er å ha ett sentralt organ hvor all informasjon om studenter samles. (Felles Studentsystem, 2014) Ved å ha all informasjon samlet vil det i fremtiden være enklere å forske og gjøre undersøkelser som kan være grunnlaget i beslutningsvedtak. Det er per dags dato et problem at for mye av informasjonen er spredd og vanskelig å få tak i, til og med innad i egen institusjon, da den gjerne er delt mellom flere avdelinger. Slik situasjonen er nå utformes det kontinuerlig politikk og finansieringssystemer for sektoren, uten nødvendigvis å ha informasjonen man burde hatt tilgjengelig. Det å kjenne til vanskelighetene med å oppdrive korrekt studentinformasjon er av svært viktig verdi for videre forskning og for politikere i vedtaksposisjoner. Forhåpentligvis vil FS i fremtiden være en effektiv portal for tilgang på studentinformasjon.

Informasjonen som vi har fått fra FS er av kvantitativ metodetype. Kvantitativ metode defineres av at vi har mange undersøkelsesobjekter og relativt lite informasjon om hvert objekt. Denne metoden krever ofte mindre etterarbeid med analyser, i motsetning til kvalitativ metode (Andresen, Henningsen, & Kval, 2007). Med de tidsbegrensningene vi har i forbindelse med denne masteroppgaven bidrar denne metoden i stor grad til en god ressursbesparelse. Allikevel er det noe informasjon om hver enkelt kandidat, noe som gjør at vi får et bredt grunnlag for analysen. En annen positiv side ved denne dataen er at all informasjon skal være innhentet på de samme premissene. Det er ikke studentene selv som definerer om de har fullført studiegraden, men universitetet de er registrert hos. Alle kandidater som påbegynte graden vil også være representert i dataen, noe som reduserer skjevhet og feilmarginer.

Utvalget i denne undersøkelsen vil være alle kandidater som påbegynte studiet Bachelor i Økonomi og Administrasjon ved Universitetet i Agder i årene 2005-2010. Om kandidaten er registrert i Kristiansand eller Grimstad vil ikke ha noen påvirkning i hovedanalysen, men vil heller bli brukt som en kontrolldel for forskjeller ved ulike studiesteder. Variablene som

undersøkes hos kandidatene er studiefullføring, stedstilhørighet, kjønn, alder, oppstartsår og opptakspoeng.

3.4.1 Utvalgsfremstilling

Figur 3.2 viser hvordan utvalget i denne oppgaven er fordelt mellom studielokasjon, kjønn, aldersgrupper, og stedstilhørighet. Denne fremstillingen viser alle studenter, og er ikke segmentert for kun de som har fullført studiet. Figuren fremstiller to identiske hierarkier, hvor den til venstre skal forklare betydningen av tallene i den til høyre. Den kan altså tolkes slik: Av alle studentene med i utvalget, var det 81 kandidater som studerte ved studielokasjon **Kristiansand**, var **Menn**, var **0-20 år gamle**, og hadde en fylkestilknytning som **Hjemmehørende**.

Figur 3.2: Utvalget i vår undersøkelse

Figur 3.3 viser andelen av utvalget som fullfører studiegraden, fordelt på studielokasjon, kjønn, aldersgrupper, og stedstilhørighet. Figuren fremstiller to identiske hierarkier, hvor den til venstre skal forklare betydningen av prosentene i den til høyre. Den kan altså tolkes slik: Av alle studenter som studerte ved studielokasjon **Kristiansand**, var **Menn**, var **0-20 år gamle**, og hadde en fylkestilknytning som **Hjemmehørende**, fullførte kun 35.80% studiegraden.

Figur 3.3: Andel gradsopptak i utvalget, fordelt kategorisk

3.5 Analysemetoder

I dette kapittelet vil vi presentere de ulike analysemetodene som benyttes senere i oppgaven. Analysemetoden som brukes er avhengige av hvilke variabler og hvilke sammenhenger vi studerer. Her kommer en kort presentasjon av de ulike analysemetodene.

Den første formen for behandling av datainformasjonen skjer i Excel. Vi ser det som en nødvendighet å telle opp, samt tabulere utvalget for å få en helhetlig oversikt over datainformasjonen. Vi har også valgt å kategorisere utvalget etter flere ulike kriterier, slik at vi enklere skal kunne analysere den uavhengige- og kontroll variablenes påvirkning på den avhengige variabelen. Presentasjon av data vil i stor grad foregå gjennom frekvensfordelinger, da særlig gjennom en fremstilling av prosentvis studiefullføring for hver kategori og inndeling. Et godt eksempel som viser dette er presentasjonen av datautvalget i delkapittel 3.4.1. Her presenteres hele utvalget, og hvordan denne fordelingen kan inndeles i ulike kategorier. I tillegg til antallet kandidater i hver kategori presenteres også det prosentvise antallet av studiefullføringer. Excel er også blitt benyttet videre for å presentere krysstabeller mellom variabler, grafiske fremstillinger og gjennomsnittsverdier. For å supplementere dette har vi benyttet programmet SPSS, versjon 21. Denne programvaren hjelper oss med å kjøre signifikanttesting og hypotesetesting. Dette kjøres gjennom bivariate analyser som krysstabeller, kji-kvadrattesting, Independent Samples T-test, One-Way ANOVA og binære logistiske regresjonsanalyse. Alle testene er vektet for studiefullføring som avhengig variabel.

Krysstabeller

Krysstabeller benyttes i denne oppgaven for å systematisk fremstille hvordan forholdet er mellom den avhengige variabelen og de respektive variablene. Ved bruk av SPSS kjører vi isolerte analyser hvor den ene variabelen alltid er studiefullføring, og den andre variabelen er enten den uavhengige variabelen eller en kontrollvariabel. Vi har også valgt å kjøre manuelle beregninger av krysstabeller i Excel. Dette er gjort for å kunne kontrollere for om flere variabler, sammen, kan endre den totale påvirkningen på den avhengige variabelen (Hinton, McMurray, & Brownlow, 2014).

Kji-kvadrat test

Kji-kvadrattestene brukes for å undersøke assosiasjonen mellom studiefullføring og de påvirkende variablene. Denne testen kjøres i SPSS og vi velger å kjøre testene ved et

signifikansnivå på 95%. Først definerer vi en nullhypotese og en alternativ hypotese. Nullhypotesen er at de to nevnte variablene er uavhengige hverandre, mens den alternative hypotesen sier det motsatte. Nullhypotesen settes i bakgrunn av tidligere forskning og det som forventes av testene. Deretter beregner vi sannsynligheten for at det som observeres i datautvalget ikke stemmer overens med nullhypotesen. Nullhypotesen forkastes dersom den beregnede sannsynligheten er større enn det definerte signifikansnivået. Dersom den beregnede sannsynligheten er mindre enn signifikansnivået må nullhypotesen beholdes, men det betyr ikke nødvendigvis at nullhypotesen er sann.

Ved testing av kji-kvadrat er det kun snakk om ensidige tester, om det er en signifikant forskjell. Ved bruk av denne type test kan man ikke teste for retningen på differensen. Ved store verdier for kji-kvadrat må nullhypotesen forkastes (Selnes, 1999). Selnes (1999) forklarer videre at det kritiske kji-kvadratet må være mindre enn det beregnede kji-kvadratet for at nullhypotesen skal kunne forkastes. Dersom mer enn 20% av cellene har forventningsverdi på mindre enn 5 anbefales det å bruke en annen test.

Independent Samples T-test og One-Way ANOVA test

Independent Samples T-test ble kjørt for å undersøke for signifikante forskjeller i studiefullføring etter tilhørighet og for kjønn. Dette gjøres ved at man sammenligner gjennomsnittet mellom grupper med ulike deltakere, eksempelvis menn og kvinner. Tilsvarende blir One-Way ANOVA test kjørt for å undersøke for signifikante forskjeller i studiefullføring etter alder, oppstartsår og opptakspoeng. Disse kategoriene har flere enn to grupper og kan ikke kjøres i Independent Samples T-test.

Binære logistiske regresjonsanalyser

Vi kjører også binære logistiske regresjonsanalyser, hvor den avhengige variabelen er dikotomisert med verdiene 1 ("fullført studiegraden") og 0 ("ikke fullført studiegraden"). De respektive variablene ble satt som uavhengige variabler, og ble analysert opp mot den avhengige variabelen. Binær logistisk regresjonsanalyse er en test som brukes når vi har en dikotom og ikke-kontinuerlig avhengig variabel med to mulige utfall (Eikemo & Clausen, 2012). Denne teste gir oss mulighet til å undersøke hvilke variabler som har en betydning for gradsopptak, og i hvilken retning de påvirker.

3.6 Gyldighet og pålitelighet

For å sikre kvalitet i oppgaven er det viktig å undersøke om konklusjonene er gyldige og undersøkelsene pålitelige (Selnes, 1999). I dette avsnittet vil vi redegjøre for validitet og hva som spiller inn for å kunne hevde valide resultater.

Statistisk validitet viser til det statistiske grunnlaget for å trekke konklusjoner basert på det som er presentert i undersøkelsen. Korrekt bruk av analysemetode er viktig for å kunne oppnå validitet i resultatene. For å kunne fastslå et kausalitetsforhold må man kunne vise til intern validitet. Er det andre faktorer enn hva vi tester som med sannsynlighet kan være årsaken til en effekt? (Selnes, 1999). Denne oppgaven tester kausalitetsforholdet mellom hjemmehørende eller tilflyttere og det å fullføre en gradsutdannelse. Begrepsvaliditet er av Selnes (1999) beskrevet som i hvilken grad vi faktisk måler det vi ønsker å måle. Ekstern validitet viser til om man kan generalisere resultatene til å gjelde for hele populasjonen eller om det man har avdekket kun er gjeldene i det testede utvalget. Ekstern og intern validitet går derimot ikke hånd i hånd. Ønsker man å maksimere intern validitet må man være mindre kritisk til kravene til ekstern validitet. Det samme gjelder for det omvendte scenarioet. En må derfor på forhånd ta en avgjørelse på hvilken av disse man vektlegger i en undersøkelse (Selnes, 1999).

Begrepet pålitelighet eller reliabilitet er et mål for hvordan en undersøkelse er gjennomført. Pålitelighet knyttes for eksempel til måleinstrumentene som brukes. Måler instrumentene faktisk det vi ønsker å måle, og hadde vi fått de samme resultatene hadde vi målt det samme igjen? Selnes skriver "*Reliabilitet er en nødvendig, men ikke tilstrekkelig betingelse for validitet*" (1999). Hvordan dataen er samlet inn og bearbeidet vil påvirke oppgavens validitet. Dataene i denne oppgaven er hentet fra *Felles Studentsystem* og bearbeidet for å fungere i en statistisk modell. Flere steder har vi som forfattere tatt forbehold og forutsetninger slik vi ser best, samtidig som vi hele tiden har prøvd å bevare validitet og reliabilitet gjennom alle undersøkelser.

Frafall vs. Bytte av studiested

Kandidater som har valgt å bytte universitet er ansett som frafalt studieløpet i denne oppgaven. Dersom kandidaten overføres fra Kristiansand til Grimstad, eller motsatt, og ikke fullført graden på noen av stedene, vil han kun være definert som frafalt en gang. Kandidaten vil med andre ord ikke utgjøre et frafall både i Grimstad og i Kristiansand, men kun der kandidaten studerte lengst av de to stedene. Kandidater som bytter studiested til en annen

institusjon, og fullfører graden sin der, vil allikevel defineres som ikke-fullført ved UiA. Det kan diskuteres om dette er en feilkilde, men ettersom kandidaten velger å avslutte sine studier ved den påbegynte institusjonen anser vi han/hun som ikke fullført. Dette er et tema som går igjen ved flere avhandlinger og rapporter vedrørende studiefrafall. Har man egentlig sluttet, hvis man bare bytter studiested? I denne oppgaven er det tatt et bevisst valg om å definere flytting til annen institusjon som frafall, med mindre det er snakk om ett bytte mellom Kristiansand og Grimstad.

Hjemmehørende vs. Tilflyttere

Kategoriseringen av utvalget er gjort etter grundige vurderinger utfra hvordan tidligere forskning har tatt for seg problemstillingen, egne erfaringer, lokal kjennskap til sørlandsfylkene og dataene vi har hatt tilgang til. Utvalget er delt inn i landsdelene *Vestlandet, Østlandet, Midt-Norge og Nord-Norge*. Agder-fylkene er samlet og definert som *Sørlandet*. Kandidater med tilhørighet til Sørlandet er definert som hjemmehørende, mens kandidater fra de respektive regionene er definert som tilflyttere. Der oppgaven kun skiller mellom hjemmehørende student eller tilflytter vil disse da være definert i kategoriene hjemmehørende og tilflyttere. Masteroppgaven viser derfor gjennomgående hjemmehørende vs. tilflyttere som uavhengig variabel der vi ønsker å teste vår problemstilling. Å gjøre dette i Agder-fylkene kan forsvares da det er geografisk relativt små fylker, med generelt korte avstander og en god utbygd infrastruktur fylkene seg imellom. I fylker som Rogaland og Hordaland ville dette vært ett problem da en rekke reisemål i fylkene er avhengig av blant annet fergetransport og fjelloverganger. Fylkene lengst nord i landet er geografisk store med for dårlig utbygd infrastruktur til å kunne forsvare en sammenslåing og allikevel beholde validitet i resultatene. Det er ingen tvil om at reisetid mellom bosted og studielokasjon har en innvirkning på studenters delaktighet i undervisningen. Forfatterne av denne masteroppgaven har selv erfart dette ved flere anledninger, men som beskrevet over mener vi at en sammenslåing av Agder-fylkene ikke kompromitterer resultatenes validitet.

Alderssegmenteringen

For å kunne undersøke om alder ved oppstartstidspunktet påvirker studiefullføringen, er utvalget delt inn i tre alderssegmenter. Det å påbegynne høyere utdanning er normalt sett noe en gjør i ung alder og for å unngå skjevheter i utvalget er dette blitt tatt høyde for i inndelingen i segmenter. Den første kategorien er 0-20 år. Det finnes ikke studenter under 18

år ved oppstartstidspunktet i dette utvalget, men det er tatt et valg om å definere kategorien på denne måten for å få klarhet i at dette er de yngste studentene. Den neste kategorien er studenter fra 21-23 år ved oppstartstidspunktet. Det kan diskuteres at studenter helt opp til 25 år kunne tilhørt den midtre kategorien, uten at vi har noen mer dyp forklaring på valget enn utvalgsjevnhet som påvirkende faktor. Den siste kategorien er studenter fra 24-70 år.

Opptakspoeng

For å kunne undersøke om opptakspoeng for innpass på studiet påvirker studiefullføringen har vi hentet tall fra samordna opptak. Dette er sekundærdata fra en troverdig kilde, noe som underbygger gyldigheten av informasjonen. Dataene her vil ikke reflektere den enkelte kandidats opptakspoeng, men tildeles den samme verdien som den med lavest i kullet. Dette er gjort fordi vi ikke har hatt tilgang til den enkelte students opptakspoeng, og dermed ikke hatt muligheten til å skille studenter innad i kullene. Dette innebærer manglende mulighet til å direkte undersøke korrelasjonen mellom opptakspoeng og studiefullføring, men vi gi oss en indikasjon på hvordan kull med lav opptaksgrense presterer målt mot kull med høyere opptaksgrense. Når det gjelder studenter ved avdeling Grimstad i oppstartsårene 2005-2007, var det for disse kullene ingen opptaksgrense. I praksis betyr dette at alle søkere ble tildelt studieplass og det eneste kravet var generell studiekompetanse fra videregående skole. Dette innebærer at studentens opptakspoeng i disse kullene vil i mye større grad variere i forhold til studenter i kull med en nedre opptaksgrense. Dette vil gi et noe skjevt bilde, da det er naturlig å anta at det her er studenter med høye opptakspoeng, som nå blir kategorisert i gruppen ingen krav. Det at opptakspoeng er gruppert etter laveste godkjente student i hvert kull gjør at variabelen er sterkt korrelert med variabelen oppstartsår når vi skiller mellom studielokasjonene. Dette kan påvirke tester fordelt på studielokasjonene og muligens gi et skjevt bilde over opptakspoengs påvirkning.

Kapittel 4: Analyse

I denne masteroppgaven ønsker vi å besvare om det er en signifikant forskjell i gradsopptak mellom tilflyttende og hjemmehørende kandidater, kontrollert for de ulike kontrollvariablene. I delkapittel 4.1 vil vi presentere deskriptiv statistikk (krystabeller) om studiefullføring blant kandidatene i utvalget, fordelt på hver enkelt variabel i forskningsmodellen. Dette gjøres både for hele utvalget, og segmenter for tilflyttere og hjemmehørende. Denne statistikken er basert på hele utvalget, og er ikke splittet på de to studielokasjonene med unntak av en figur. Disse krystabellene vil hypotesetestes gjennom SPSS testen χ^2 -kvadrat. I tillegg tester vi for signifikans gjennom T-test og One-Way ANOVA test. I delkapittel 4.2. vil det fremgå av en binær logistisk regresjonsanalyse om det er signifikant forskjell i studiefullføring mellom hjemmeværende og tilflyttende kandidater. Her vil vi hovedsakelig se på hele utvalget samlet, men også studielokasjonene separat. I dette delkapittelet vil vi også kontrollere for påvirkningen av de ulike kontrollvariablene, slik som vist i forskningsmodellen i delkapittel 3.2.7. I delkapittel 4.3 fremgår en drøftelse av de funnene som gjøres.

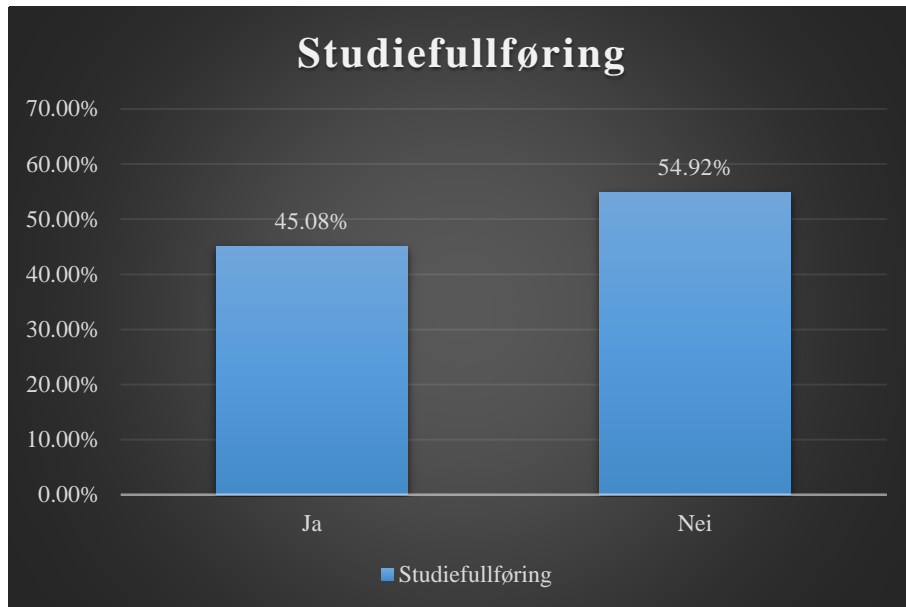
4.1 Studiefullføring: deskriptiv statistikk og hypotesetesting

I dette delkapittelet fremstiller vi deskriptiv statistikk og krystabeller over studiefullføring basert på variablene i forskningsmodellen. Innledningsvis kommer en oversikt over den gjennomsnittlige studiefullføringen, både total og fordelt etter studielokasjon, blant utvalgets kandidater. Påfølgende kommer studiefullføring fordelt på fylkestilhørighet, kjønn, alder, oppstartsår og opptakspoeng, inkludert hypotesetesting av disse.

4.1.1 Gjennomsnittlig studiefullføring

Fullføring av høyere utdanning har vært, og er fortsatt, et stort fokusområde hos Kunnskapsdepartementet. Studenter har i mange år kunnet vise til dystre statistikk, med lav andel av gradsopptak, særlig innen normert tid. Man har i mange år rettet sterk kritikk mot studentene selv og deres studievaner, samtidig som institusjonene har undersøkt hvilke variabler som påvirker kandidater til å fullføre hele den påbegynte gradsutdannelsen. Forskning gjort av andre instanser enn institusjonene selv, har vist at den gjennomsnittlige studiefullføringsandelen på en bachelorgradsutdanning i Norge er på kun 42% ved normert

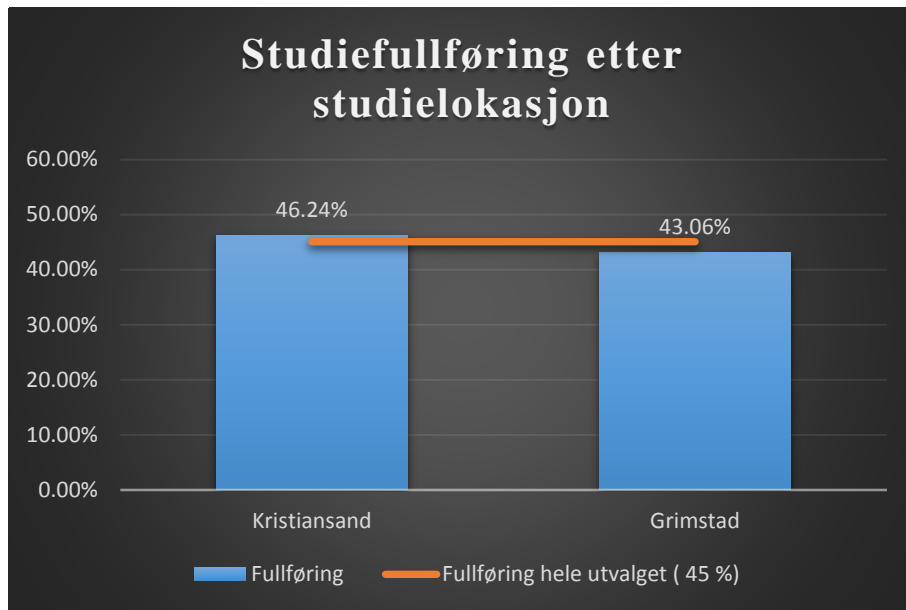
tid, og 58% uten tidsavgrensning. I vår oppgave har vi valgt å se på studiefullføring uten å fokusere på normert tid. Allikevel viser det seg, gitt våre målparametere, at den generelle andelen kandidater som fullfører studiegraden er 45.08%.

Figur 4.1: Prosentvis studiefullføring i hele utvalget

Figur 4.1. viser den generelle studiefullføringen blant vårt utvalg på 1189 kandidater. Fullføringen ligger på 45.08%, noe som må ansees som et dårlig resultat i forhold til andre OECD land. Kan terskelen for å studere i Norge være for lav? Tar studenter høyere utdanning for gitt og mangler det nødvendige presset for å fullføre? Våre funn vil bli nærmere diskutert i kapittel 4.3.

I denne oppgaven ønsker vi å se på om det er en forskjell i studiefullføring blant hjemmehørende og tilflyttende kandidater. Dette undersøker vi både ved å se på hele utvalget samlet, men også ved å skille kandidatene på de to studielokasjonene. Det er derfor naturlig å undersøke om det er en større forskjell i studiefullføring mellom de to studielokasjonene. Figur 4.2. viser en deskriptiv fremstilling av våre funn på de enkelte studielokasjonene.

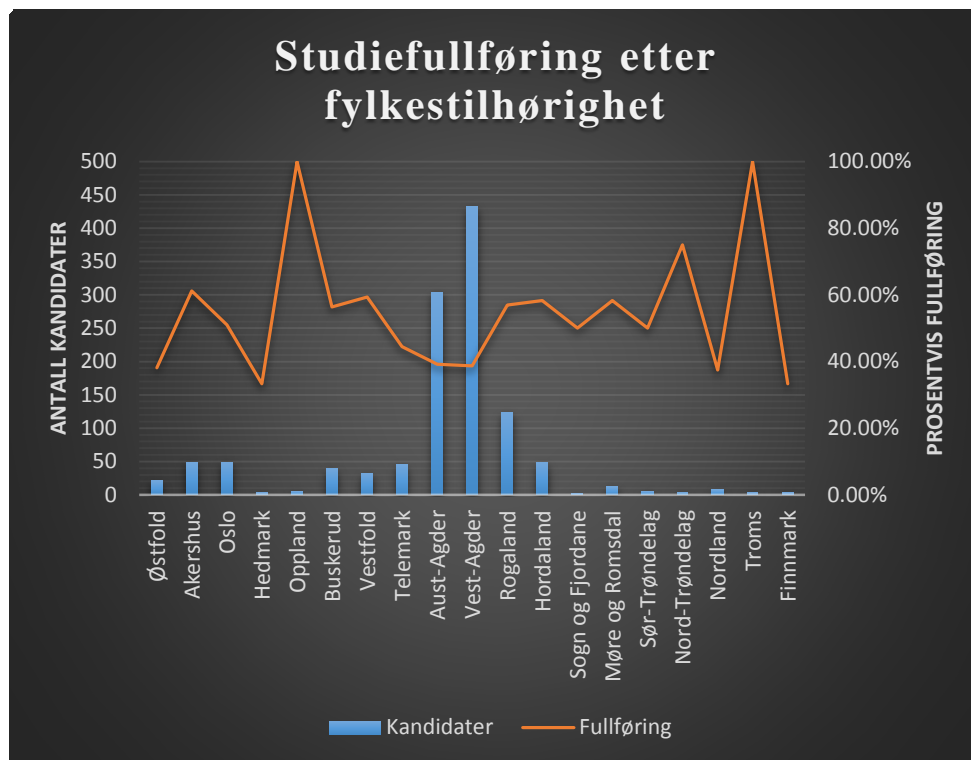

Figur 4.2: Prosentvis studiefullføring etter studielokasjon

I Kristiansand er det registrert 757 kandidater, mens det i Grimstad er registrert 432 kandidater. Fremstillingen viser at det er en ytterst liten differanse mellom kandidatene ved de to ulike studielokasjonene når det kommer til studiefullføring. I Kristiansand fullfører 46.24% av kandidatene den påbegynte bachelorgraden, mens andelen i Grimstad ligger på 43.06%. Av figuren ser man også at kandidatene i Kristiansand dermed presterer over gjennomsnittet i hele utvalget, mens kandidatene i Grimstad ligger noe under.

4.1.2 Gjennomsnittlig studiefullføring etter fylke- og landsdelstilhørighet

For å kunne vise at det er en signifikant forskjell mellom tilflyttere og hjemmehørende har vi gruppert utvalget etter fylke. I vårt utvalg er det store forskjeller i antall deltakere fra de forskjellige fylkene. Det er eksempelvis kun to studenter fra Sogn og Fjordane. Den skjeve fordelingen gjør at undersøkelser på bakgrunn av dette gir lite valide resultater.

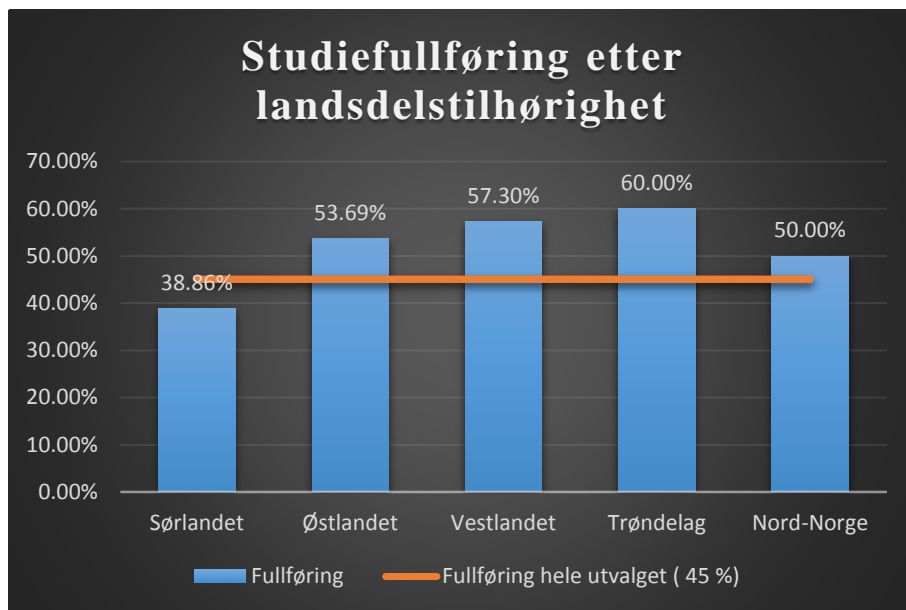
Figur 4.3: Prosentvis studiefullføring etter fylkestilhørighet

Figur 4.3 viser en grafisk fremstilling av antall kandidater og prosentvis studiefullføring fordelt på fylkesbakgrunn. Som vi ser er det stor variasjon i deltakere fra de ulike fylkene. Flest kandidater kommer fra Vest-Agder (432stk) og færrest fra Sogn og Fjordane (2stk). I Vest-Agder kan man anta at tallene er valide. Det samme kan ikke sies om fylkene med små utvalg. Selv om det i denne deskriptive figuren kommer frem at 100% av kandidatene fra Troms fylke fullfører sine studiegrader, er det ikke naturlig å forvente samme resultat med større utvalg.

Kji-kvadrat testen av fylkesbakgrunns påvirkning på studiefullføringen gir oss 16 celler (42.1%) som har forventningsverdi under 5. Vi har derfor valgt å redefinere fylkestilhørigheten inn i landsdeler, slik at testen blir gyldig.

For å sikre validitet og reliabilitet har vi valgt å gruppere kandidatene etter landsdeler. Sortert for landsdelsbakgrunn er utvalget nå fordelt i 5 grupper: Sørlandet (736 stk) Østlandet (244 stk) Vestlandet (185 stk) Trøndeland (10 stk) Nord-Norge (14).

Figur 4.4: Prosentvis studiefullføring etter landsdeltilhørighet

Figur 4.4 viser studiefullføring fordelt på landsdelsbakgrunn. Av figuren kommer det tydelig frem at kandidater fra Sørlandet, er de eneste som fullfører sjeldnere enn gjennomsnittet for hele utvalget. Selv etter sammenslåing er det stor forskjell blant antallet kandidater i de forskjellige landsdelene. For å undersøke gyldighet av denne fremstillingen benytter vi en kji-kvadrat test. Basert på den deskriptive informasjonen forventer vi at det er en signifikant forskjell mellom kandidater fordelt mellom landsdelene og vi får følgende hypoteser.

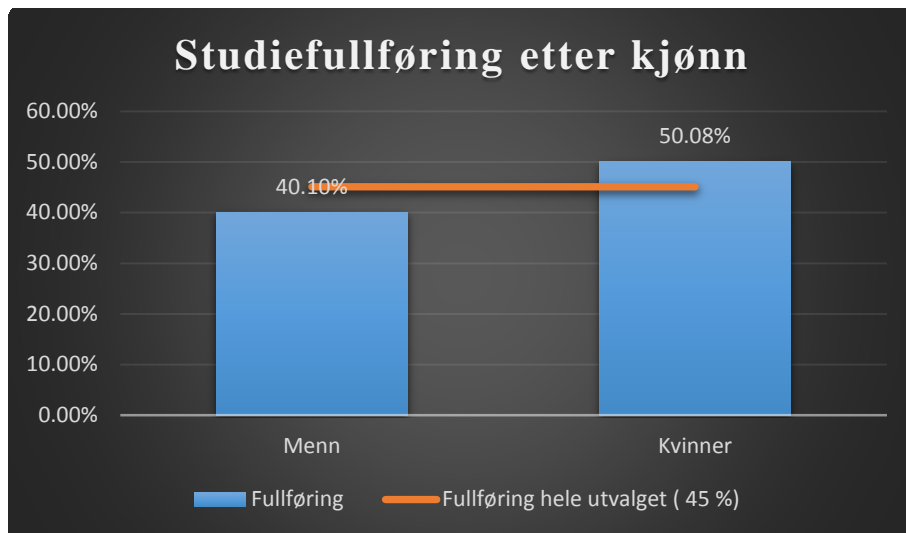
Nullhypotese: Det er ingen signifikant forskjell i studiefullføring blant kandidater basert på landsdelsbakgrunn.

Alternativ hypotese: Det er signifikant forskjell i studiefullføring blant kandidater basert på landsdelsbakgrunn.

Resultatene fra testen, som kan ses i sin helhet i vedlegg 2.3, viser gyldighet ved et 95% signifikansnivå. Vi forkaster dermed nullhypotesen og fastslår at der er en signifikant forskjell blant kandidater baser på landsdelsbakgrunn. En one-way ANOVA test gir tilsvarende resultat, og bekrefter signifikant forskjell gruppene seg imellom. ($F(4,1184) = 7.924$, $p = 0.000$).

4.1.3 Gjennomsnittlig studiefullføring etter kjønn

Tidligere forskning viser at kvinner oftere fullfører sine studiegrader enn menn. Vi mener derfor dette er en viktig kontrollvariabel å ha med. Figuren under viser en deskriptiv fremstilling av hele utvalget fordelt etter kjønn.

Figur 4.5: Prosentvis studiefullføring etter kjønn

Figur 4.5 viser en prosentvis fremstilling av studiefullføring fordelt etter kjønn. Av figuren ser vi at kvinner fullfører sin grad oftere enn menn, og oftere enn utvalget generelt. Krysstabellen under viser studiefullføring fordelt mellom kvinner og menn, samt en analyse av forventet studiefullføring for det enkelte kjønn. Dette gir oss mulighet til å se om en gruppe presterer bedre eller dårligere enn forventet i forhold til utvalget i sin helhet.

Kjønn ^ Fullført Crosstabulation

			Fullført		Total
			Nei	Ja	
Kjønn	Menn	Count	357	239	596
		Expected Count	327,3	268,7	596,0
		% within Kjønn	59,9%	40,1%	100,0%
	Kvinner	Count	296	297	593
		Expected Count	325,7	267,3	593,0
		% within Kjønn	49,9%	50,1%	100,0%
Total	Count	653	536	1189	
	Expected Count	653,0	536,0	1189,0	
	% within Kjønn	54,9%	45,1%	100,0%	

Tabell 4.1: Krysstabell studiefullføring etter kjønn

Av tabellen kommer det frem at menn i utvalget som fullførte studiegraden var på 239. Dette er lavere enn det forventede antallet på 268. Blant kvinnene var det 297 som fullførte studiegraden, mot et forventet antall på 267. Av dette antyder vi at det er en forskjell mellom kvinner og menn hva studiefullføring angår. For å teste denne påstanden kjører vi en kji-kvadrat test på hele utvalget.

Nullhypotese: Det er ingen signifikant forskjell i studiefullføring blant kandidater basert på kjønn

Alternative hypotese: Det er signifikant forskjell i studiefullføring blant kandidater basert på kjønn

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	11,967 ^a	1	,001		
Continuity Correction ^b	11,567	1	,001		
Likelihood Ratio	11,987	1	,001		
Fisher's Exact Test				,001	,000
Linear-by-Linear Association	11,957	1	,001		
N of Valid Cases	1189				

a. 0 cells (0,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 267,32.

b. Computed only for a 2x2 table

Tabell 4.2: Kji-kvadrat test for kjønn

Da kji-kvadrat verdien 11,967 er større enn den kritiske verdien 3,841 funnet ved 1 frihetsgrad og den asymptotic signifikansen (2-sided) er lavere enn 0,05 kan vi fastslå at testen er signifikant opp til et 95% signifikans nivå. Vi kan dermed forkaste nullhypotesen og si at det er signifikant forskjell i studiefullføring blant kandidater basert på kjønn.

Denne forskjellen kan vi utforske nærmere ved en T-test.

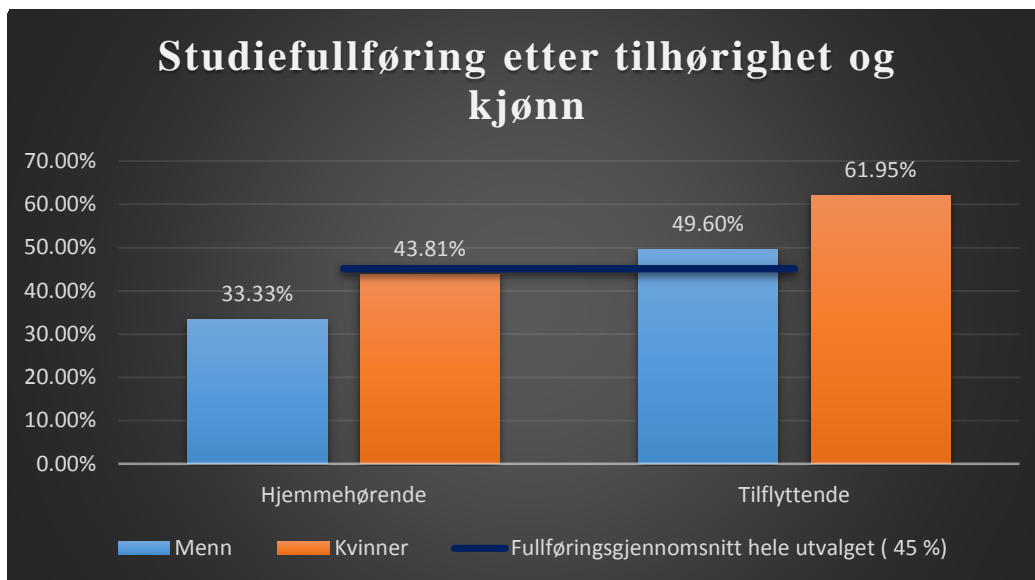
	Kjønn	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
Fullført	Menn	596	,40	,491	,020
	Kvinner	593	,50	,500	,021

		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means						
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
									Lower	Upper
Fullført	Equal variances assumed	24,147	,000	-3,474	1187	,001	-,100	,029	-,156	-,043
	Equal variances not assumed			-3,474	1186,256	,001	-,100	,029	-,156	-,043

Tabell 4.3: T-test for kjønn

T-testen viser at det er en signifikant forskjell mellom kvinner og menn. Av t-testen kommer det frem at det ikke bare er en forskjell, men at vi også kan vise til hvilken retning denne forskjellen går. T-testen viser at kvinner (0.50 ± 0.500) fullførte studiet signifikant oftere enn menn (0.40 ± 0.491), $t(1187) = -3.474$, $p = 0.001$

Vi har vist at det er signifikant forskjell mellom menn og kvinner når det gjelder studiefullføring. Vi har også vist at det er større sannsynlighet for at kvinner fullfører graden enn menn. Videre knytter vi dette tettere opp mot problemstillingen om tilhørighet påvirker studiefullføring.

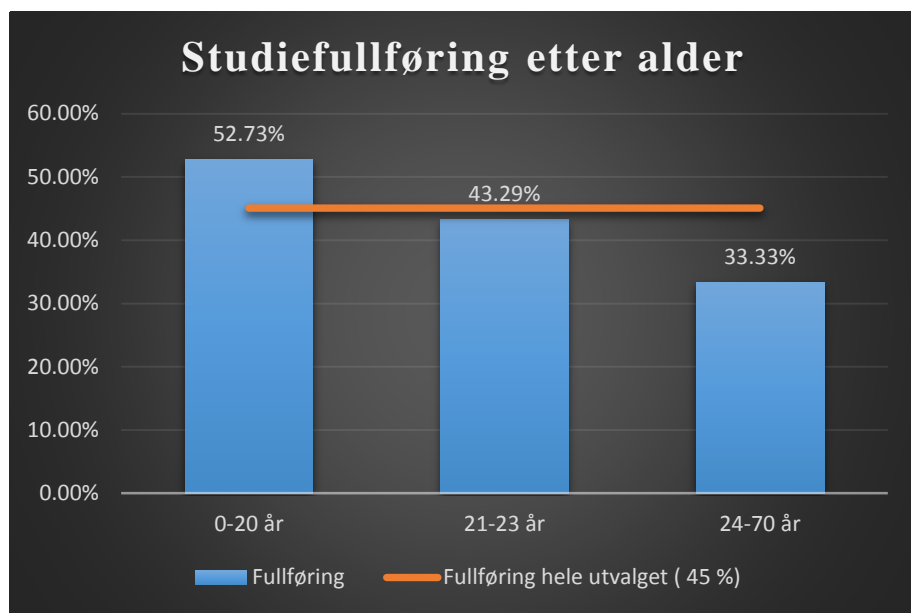
Figur 4.6. Prosentvis studiefullføring etter tilhørighet og kjønn

Figuren viser studiefullføring blant menn og kvinner, nå sortert for tilhørighet. Vi ser at tilflyttende kandidater, blant både kvinner og menn, fullfører oftere enn gjennomsnittet for

hele utvalget og oftere enn sine hjemmehørende motparter. Dette gir oss en indikasjon på hva vi kan forvente i analysen av problemstillingen, da det virker som det er en klar forskjell mellom hjemmehørende og tilflyttende.

4.1.4 Gjennomsnittlig studiefullføring etter alder

Tidligere forskning peker på at unge studenter oftere fullfører sine studiegrader enn det eldre gjør. Vi finner det derfor viktig å ta med alder som kontrollvariabel i våre analyser.

Figur 4.7: Prosentvis studiefullføring etter alder

Figur 4.7 viser fullføringsprosenten i utvalget sortert for alderssegment. På lik linje med tidligere forskning viser også våre resultater at unge studenter fullfører studiegraden oftere enn eldre. Den yngste gruppen er også den eneste som har en fullføringsprosent over gjennomsnittet for hele utvalget. Det fremgår tydelig av figuren at kandidater i det yngste alderssegmentet fullfører studiegraden oftere enn eldre kandidater. Det kommer også tydelig frem at det yngste alderssegmentet er den eneste gruppen sortert for alder som fullfører oftere enn det som er forventet blant hele utvalget. Basert på våre deskriptive funn antar vi signifikant forskjell mellom de ulike alderssegmentene, hva studiefullføring angår. Dette leder oss til hypotesene:

Nullhypotese: Det er ingen signifikant forskjell i studiefullføring blant kandidater basert på alder

Alternativhypotese: Det er signifikant forskjell i studiefullføring blant kandidater basert på alder

Crosstab					Chi-Square Tests			
			Fullført		Total	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
			Nei	Ja				
Aldersgruppe	0-20	Count	268	299	567	31,859 ^a	2	,000
		Expected Count	311,4	255,6	567,0			
		% within Aldersgruppe	47,3%	52,7%	100,0%			
21-23	Count	Count	169	129	298	32,248	2	,000
		Expected Count	163,7	134,3	298,0			
		% within Aldersgruppe	56,7%	43,3%	100,0%			
24-70	Count	Count	216	108	324	31,827	1	,000
		Expected Count	177,9	146,1	324,0			
		% within Aldersgruppe	66,7%	33,3%	100,0%			
Total	Count	Count	653	536	1189	1189		
		Expected Count	653,0	536,0	1189,0			
		% within Aldersgruppe	54,9%	45,1%	100,0%			

a. 0 cells (0,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 134,34.

Tabell 4.4: Kji-kvadrat test av alder

Da kji-kvadrat verdien 31,859 er større enn den kritiske verdien 5,991 funnet ved 2 frihetsgrader og asymptotic signifikans (2-sided) er lavere enn 0,05 kan vi fastslå at testen er signifikant opp til et 95% signifikans nivå. Vi kan dermed forkaste nullhypotesen og si at det er signifikant forskjell i studiefullføring blant kandidater basert på alderssegment. Av krysstabellen ser vi at det kun er det yngste alderssegmentet som leverer høyere enn forventet. 299 av de yngste fullførte studiegraden, mot en statistisk forventning på 255, mens det henholdsvis bare var 129 mot forventet 134 og 108 mot forventet 146 i det midterste og det eldste segmentet.

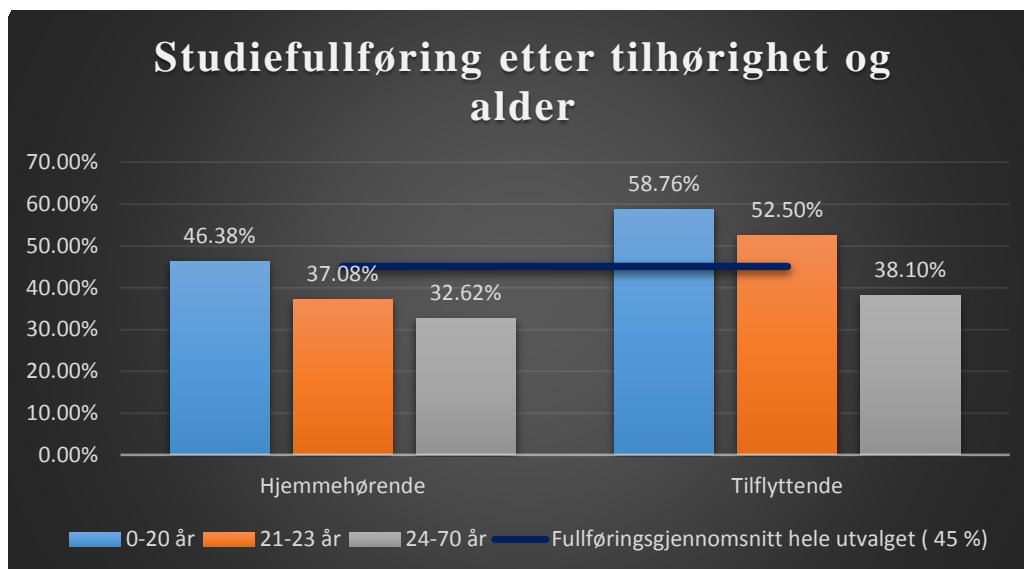
ANOVA					
Fullført					
	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	7,888	2	3,944	16,327	,000
Within Groups	286,484	1186	,242		
Total	294,372	1188			

Tabell 4.5: One-Way ANOVA test av alder

Tabell 4.5 viser at det er signifikant forskjell mellom de ulike alderssegmentene når det gjelder studiefullføring også ved ANOVA test. Dette bevises ved Sig. lavere enn 0,05 ved ett 95% konfidensintervall.

Denne informasjonen er av stor interesse for utdanningsinstitusjoner og ikke minst studenter som vurderer å ta høyere utdanning. Det at det er større sannsynlighet for å fullføre studiegraden jo yngre en er ved oppstart, har informativ verdi for svært mange. Dette kan påvirke hvordan institusjonene jobber med rekruttering, det kan påvirke hvordan studenter selv tar avgjørelser om å påbegynne eller utsette sin utdanning, og det kan på sikt påvirke hvordan økonomisk støtte fordeles. Eksempelvis vil det for en student som utsetter det å ta høyere utdanning i to år, gjerne pga. ønsket om å jobbe og reise, være statistisk lavere sannsynlighet for å fullføre studiegraden.

Analysene ovenfor viser at det er signifikant forskjell mellom de ulike alderssegmentene hva studiefullføring angår, og at de yngste er de som fullfører oftest. På samme måte som vi tidligere koblet tilhørighet og kjønn, ønsker vi også å kartlegge relasjonen mellom tilhørighet og alder, hva studiefullføring angår.

Figur 4.8. Prosentvis studiefullføring etter tilhørighet og alder

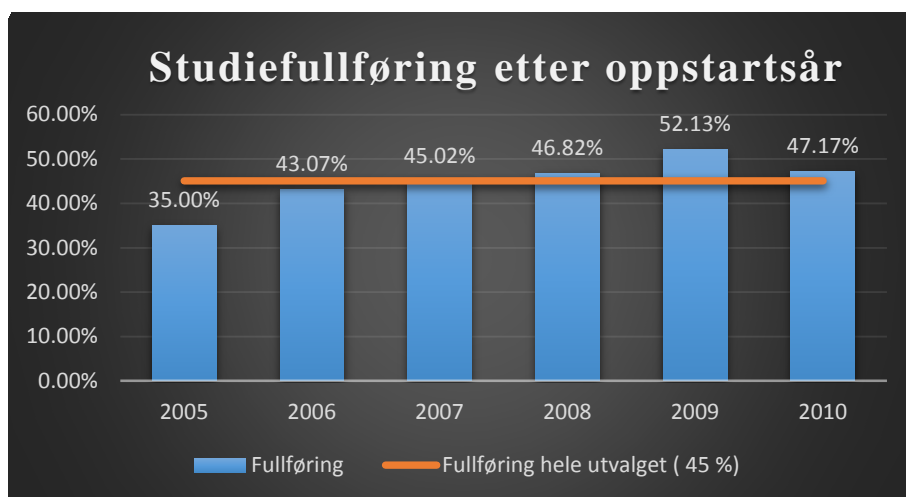
Som figuren viser er det i alle alderssegmentene høyest grad av fullføring blant de tilflyttende målt mot samme alderssegment for hjemmehørende. Kandidatene i det yngste alderssegmentet fullfører oftest både blant hjemmehørende og tilflyttende. Akkurat som ved

sortering for tilhørighet og kjønn, virker det å være høyere fullføringsandel blant tilflyttende kandidater, uavhengig av kontrollvariabel. Det blir spennende å se om denne trenden fortsetter blant de resterende kontrollvariablene.

4.1.5 Gjennomsnittlig studiefullføring etter oppstartsår

Ett kull med studenter inneholder flere hundre forskjellige mennesker, alle med sine unike egenskaper og verdier. Det er derfor naturlig å anta at hvert kull lever, utvikles og skaper sin egen identitet igjennom studieløpet, og at det derfor er naturlig å anta en viss forskjell i resultatene kullene seg i mellom. Kullene påvirkes og formes av mange faktorer.

Sammensetningen av individer i kullet vil ha det vi kaller en påvirkning innenfra. Hvordan institusjonen tilrettelegger for studenter, læreres påvirkning, linjevalg og hvilke type fag som kjennetegner linjen, vil alle være påvirkninger på kullet utenfra. Påvirkningene utenfra kan studieinstitusjonene ha innflytelse over. Lærere gir også tilbakemeldinger på at de merker forskjeller fra kull til kull hva interesse, deltakelse, modenhet og faglig dyktighet gjelder. Det er derfor interessant å se på oppstartsår koblet mot fullføring for å kartlegge forskjeller kullene seg i mellom i vårt utvalg. Oppgavens problemstilling er naturlig nok av interesse for utdanningsinstitusjoner, og siden institusjonene har innflytelse på det enkelte kull, er det å undersøke fullføringen isolert sett i utvalgets forskjellige kull.

Figur 4.9: Prosentvis studiefullføring etter oppstartsår

Kandidatene er fordelt på seks ulike oppstartsår, fra 2005-2010. Dette betyr at kandidatene med oppstart i 2005 naturlig nok har hatt flere år på å fullføre studiegraden enn kandidatene med oppstart i 2010. Bachelorgrader skal i teorien gjennomføres på tre studieår, og det er da naturlig å anta at flertallet av kandidatene med oppstart i 2010 skal være ferdige med studiet

per dags dato. På bakgrunn av denne informasjonen, samt den deskriptive dataen antar vi at det er en signifikant forskjell mellom kullene hva studiefullføring gjelder.

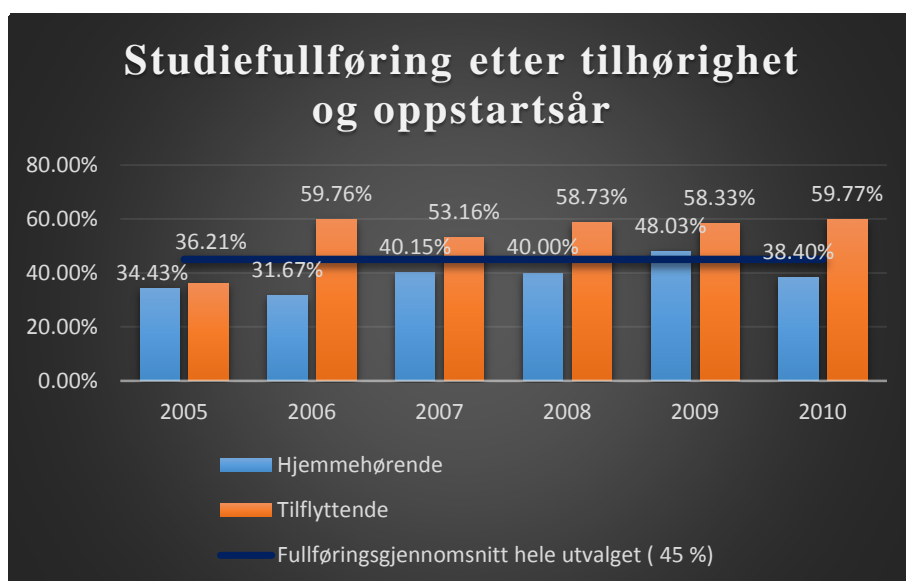
Vi får dermed hypotesene:

Nullhypotese: Det er ingen signifikant forskjell i studiefullføring blant kandidater basert på oppstartsår

Alternativhypotese: Det er signifikant forskjell i studiefullføring blant kandidater basert på oppstartsår

Resultatene av hypotesetestene viser en statistisk signifikant forskjell oppstartsårene seg imellom, og kan ses i sin helhet i vedlegg 2.7. Analysen viser derimot ikke om det er en konsekvent positiv eller negativ utvikling fra år til år. Eksempelvis kan vi ikke på bakgrunn av testen konkludere med høyere statistisk sannsynlighet for at neste års kull presterer bedre enn året før.

Det er en signifikant forskjell i studiefullføring mellom gruppene, bestemt av en one-way ANOVA ($F(5,1183) = 2.522, p = 0.028$). Av analysen ser vi ingen konsekvent forbedring fra år til år, hva studiefullføring angår. For å undersøke forskjellene og utviklingen til hjemmehørende og tilflyttende studenter i tidsperioden, analyserer vi studiefullføring etter tilhørighet og oppstartsår.

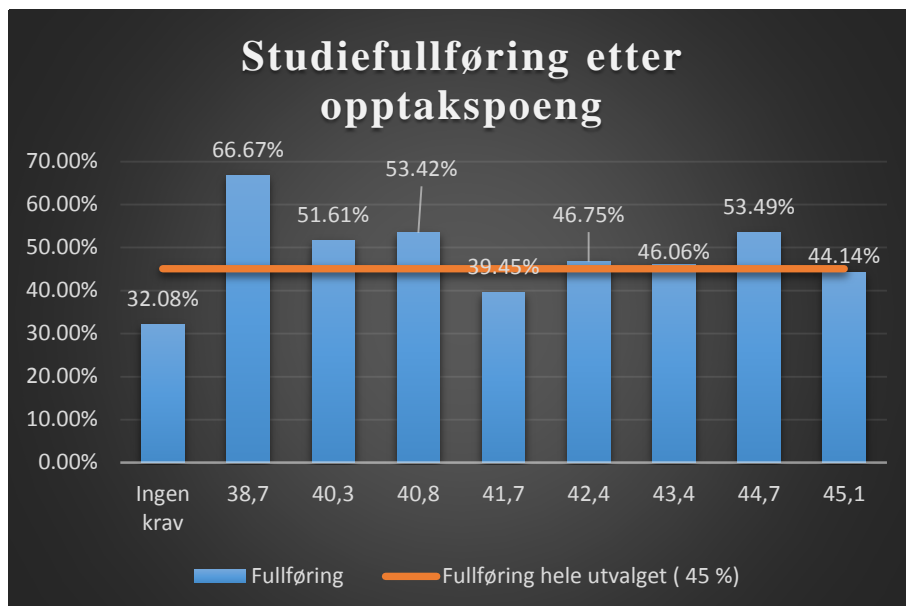

Figur 4.10. Prosentvis studiefullføring etter tilhørighet og oppstartsår

Figuren viser en tydelig forskjell mellom hjemmehørende og tilflyttende kandidaters fullføring blant de ulike kullene. På samme måte som tidligere er det høyest grad av studiefullføring blant tilflyttende kandidater og heller ikke denne kontrollvariabelen endrer dette. Det virker stadig mer og mer sannsynlig at tilhørighet har signifikant innvirkning på studiefullføring.

4.1.6 Gjennomsnittlig studiefullføring etter opptakspoeng

Inngangsbilletten til høyere utdanning fås ved bestått videregående skole med generell studiekompetanse. Noen studier har høyere inntakskrav enn andre og inntakskravene endres fra år til år, alt ettersom hvor mange søkere det er og hvor gode karakterer søkerne har med seg fra videregående. Det er derfor av interesse og se om det er en signifikant forskjell på kandidatenes studiefullføring basert på opptakspoeng. Det kan være rimelig å anta at jo høyere krav til opptakspoeng jo høyere er sannsynligheten for å fullføre. I vårt utvalg endret kravene seg hvert år med unntak av tre år. I årene 2005, 2006 og 2007 var det ingen opptakskrav for bachelorgradstudiet i økonomi ved UiA Grimstad og alle søkerne ble tilbudt plass.

Figur 4.11: Prosentvis studiefullføring etter opptakspoeng

Figur 4.11. viser store ulikheter mellom opptakspoeng og grad av studiefullføring. Selv med små opptaksforskjeller er det store utslag. Eksempelvis er det nesten 15% forskjell i studiefullføring mellom kandidater med opptaksgrense 40,8 og 41,7. Dette får oss til å tro at

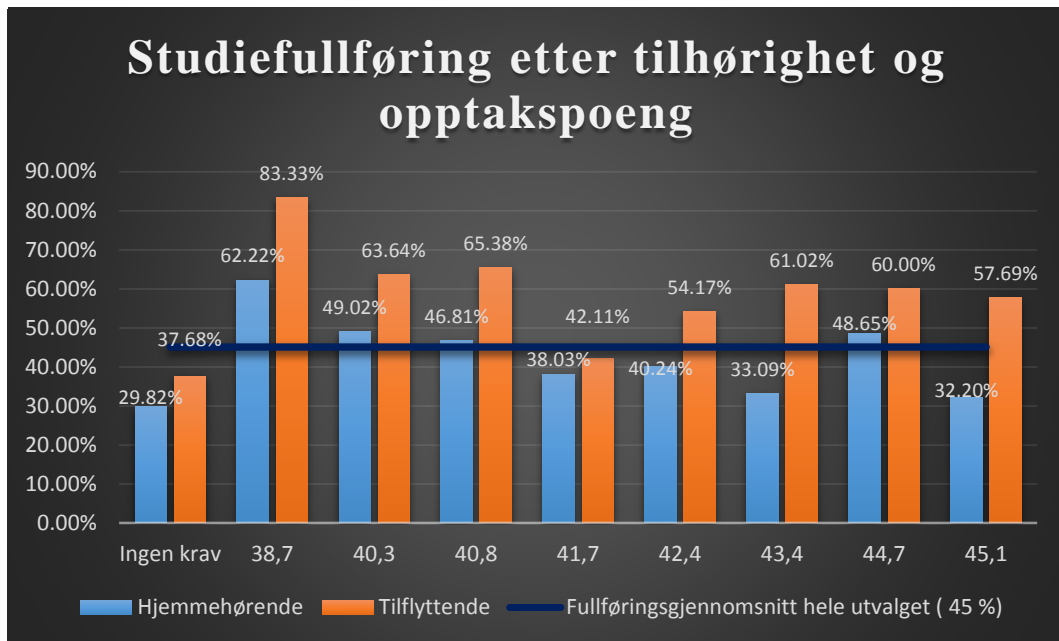
det er en signifikant forskjell gruppene seg imellom. Det er interessant å se hvordan det i årene uten krav til opptakspoeng har den laveste andelen studiefullføring. Av dette trekker vi følgende hypoteser.

Nullhypotese: Det er ingen signifikant forskjell i studiefullføring blant kandidater basert på opptakspoeng

Alternativhypotese: Det er signifikant forskjell i studiefullføring blant kandidater basert på opptakspoeng

Resultatene fra kji-kvadrat testen ligger som vedlegg 2.8 og viser hvordan det er signifikant forskjell gruppene seg imellom. Av krysstabellen får vi frem at det ikke er en spesifikk retning for hvordan gruppene presterer målt mot det forventede i hver enkel gruppe. Med andre ord viser ikke resultatene at de med høye opptakspoeng nødvendigvis fullfører oftere enn de med lave opptakspoeng. Det er interessant å se hvordan kandidatene i årene uten opptakskrav har den langt laveste andelen fullførte, og de med høyest opptakskrav ikke leverer den høyeste fullføringen. Disse tvetydige resultatene viser at opptakspoeng nødvendigvis ikke har så stor betydning på studiefullføring, noe som kommer frem av regresjonsanalyse i neste delkapittel.

Resultatene av analysen viser en statistisk signifikant forskjell opptakspoeng grupperingene seg imellom og kan leses i sin helhet i vedlegg 4.4. Det er en signifikant forskjell i studiefullføring mellom gruppene, bestemt av en one-way ANOVA ($F(8,1180) = 4.555, p = 0.000$). Analysene gir ingen indikasjon på at økning i opptakspoeng slår positivt ut på studiefullføring. Det er derfor interessant å se variabelen koblet til vår uavhengige variabel og problemstilling.

Figur 4.12. Prosentvis studiefullføring etter tilhørighet og opptakspoeng

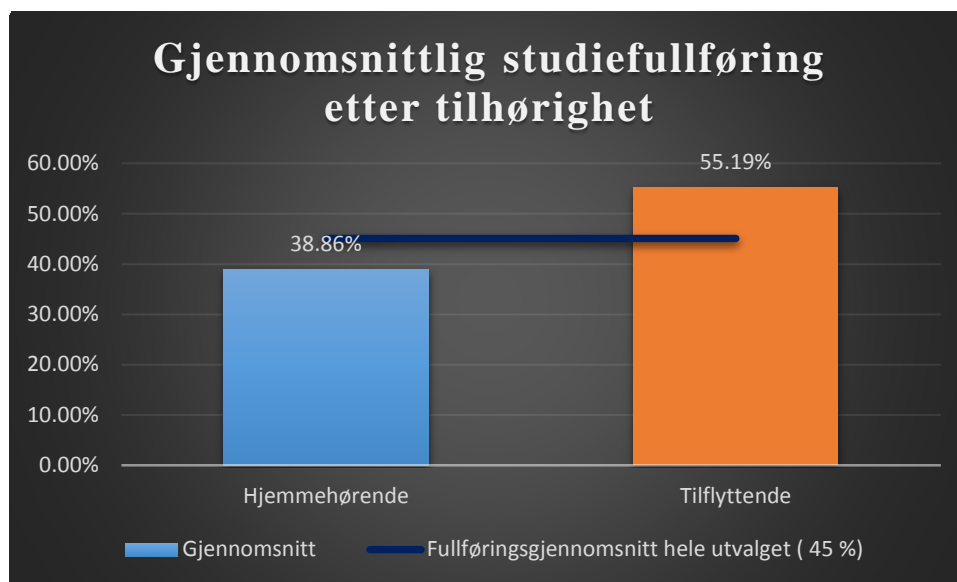
Figuren viser gjennomgående høyere fullføring blant tilflyttende enn hjemmehørende, upåvirket av kontrollvariabelen opptakspoeng. Denne figuren gir samme indikasjon som tidligere hvor tilflyttende kandidater fullfører oftere enn hjemmehørende, upåvirket av kontrollvariabel. Indikasjonene fra de innledende analysene får oss til å tro at det er en signifikant forskjell mellom studiefullføring basert på tilhørighet. I påfølgende delkapittel vil vi undersøke dette nærmere.

4.2 Analyser av problemstillingen

I det første delkapittelet vil problemstillingen forsøkes besvart gjennom en rekke analyser. Dette er for oss kjent en av få oppgaver hvor stedstilhørighet er uavhengig variabel, målt mot studiefullføring. Analysene i dette kapitlet vil være utført både isolert for enkeltvariabler og av den helhetlige forskningsmodellen. Vi skiller mellom isolert og helhetlig for å avdekke om endring i påvirkning mellom samlet modell og hver enkelt kontrollvariabel. Dette gjør vi ved å kjøre testene av typen kji-kvadrat, T-test, og binær-logistisk regresjonsanalyse. På denne måten undersøker vi frekvensforholdet mellom de to variablene, om det er signifikant forskjell mellom gruppene og i hvilken retning denne forskjellen beveger seg. I det andre delkapittelet vil vi det fremgå tilsvarende binær logistisk regresjonsanalyser, men nå fordelt på de to studielokasjonene.

4.2.1 Forskningsmodellen i sin helhet, og svar på problemstillingen

Innledningsvis presenteres gjennomsnittlig studiefullføring for hele utvalget, sortert for tilhørighet. Her tester vi kun forholdet mellom uavhengig og avhengig variabel, og tar ikke hensyn til kontrollvariablene.

Figur 4.13. Prosentvis studiefullføring etter tilhørighet

Som figuren viser fullfører tilflyttende kandidater (55,19%) sine studier markant oftere enn hjemmehørende kandidater (38,86%). Den vesentlige forskjellen mellom gruppene får oss til å tro at det er en signifikant forskjell gruppene seg imellom. Dette gir følgende hypoteser.

Nullhypotese: *Det er ingen signifikant forskjell i studiefullføring blant kandidater basert på tilhørighet*

Alternative hypotese: *Det er signifikant forskjell i studiefullføring bland kandidater basert på tilhørighet*

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	30,199 ^a	1	,000		
Continuity Correction ^b	29,543	1	,000		
Likelihood Ratio	30,206	1	,000		
Fisher's Exact Test				,000	,000
Linear-by-Linear Association	30,174	1	,000		
N of Valid Cases	1189				

a. 0 cells (0,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 204,21.

b. Computed only for a 2x2 table

Tabell 4.6. Kji-kvadrat test for tilhørighet

Resultatet fra hypotesetesten beviser at det er signifikant forskjell mellom hjemmehørende og tilflyttende kandidater hva studiefullføring angår når vi kun ser på uavhengig og avhengig variabel. Da kji-kvadrat verdien 30,199 er større enn den kritiske verdien 3,841 funnet ved 1 frihetsgrad og den asymptotic signifikansen (2-sided) er lavere enn 0,05 kan vi fastslå at testen er signifikant opp til et 95% signifikans nivå. Vi kan dermed forkaste nullhypotesen og si at det er signifikant forskjell i studiefullføring blant kandidater basert på tilhørighet.

Denne forskjellen kan vi utforske nærmere ved en T-test.

Group Statistics

Tilhørighet		N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
Fullført	Tilflyttende	453	,55	,498	,023
	Hjemmehørende	736	,39	,488	,018

Independent Samples Test

		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means						
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
									Lower	Upper
Fullført	Equal variances assumed	12,725	,000	5,562	1187	,000	,163	,029	,106	,221
	Equal variances not assumed			5,535	941,707	,000	,163	,030	,105	,221

Tabell 4.7. T-test for tilhørighet

T-testen viser at tilflyttende kandidater (0.55 ± 0.498) fullførte studiet signifikant oftere enn hjemmehørende kandidater (0.39 ± 0.488), $t(1187) = 5.562, p = 0.000$.

For å kunne teste vår forskningsmodell i sin helhet, og fremskaffe svar på problemstillingen, må vi også teste for påvirkning fra kontrollvariabler. Våre kontrollvariabler er som nevnt, kjønn, alder, oppstartsår og opptakspoeng. For å undersøke forholdet mellom variablenes påvirkning på den avhengige variabelen, benytter vi oss av en binær logistisk regresjonsanalyse. Av denne testen foreligger følgende resultat:

		B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)
Step 1 ^a	Hjemmehørende	-,502	,131	14,740	1	,000	,605
	Kvinner	,488	,122	15,875	1	,000	1,629
	Alderssegment 1	,605	,156	15,101	1	,000	1,832
	Alderssegment 2	,331	,174	3,613	1	,057	1,392
	Oppstartsår 2005	-,271	,224	1,464	1	,226	,763
	Oppstartsår 2006	-,026	,214	,014	1	,905	,975
	Oppstartsår 2007	,066	,208	,101	1	,751	1,068
	Oppstartsår 2008	-,068	,211	,105	1	,746	,934
	Oppstartsår 2009	,192	,200	,915	1	,339	1,211
	Opptakspoeng	,019	,008	6,009	1	,014	1,019
	Constant	-1,212	,387	9,834	1	,002	,298

a. Variable(s) entered on step 1: Hjemmehørende, Kvinner, Alderssegment 1, Alderssegment 2, Oppstartsår 2005, Oppstartsår 2006, Oppstartsår 2007, Oppstartsår 2008, Oppstartsår 2009, Opptakspoeng.

Tabell 4.8. Binær logistisk regresjonsanalyse for studiefullføring

Tabellen viser utfallet av regresjonsanalysen og kan tolkes på følgende måte. Analysen viser at det er en signifikant forskjell hva studiefullføring angår mellom hjemmehørende og tilflyttende kandidater, kontrollert for kjønn, alder, oppstartsår og opptakspoeng. Dette kommer frem av en negativ verdi for hjemmehørende kandidater. (-0,502) Dette betyr at sannsynligheten for å fullføre studiegraden reduseres betraktelig dersom kandidaten defineres som hjemmehørende. Sannsynligheten for utfallet kan beregnes ved $(\text{Exp}(B) - 1) \times 100\%$. I vårt tilfelle vil sannsynligheten for å fullføre studiegraden reduseres med $((0,605 - 1) \times 100\%)$ 39,5% dersom kandidaten defineres som hjemmehørende fremfor tilflyttende.

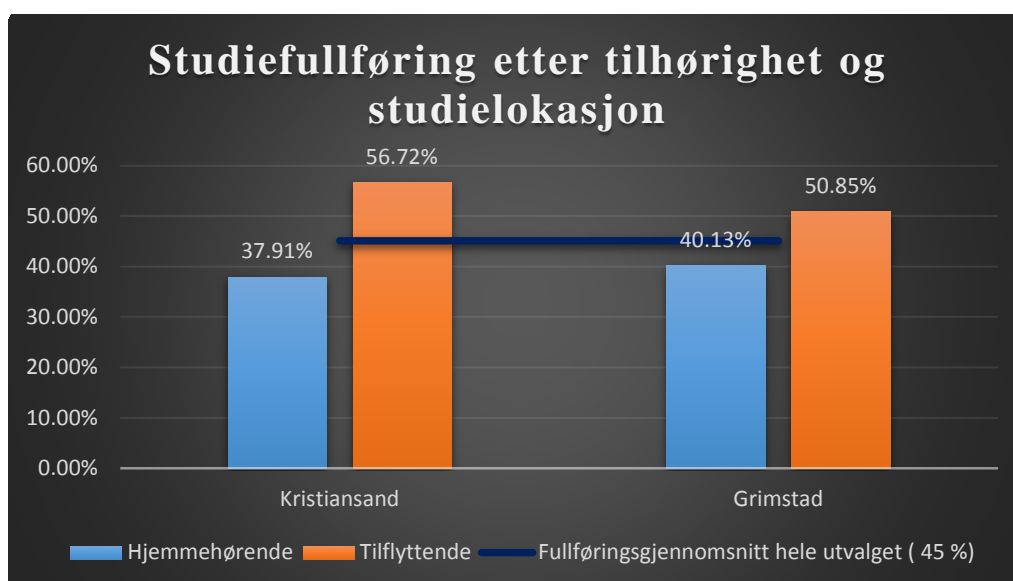
Testen viser videre et positivt forhold mellom kvinner og studiefullføring, helt i tråd med tidligere forskning samt våre deskriptive funn. Dersom vi bruker samme beregningsmetode som ovenfor, får vi at sannsynligheten for at en kandidat fullfører studiegraden øker med 62,9% dersom personen er en kvinne. Testen viser også at det er vesentlig større sannsynlighet for å fullføre blant kandidater i det yngste alderssegmentet målt mot de eldre segmentene. Kandidater tilhørende segment 1 har 83,2% større sannsynlighet for å fullføre

studiegraden enn kandidater fra alderssegment 3. Testen viser at opptakspoeng har en positiv påvirkning på studiefullføring. Denne påvirkningen er derimot så liten, kun 1,19% per økt opptakspoeng at den ikke forklarer studiefullføring i lignende grad som tilhørighet, kjønn og alder. Alle de nevnte resultatene er signifikant gyldige ved 95% konfidensintervall. Testen viser at oppstartsår ikke har en signifikant påvirkning på studiefullføring.

Disse resultatene er høyst interessante og av stor verdi for utdanningsinstitusjoner så vel som studenter selv. Da dette er blant de første oppgavene der denne problemstillingen fremstilles, må mer forskning foreligg før en kan generalisere resultatene. Vi er allikevel trygge på validiteten av våre resultater og forventer at fremtidige studier vil komme til lignende konklusjoner.

4.2.1 Forskningsmodellen etter studielokasjon

Universitetet i Agder opererer med to studielokasjoner, en i Kristiansand og en i Grimstad. Begge lokasjonene er likestilte under Universitetet i Agders fane, men tilbyr noe forskjellige studier. Utvalget i denne oppgaven ser kun på bachelor i økonomi og administrasjon ved begge studielokasjonene. I vårt datasett kan vi sortere for lokasjon og analysere kandidatens fullføring ved det respektive lærestedet. Vi ønsker å kontrollere for særegne forskjeller fra en studielokasjon til en annen, eller om funnene for hele utvalget gjenspeiles ved den enkelte lokasjon.

Figur 4.14. Prosentvis studiefullføring etter tilhørighet og studielokasjon

Figur 4.14 viser studiefullføring fordelt på tilhørighet ved hver studielokasjon. Også her ser vi hvordan tilflyttende kandidater har en høyere fullføringsprosent enn hjemmehørende, ved begge studielokasjonene. Dette er helt i tråd med funnene presentert i kapittelet over og vi konkluderer med at det ikke er noen særegenheter ved den enkelte studielokasjon når det gjelder forholdet mellom tilhørighet og studiefullføring.

Kristiansand

For å kartlegge eventuelle forskjeller og særegenheter ved Kristiansand kjører vi en binær logistisk regresjonsanalyse for kandidater kun ved denne lokasjonen.

		Variables in the Equation					
		B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)
Step 1 ^a	Hjemmehørende	-,620	,159	15,111	1	,000	,538
	Kvinner	,426	,153	7,788	1	,005	1,532
	Alderssegment 1	,737	,207	12,612	1	,000	2,089
	Alderssegment 2	,586	,225	6,747	1	,009	1,796
	Oppstartsår 2005	-,047	,268	,031	1	,860	,954
	Oppstartsår 2006	,147	,261	,317	1	,574	1,158
	Oppstartsår 2007	,452	,255	3,127	1	,077	1,571
	Oppstartsår 2008	-,039	,265	,022	1	,882	,962
	Oppstartsår 2009	,088	,243	,130	1	,718	1,092
	Constant	-,669	,279	5,753	1	,016	,512

a. Variable(s) entered on step 1: Hjemmehørende, Kvinner, Alderssegment 1, Alderssegment 2, Oppstartsår 2005, Oppstartsår 2006, Oppstartsår 2007, Oppstartsår 2008, Oppstartsår 2009.

Tabell 4.9. Binær logistisk regresjonsanalyse for studiefullføring i Kristiansand

Tabellen viser utfallet av regresjonsanalysen og kan tolkes på følgende måte. Analysen viser at det er en signifikant forskjell hva studiefullføring angår mellom hjemmehørende og tilflyttende kandidater, kontrollert for kjønn, alder og oppstartsår. Dette kommer frem av en negativ verdi for hjemmehørende kandidater. (-0,620) Det betyr at sannsynligheten for å fullføre studiegraden reduseres betraktelig dersom kandidaten defineres som hjemmehørende. Sannsynligheten for utfallet kan beregnes ved $(\text{Exp}(B) - 1) \times 100\%$. I vårt tilfelle vil sannsynligheten for å fullføre studiegraden reduseres med $((0,538 - 1) \times 100\%) 46,2\%$ dersom kandidaten defineres som hjemmehørende fremfor tilflyttende. Dette er helt i tråd med resultatet fra analysen av hele utvalget. Testen viser videre at det forblir et positivt forhold mellom kvinner og studiefullføring. Sannsynligheten for at en kandidat fullfører studiegraden øker med 53.2% dersom kandidaten er kvinne. Av testen ser vi også at det er vesentlig større sannsynlighet for å fullføre blant kandidater i det yngste alderssegmentet målt mot de eldre segmentene. Alle de nevnte resultatene er signifikant gyldige ved 95% konfidensintervall. Testen viser også at oppstartsår ikke har en signifikant påvirkning på studiefullføring. Når det

gjelder variabelen opptakspoeng, så forsvinner denne når testen kjøres. Dette skjer grunnet den høye tilknytningen til variabelen oppstartsår, noe som er forklart nærmere i delkapittel 3.6.

Grimstad

Den samme binær-logistiske regresjonsanalysen gjøres også med utvalg isolert for studielokasjon Grimstad.

		B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)
Step 1 ^a	Hjemmehørende	-,476	,245	3,774	1	,052	,621
	Kvinner	,685	,216	10,067	1	,002	1,983
	Alderssegment 1	,602	,251	5,754	1	,016	1,826
	Alderssegment 2	,044	,292	,023	1	,879	1,045
	Oppstartsår 2005	-1,142	,366	9,747	1	,002	,319
	Oppstartsår 2006	-,788	,336	5,506	1	,019	,455
	Oppstartsår 2007	-,993	,344	8,313	1	,004	,370
	Oppstartsår 2008	-,152	,360	,178	1	,673	,859
	Oppstartsår 2009	,515	,379	1,846	1	,174	1,674
	Constant	-,064	,361	,031	1	,860	,938

a. Variable(s) entered on step 1: Hjemmehørende, Kvinner, Alderssegment 1, Alderssegment 2, Oppstartsår 2005, Oppstartsår 2006, Oppstartsår 2007, Oppstartsår 2008, Oppstartsår 2009.

Tabell 4.10. Binær logistisk regresjonsanalyse for studiefullføring i Grimstad

Tabell 4.10 viser resultatet av analysen. Av tabellen ser vi at det er et negativt forhold mellom det å være hjemmehørende kandidat og studiefullføring, helt i tråd med tidligere funn. Det samme gjelder for variablene kjønn og alder. I Grimstad fullfører kvinner oftere enn menn, og de i det yngste alderssegmentet fullfører ofte enn de eldre. På tilsvarende måte som ved Kristiansand forsvinner variabelen opptakspoeng da denne er direkte knyttet til oppstartsår.

4.3 Drøfting

I analysen har vi forsøkt å svare på problemstillingen og i tillegg kartlegge en eventuell påvirkning fra kontrollvariablene. Innledningsvis presenterte vi deskriptiv statistikk for studiefullføring blant hele utvalget, kategorisert for kontrollvariablene. Fremstillingene som foreligger her, viser statistisk signifikant forskjell blant alle kontrollvariablene, hva studiefullføring angår. Blant de tidlige fremstillingene fremkommer også resultater som peker i retning av at tilhørighet påvirker studiefullføring og at tilflyttere fullfører oftere.

For å besvare oppgavens problemstilling analyserer vi forskningsmodellen i sin helhet ved kji-kvadrat test, t-test og en binær logistisk regresjonsanalyse. Utfallet av kji-kvadrat viser signifikant samvariasjon mellom tilhørighet og studiefullføring. T-testen viser at tilflyttere fullfører oftere enn hjemmehørende kandidater og resultatene underbygges av den binære logistiske regresjonsanalysen. Resultatet i denne viser at sannsynligheten for studiefullføring reduserer med 39,5% for hjemmehørende kandidater.

Dette resultatet er oss bekjent blant det første i sitt slag. Forskning på stedstilhørighets påvirkning på studiefullføring er kun i liten grad utført tidligere. Det er derfor vanskelig å konkludere med årsaker som forklarer våre resultater. Forskning gjort av Aamodt og Hovdhaugen (2005), Børing (2008), Lassabille og Gomez (2004) forklarer at frafall fra høyere utdanning beskrives av mange faktorer. Blant annet er det sosiale en faktor som kan skille tilflyttende og hjemmehørende studenter. Som tilflytter til nytt studiested har man ofte gitt avkall på sitt vante sikkerhetsnett bestående av gamle venner og familie. Nettet man lager ved studiestedet består ofte av likesinnede studenter innen samme fagområdet med felles interesser. Den sosiale omgangen foregår dermed i stor grad innenfor fagområdet, da det er naturlig å tenke seg at skolehverdag, oppgaver og andre faglige utfordringer kommer opp i dagligtale. På denne måten vil tilflyttende studenters nettverk ofte skille seg fra det til en hjemmehørende som i mye større grad består av venner og familie uten faglig tilknytning. De overnevnte forfatterne beskriver sosial omgang som en av de største påvirkende faktorene for studiefrafall. For hjemmehørende studenter, uten samme faglige sosiale nettverk, vil det kunne være mer utfordrende å fullføre studiet, samt et savn av sosiale stimuli i studiehverdagen. Tilflyttere vil ikke ha samme muligheter til å dra hjem i tøffe stunder og vil muligens føle et ekstra press for å fullføre, resulterende i nettopp økt studiefullføring.

For en studieinstitusjon er viten om at tilflyttende studenter fullfører studiegraden oftere enn hjemmehørende av svært interessant grad. På denne måten kan institusjonen på bedre måter tilrettelegge for å tiltrekke seg tilflyttende studenter. Ved å sørge for økonomisk gunstige og ryddige botilbud, samt tilrettelegge for sosiale arrangementer for tilflyttere, vil de gjøre seg mer attraktive for potensielle studenter. Slik vil man som tilflyttende student lettere knytte sosiale bekjenskaper, og danne sitt nye nettverk. Videre forskning bør se nærmere på forholdet mellom tilflyttende og hjemmehørende studenter, og muligens kartlegge måter for å øke fullføringen blant de hjemmehørende.

Vår forskning viser at kvinner oftere fullfører studiegraden enn menn, både hos tilflyttende og hjemmehørende studenter. Tidligere forskning viser til det samme resultatet, at kvinner har generelt lavere studiefrafall ved høyere utdanning (Aamodt & Hovdhaugen, 2005) (Tinto, 1975). Dette kan forklares ved at unge kvinner generelt er mer modne enn unge menn, og vil i så måte stå i sterkt samsvar ved at også de yngste studentene er de med lavest frafall.

Våre resultater viser at sannsynligheten for å fullføre studiegraden, reduseres jo eldre man er ved oppstartstidspunkt. Aamodt og Hovdhaugen (2005) kan vise til lignende resultater hvordan alder påvirker studiefrafall. Dette kan forklares ved at yngre studenter kommer fersk fra skolebenken og har studievaner friskt i minnet. Det er klart størst andel studenter i det yngste segmentet, disse vil oftere finne likesinnede og skape ett felles sosialt miljø. Det kan også være slik at de yngre studentene har mer fokus på studiene, da de normalt ikke har etablert andre relasjoner, som familie og jobb, enda. De eldre studentene balanserer som regel langt flere oppgaver og ansvarsområder parallelt med det å være fulltidsstudent, enn sine yngre medstudenter gjør.

I vår forskning viser vi hvordan andelen fullførte studenter endres fra år til år, uten å kunne peke i en konsekvent positiv eller negativ utvikling. Hvert kull er seg selv unike og formes i stor grad av de deltakende studentene og deres holdninger. Dette kan forklare hvorfor vi ikke kan påvise en tydelig trend og konkludere med at det er krefter innad i vært kull som vil påvirke studiefullføring og frafall. For utdanningsinstitusjonen betyr dette at det er en del krefter i verk institusjonen ikke kan påvirke, og bør fokusere tydelig på det de kan påvirke. Som nevnt tidligere er dette hvordan det akademiske legges opp, oppfølging fra lærere og hvordan man skaper relasjoner med den enkelte student.

Når det gjelder opptakspoeng viser våre resultater at dette har en minimal, men signifikant påvirkning på studiefullføring. Aamodt og Hovdhaugen (2005) viser hvordan studiefrafall reduseres ved økt opptakspoeng. I deres forskning var påvirkningen langt større enn i våre resultater. En av grunnene til dette kan være at vi har satt opptakspoeng etter laveste kandidat ved hvert kull, mens Aamodt og Hovdhaugen har sortert studentene i sin forskning etter den enkeltes opptakspoeng. Det er naturlig å tro at de med høyest opptakspoeng fra videregående skole er generelt flinkere til å studere, og i langt sjeldnere grad kommer på etterskudd i studiene, noe Aamodt og Hovdhaugen (2005) fant var faktoren med størst påvirkning på studiefrafall.

Analyse av forskningsmodell	Resultat	Trend
Studiefullføring fordelt på tilhørighet	Signifikant samvariasjon	Tilflyttere
Studiefullføring fordelt på kjønn	Signifikant samvariasjon	Kvinner
Studiefullføring fordelt på alderssegment	Signifikant samvariasjon	0-20 år
Studiefullføring fordelt på oppstartsår	Ingen signifikant samvariasjon	Ingen trend
Studiefullføring fordelt på opptakspoeng	Signifikant samvariasjon	Positiv ved økning

Tabell 4.11. Oppsummering av resultater

Tabell 4.11 oppsummerer de generelle funnen beskrevet mer detaljert over og viser at det er en samvariasjon mellom tilhørighet og studiefullføring, hvor tilflyttere fullfører signifikant oftere enn hjemmehørende studenter. Trenden hvor kvinner fullfører oftere enn menn og yngre oftere enn eldre støttes også av våre resultater. Våre funn viser at oppstartsår og opptakspoeng har en mindre forklarende grad hva studiefullføring angår.

Kapittel 5: Konklusjon

Denne masteroppgaven har sett på om det er forskjell i studiefullføring blant tilflyttende og hjemmehørende studenter. Vi har prøvd å besvare følgende spørsmål: Fullfører tilflyttende studenter oftere studiegraden enn hjemmehørende studenter?

I oppgaven er tilflyttende studenter definert som alle med annen fylkesbakgrunn enn Agder-fylkene, mens de resterende studentene defineres som hjemmehørende.

Gjennom arbeidet med teorien har vi avdekket mange påvirkende faktorer for studiefrafall. Vi har lagt vekt på de forholdene vi synes er fornuftige og relevante, og inkorporert dem i vår forskningsmodell for å bedre kunne svare på problemstillingen.

Resultatene fra våre analyser konkluderer med at tilflyttende studenter fullfører studiegraden signifikant oftere enn hjemmehørende studenter, kontrollert for kjønn, alder, oppstartsår og opptakspoeng.

Vi har også fått bekreftet tidligere forskning som viser at kvinner fullfører oftere enn menn og at sannsynligheten for å fullføre studiegraden øker desto yngre studenten er. Våre analyser kan ikke konkludere med signifikant samsvar mellom oppstartsår og studiefullføring. Hva opptakspoeng angår viser våre funn en minimal positiv relasjon, hvor en økning i opptakspoeng øker sannsynligheten for studiefullføring.

Gjennom arbeidet med teorien har vi ikke avdekket forskning med tilsvarende problemstilling, men mye rundt samme tematikk. Vi ser mange muligheter for videre studier innenfor frafallsproblematikk og påvirkningen det å flytte kan ha på studiefullføring. For eksempel kan fremtidige utredninger se på andre studieretninger og ved andre institusjoner. Videre undersøkelser vedrørende studiefullføring og tilhørighet ser vi på som ytterst interessante.

Våre funn viser viktigheten av å tiltrekke seg studenter fra andre deler av landet. Institusjonene bør legge til rette for tilflyttende studenter, eksempelvis gjennom botilbud, for å sikre seg disse.

Referanser

- Aamodt, P. O., & Hovdhaugen, E. (2005). *Frafall fra universitetet*. Oslo: NIFU.
- Aamodt, P. O., & Hovdhaugen, E. (2006). *Evaluering av Kvalitetsreformen: Delrapport 3 - Studiefrafall og studiestabilitet*. Bergen: Norsk forskningsråd.
- Aamodt, P. O., & Hovdhaugen, E. (2011). *Frafall og gjennomføring i lavere grads studier før og etter Kvalitetsreformen*. Oslo: NIFU.
- Aamodt, P. O., & Hovdhaugen, E. (2011). *Frafall og gjennomføring i lavere grads studier før og etter Kvalitetsreformen*. Oslo: NIFU.
- Andresen, E., Henningsen, R., & Kval, K.-E. (2007). *Individ og fellesskap: sosiologi og sosialantropologi*. Oslo: Cappelen.
- Arnesen m.fl. (2014). *Kandidatundersøkelsen 2013: Mastergradsutdannedes arbeidsmarkedssituasjon og vurdering av utdanning et halvt år etter fullført utdanning*. NIFU.
- Arnesen, C. Å., Støren, L. A., & Wiers-Jensen, J. (2013). *Tre år etter mastergraden - arbeidsmarkedssituasjonen og tilfredshet med jobb og utdanning. Kandidatundersøkelsen av mastergradskandidater og psykologer fra universitene*. NIFU.
- Astin, A. W. (1975). *Preventing Students From Dropping Out*. San Francisco: Jossey Bass.
- Berg, L. (1995). *Examen filosoficum; studietilknytning, innsats og resultat for ulike grupper av begynnerstudenter ved Universitetet i Oslo*. Oslo: Utredningsinstituttet for forskning og høyere utdanning.
- Burka, J. B., & Yuen, L. M. (1982). Mind games procrastinator play. *Psychology Today*, 44, 32-34.
- Børing, P. (2004). *Studiegjennomføring og studiefrafall ved høgskolene*. Oslo: NIFU.
- Card, D. (1993). *Using Geographic Variation in College Proximity to Estimate the Return to Schooling*. Cambridge: National Bureau of Economic Research.
- Carlton, T. (1994). *Leaving the nest: Young people living with their parents*. Australian National University.
- Clemet, K. (2002). *Kvalitetsreformen*. Hentet fra Regjeringen.no: <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/kvalitetsreformen-agust-2002/id87898/>
- Day, V., Mensink, D., & O'Sullivan, M. (2000). Patterns of academic procrastination. *Journal of College Reading and Learning*, 30, 120-134.
- Dommermuth, L. (2009). Utflytting fra oppveksthjemmet. *Samfunnsspeilet*(1), 9-12.

- Eikemo, T. A., & Clausen, T. H. (2012). *Kvantitativ analyse med SPSS: En praktisk innføring i kvantitative analyseteknikker*. Trondheim: Tapir Akademisk Forlag.
- Ekspertgruppen for finansiering av universiteter og høyskoler. (2015). *Finansiering for kvalitet, mangfold og samspill - Nytt finansieringssystem*. Oslo: Kunnskapsdepartementet.
- Ellis, A., & Knaus, W. J. (1977). *Overcoming Procrastination*. New York: Institute for Rational Living.
- Felles Studentsystem. (2014). *Felles Studentsystem*. Hentet fra Felles Studentsystem: <http://www.fellesstudentsystem.no/om/>
- Ghauri, P., & Gronhaug, K. (2010). *Research Methods in Business Studies*. New York: Financial Times Prentice Hall.
- Hellevik, T. (2005). Ungdom, etablering og ulike velferdsregimer. *Tidsskrift for ungdomsforskning*, 5(1), 89-110.
- Hinton, P. R., McMurray, I., & Brownlow, C. (2014). *SPSS Explained*. New York: Routledge.
- Holdsworth, C. (2000). Leaving Home in Britain and Spain. *European Sociological Review*, 16, 201-222.
- Hovdhaugen, E. (2009). *Transfer and dropout: different forms of student departure in Norway*. Stavanger: NIFU. doi:<http://dx.doi.org/10.1080/03075070802457009>
- Hovdhaugen, E. (2014). *Tiltak mot frafall ved Det humanistiske fakultetet, Universitetet i Oslo*. Oslo: NIFU.
- Jones, G. (1995). *Leaving Home*. Buckingham/Philadelphia: Open University Press.
- Kilmartin, C. (1987). Leaving home is coming later. *Family Matters*, 19(October), 40-42.
- Kunnskapsdepartementet. (2014). *Tilstandsrapport: Høyere utdanning 2014*. Oslo: Kunnskapsdepartementet.
- Kunnskapsdepartementet. (2015, Juni 19). *Universiteter og høyskoler slår seg sammen*. Hentet fra Regjeringen.no: Kunnskapsdepartementet: <https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/universiteter-og-hoyskoler-slar-seg-sammen/id2424005/>
- Kunnskapsdepartementet. (u.d.). *Poenggrenser*. Hentet fra Samordna opptak: <http://www.samordnaopptak.no/info/opptak/poenggrenser/index.html>
- Lassabille, G., & Gomez, L. N. (2008). Why do Higher Education Students Drop Out? Evidence from Spain. *Education Economics*, 16(1), 89-105.
- Meld. St. 18. (2015). *Konsentrasjon for kvalitet. Strukturreform i universitets- og høyskolesektoren*. Oslo: Kunnskapsdepartementet.

- Meld. St. 2. (2016). *Revidert Nasjonalbudsjett 2016*. Oslo: Finansdepartementet.
- Miller, L. K., Weaver, F. H., & Semb, G. (1974). A procedur for maintaining student progress in a personalized univeristy course. *Journal of Applied Behavioral Analysis*, 7, 87-91.
- NIFU. (2012). *Om NIFU*. Hentet fra NIFU: www.nifu.no/om
- NOU. (1999). Nyttige lærepenger - om utdanningsfinansieringen gjennom Lånekassen. *NOU*, 33.
- NTB. (2015, Mars 27). *Universiteter og høyskoler må vise til resultater for å få penger*. Hentet fra Forskning.no: <http://forskning.no/om-forskning-forskningsfinansiering-forskningspolitikk-skole-og-utdanning/2015/03/universiteter-og>
- OECD. (2013). *Education at a Glance 2013: OECD indicators*. OECD Publishing. doi:<http://dx.doi.org/10.1787/eag-2013-en>
- OECD. (2014). *Education at a Glance 2014: OECD indicators*. OECD Publishing. doi:<http://dx.doi.org/10.1787/eag-2014-en>
- Opheim, V. (2000). *Borte bra, hjemme best?* Oslo: NIFU.
- Pascarella, E. T., & Terenzini, P. T. (1991). *How College Affect Students: Findings and Insights from Twenty Years of Research*. San Francisco: Jossey-Bass Publishers.
- Regjeringen. (2014). *UH-institusjonene kan forebygge frafall*. Oslo: Kunnskapsdepartementet.
- Rozental, A., & Carlbring, P. (2014). Understanding and Treating Procrastination: A Review of a Common Self-Regulatory failure. *Psychology*, 5, 1488-1502.
- Sekaran, U., & Bougie, R. (2013). *Research Methods for Business*. Chichester: John Wiley & Sons Ltd.
- Selnes, F. (1999). *Markedsundersøkelser*. Oslo: Tano Aschehoug.
- Semb, G., Glick, D. M., & Spencer, R. E. (1979). Student withdrawels and delayed work patterns in self-paced psychologic courses. *Teaching of Pshycology*, 6(1), 23-25.
- Solomon, L. J., & Rothblum, E. D. (1984). Academic Procrastination: Frequency and Cognitive-Behavioral Correlates. *Journal of Counseling Psychology*, 31(4), 503-509.
- Spieß, C. K., & Wrohlich, K. (2008). Does Distance Determine Who Attends a University in Germany. *Institute for the Study of Labor: Discussion Paper No. 3615*.
- Steel, P. (2007). The Nature of Procrastination: A Meta-Analytic and Theoretical Reveue of Quintessential Self-Regulatory Failure. *Psychological Bulletin*, 133, 65-94.
- Texmon, I. (1996). *På egne ben - flytting fra foreldrehjemmet*. Tano:Aschehoug.
- Tinto, V. (1975). Dropout from Higher Education: A Theoretical Synthesis of Recent Research. *Review of Educational Research*, 45(1), 89-125.

- Tinto, V. (1982). Limits of Theory and Practice in Student attrition. *Journal of Higher Education*, 53(6), 687-700.
- Yorke, M. (1999). *Leaving Early: Undergraduate Non-completion in higher education*. London: Falmer Press.
- Yorke, M., & Longden, B. (2004). *Retention and Student Success in Higher Education*. Mainhead: Open University Press.
- Ziesat, H. A., Rosenthal, T. L., & White, G. M. (1978). Behavioral self-control in treating procrastination in studying. *Psychological Reports*, 42(1), 59-69.

Vedlegg 1: Utvalget

A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S						
1	Kandidat	Kjønn	F.år	Fylkenr	Fylkene	Kommune	Studierett	studiepro	arstall	sta	arstall	ku	studentst	dato	enfring	L	M	N	O	P	Q	R	S	
2	1001	D	88	11	Rogaland	Stavanger	1	BACØKAD	2007	2007	2007	FULLFØRT	08.09.2010	12:44	Master i økonomi og administrasjon	20.08.2010	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon
3	1002	D	88	12	Hordaland	Bergen	1	BACØKAD	2007	2007	2007	SLUTTET	07.09.2009	09:33	Bachelor i økonomi og administrasjon	20.08.2009	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon
4	1003	D	67	10	Vest-Agder	Mandal	1	BACØKAD	2008	2008	2007	FULLFØRT	17.12.2010	13:29	Bachelor i revisjonsfag - Regn	20.06.2010	grad	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon
5	1004	M	83	3	Oslo	Oslo	2009	BACØKAD	2009	2009	2009	FULLFØRT	19.10.2011	11:10	Bachelor i økonomi og administrasjon	20.06.2011	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon
6	1005	M	88	11	Rogaland	Time	1	BACØKAD	2009	2009	2009	FULLFØRT	21.06.2013	10:08	Bachelor i økonomi og administrasjon	20.06.2013	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon
7	1006	D	90	6	Buskerud	Hole	1	BACØKAD	2010	2010	2010	FULLFØRT	24.06.2013	09:32	Bachelor i økonomi og administrasjon	20.06.2013	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon
8	1007	D	86	10	Vest-Agder	Vennesla	1	BACØKAD-G	2008	2008	2008	FULLFØRT	12.02.2013	09:26	Master i innovasjon og kunnsk	20.12.2012	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon
9	1008	D	84	12	Hordaland	Bergen	1	BACØKAD	2007	2007	2007	FULLFØRT	23.06.2010	17:51	Bachelor i økonomi og administrasjon	20.06.2010	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon
10	1009	M	85	12	Hordaland	Bergen	1	BACØKAD	2009	2009	2005	FULLFØRT	02.12.2008	11:30	Bachelor i økonomi og administrasjon	20.06.2010	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon
11	1010	M	89	3	Oslo	Oslo	2009	BACØKAD	2009	2009	2009	UTGÅTT	07.06.2012	07:33	Master i teknologi - sivilingen	Utgått 07.06.2012	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon
12	1011	M	91	3	Oslo	Oslo	2010	BACØKAD	2010	2010	2010	UTGÅTT	01.09.2012	10:29	Bachelor i revisjonsfag - Regn	21.03.2012	grad	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon
13	1012	D	79	9	Aust-Agder	Grimstad	1	BACØKAD-G	2008	2008	2008	FULLFØRT	21.03.2012	12:25	Bachelor i revisjonsfag - Regn	21.03.2012	grad	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon
14	1013	M	88	2	Akershus	Bærum	1	BACØKAD-G	2007	2007	2007	UTGÅTT	03.10.2008	13:44	Bachelor i økonomi og administrasjon	20.06.2010	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon
15	1014	M	87	7	Vestfold	Nøtterøy	1	BACØKAD	2007	2007	2007	FULLFØRT	23.06.2010	17:51	Master i økonomi og administrasjon	20.06.2010	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon
16	1015	M	91	8	Telemark	Porsgrunn	1	BACØKAD-G	2010	2010	2010	FULLFØRT	25.06.2013	09:44	Master i økonomi og administrasjon	20.06.2013	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon
17	1016	M	68	9	Aust-Agder	Grimstad	1	BACØKAD-G	2006	2006	2006	UTGÅTT	01.10.2007	10:11	Bachelor i økonomi og administrasjon	20.06.2010	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon
18	1017	D	76	9	Aust-Agder	Arendal	1	BACØKAD-G	2006	2006	2006	SLUTTET	11.03.2009	13:32	Bachelor i sykepleie - 3-årig s	Sluttet 11.03.2009	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon
19	1018	M	77	1	Østfold	Sarpsborg	1	BACØKAD-G	2008	2008	2008	FULLFØRT	05.01.2012	15:28	Bachelor i revisjonsfag - Regn	20.12.2011	grad	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon
20	1019	D	84	9	Aust-Agder	Arendal	1	BACØKAD-G	2005	2005	2005	UTGÅTT	28.09.2006	15:27	Bachelor i økonomi og administrasjon	20.06.2012	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon
21	1022	M	90	9	Aust-Agder	Arendal	1	BACØKAD	2010	2010	2010	UTGÅTT	05.03.2014	09:06	Bachelor i økonomi og administrasjon	20.06.2012	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon
22	1023	D	90	11	Rogaland	Sola	1	BACØKAD	2009	2009	2009	FULLFØRT	07.11.2012	14:30	Bachelor i økonomi og administrasjon	20.06.2012	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon
23	1024	M	91	7	Vestfold	Sandefjord	1	BACØKAD	2010	2010	2010	FULLFØRT	07.08.2013	14:10	Bachelor i økonomi og administrasjon	20.06.2013	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon
24	1025	D	86	6	Buskerud	Drammen	1	BACØKAD	2006	2006	2006	FULLFØRT	28.01.2010	09:12	Bachelor i økonomi og administrasjon	20.12.2009	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon
25	1026	D	87	10	Vest-Agder	Kristiansand	1	BACØKAD	2006	2006	2006	UTGÅTT	26.02.2007	10:23	Bachelor - forskolelærutdø	Utgått 01.02.2007	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon
26	1027	D	88	10	Vest-Agder	Kristiansand	1	BACØKAD	2009	2009	2009	FULLFØRT	20.06.2012	16:44	Bachelor i økonomi og administrasjon	20.06.2012	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon
27	1028	D	88	6	Buskerud	Hurum	1	BACØKAD-G	2010	2010	2010	UTGÅTT	03.03.2015	09:58	Bachelor i økonomi og administrasjon	20.06.2012	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon
28	1029	M	89	8	Telemark	Skien	1	BACØKAD	2009	2009	2009	FULLFØRT	20.06.2012	16:45	Bachelor i økonomi og administrasjon	20.06.2012	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon
29	1030	D	90	10	Vest-Agder	Kristiansand	1	BACØKAD	2009	2009	2009	SLUTTET	26.08.2010	10:16	Master i økonomi og administrasjon	Sluttet 03.06.2010	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon
30	1031	D	80	9	Aust-Agder	Arendal	1	BACØKAD-G	2005	2005	2005	FULLFØRT	22.01.2009	23:38	Bachelor i økonomi og administrasjon	20.12.2008	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon
31	1032	M	86	10	Vest-Agder	Kristiansand	1	BACØKAD	2009	2009	2009	FULLFØRT	20.06.2012	16:44	Master i økonomi og administrasjon	20.06.2012	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon
32	1034	D	88	9	Aust-Agder	Iveland	1	BACØKAD-G	2009	2009	2009	FULLFØRT	15.08.2013	14:02	Bachelor i revisjonsfag - Regn	15.08.2013	grad	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon
33	1035	D	83	10	Vest-Agder	Kristiansand	1	BACØKAD	2006	2006	2006	OVERGANG	12.12.2006	12:48	Bachelor - Selvalgt bachelor	Overgang 11.12.2006	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon
34	1036	M	86	10	Vest-Agder	Kristiansand	1	BACØKAD	2010	2010	2010	FULLFØRT	10.07.2012	18:41	Bachelor i økonomi og administrasjon	20.12.2013	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon
35	1037	D	89	17	Nord-Trend	Stjørdal	1	BACØKAD-G	2009	2009	2009	FULLFØRT	20.06.2012	15:16	Master i økonomi og administrasjon	20.06.2012	grad	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon
36	1040	D	88	10	Vest-Agder	Kristiansand	1	BACØKAD	2006	2006	2005	FULLFØRT	03.05.2009	12:15	Bachelor i økonomi og administrasjon	20.12.2008	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon
37	1042	D	81	10	Vest-Agder	Kristiansand	1	BACØKAD	2006	2006	2007	FULLFØRT	22.03.2011	14:01	Bachelor i økonomi og administrasjon	20.12.2010	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon
38	1043	D	87	10	Vest-Agder	Vennesla	1	BACØKAD	2007	2007	2007	FULLFØRT	19.09.2012	15:08	Bachelor i økonomi og administrasjon	20.12.2011	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon
39	1044	D	84	9	Aust-Agder	Vegårshei	1	BACØKAD-G	2008	2008	2006	FULLFØRT	11.05.2010	09:13	Bachelor i revisjonsfag - Regn	20.12.2011	grad	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon
40	1045	D	84	6	Buskerud	Øvre-Eiker	1	BACØKAD-G	2006	2006	2006	FULLFØRT	11.05.2010	09:13	Bachelor i revisjonsfag - Regn	20.12.2011	grad	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon

Vedlegg 2: Krysstabell og Kji-kvadrat tester

Vedlegg 2.1: Studiefullføring etter studielokasjon

Crosstab

			Fullført		Total
			Nei	Ja	
Studiested	Kristiansand	Count	407	350	757
		Expected Count	415.7	341.3	757.0
		% within Studiested	53.8%	46.2%	100.0%
	Grimstad	Count	246	186	432
		Expected Count	237.3	194.7	432.0
		% within Studiested	56.9%	43.1%	100.0%
Total	Count	653	536	1189	
	Expected Count	653.0	536.0	1189.0	
	% within Studiested	54.9%	45.1%	100.0%	

Vedlegg 2.2: Fylkesbakgrunns påvirkning på studiefullføring

			Fullført		Total
			Nei	Ja	
Fylke	Østfold	Count	13	8	21
		Expected Count	11,5	9,5	21,0
		% within Fylke	61,9%	38,1%	100,0%
	Akershus	Count	19	30	49
		Expected Count	26,9	22,1	49,0
		% within Fylke	38,8%	61,2%	100,0%
	Oslo	Count	24	25	49
		Expected Count	26,9	22,1	49,0
		% within Fylke	49,0%	51,0%	100,0%
	Hedmark	Count	2	1	3
		Expected Count	1,6	1,4	3,0
		% within Fylke	66,7%	33,3%	100,0%
	Oppland	Count	0	6	6
		Expected Count	3,3	2,7	6,0
		% within Fylke	0,0%	100,0%	100,0%
	Buskerud	Count	17	22	39
		Expected Count	21,4	17,6	39,0
		% within Fylke	43,6%	56,4%	100,0%
	Vestfold	Count	13	19	32
		Expected Count	17,6	14,4	32,0
		% within Fylke	40,6%	59,4%	100,0%
	Telemark	Count	25	20	45
		Expected Count	24,7	20,3	45,0
		% within Fylke	55,6%	44,4%	100,0%
	Aust-Agder	Count	185	119	304
		Expected Count	167,0	137,0	304,0
		% within Fylke	60,9%	39,1%	100,0%
	Vest-Agder	Count	265	167	432
		Expected Count	237,3	194,7	432,0
		% within Fylke	61,3%	38,7%	100,0%
	Rogaland	Count	53	70	123
		Expected Count	67,6	55,4	123,0
		% within Fylke	43,1%	56,9%	100,0%
	Hordaland	Count	20	28	48
		Expected Count	26,4	21,6	48,0
		% within Fylke	41,7%	58,3%	100,0%
	Sogn og Fjordane	Count	1	1	2
		Expected Count	1,1	,9	2,0
		% within Fylke	50,0%	50,0%	100,0%
	Møre og Romsdal	Count	5	7	12
		Expected Count	6,6	5,4	12,0
		% within Fylke	41,7%	58,3%	100,0%
	Sør-Trøndelag	Count	3	3	6
		Expected Count	3,3	2,7	6,0
		% within Fylke	50,0%	50,0%	100,0%
	Nord-Trøndelag	Count	1	3	4
		Expected Count	2,2	1,8	4,0
		% within Fylke	25,0%	75,0%	100,0%
	Nordland	Count	5	3	8
		Expected Count	4,4	3,6	8,0
		% within Fylke	62,5%	37,5%	100,0%
	Troms	Count	0	3	3
		Expected Count	1,6	1,4	3,0
		% within Fylke	0,0%	100,0%	100,0%
	Finnmark	Count	2	1	3
		Expected Count	1,6	1,4	3,0
		% within Fylke	66,7%	33,3%	100,0%
Total		Count	653	536	1189
		Expected Count	653,0	536,0	1189,0
		% within Fylke	54,9%	45,1%	100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	46,684 ^a	18	,000
Likelihood Ratio	50,122	18	,000
Linear-by-Linear Association	,840	1	,360
N of Valid Cases	1189		

a. 16 cells (42,1%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,90.

Nullhypotese: *Det er ingen signifikant forskjell i studiefullføring blant kandidater basert på fylkesbakgrunn*

Alternative hypotese: *Det er signifikant forskjell i studiefullføring bland kandidater basert på fylkesbakgrunn*

Vedlegg 2.3: Landsdelsbakgrunns påvirkning på studiefullføring

Nullhypotese: *Det er ingen signifikant forskjell i studiefullføring blant kandidater basert på landsdelsbakgrunn*

Alternative hypotese: *Det er signifikant forskjell i studiefullføring bland kandidater basert på landsdelsbakgrunn*

Crosstab

			Fullført		Total
			Nei	Ja	
Landsdel	Sørlandet	Count	450	286	736
		Expected Count	404,2	331,8	736,0
		% within Landsdel	61,1%	38,9%	100,0%
	Østlandet	Count	113	131	244
		Expected Count	134,0	110,0	244,0
		% within Landsdel	46,3%	53,7%	100,0%
	Vestlandet	Count	79	106	185
		Expected Count	101,6	83,4	185,0
		% within Landsdel	42,7%	57,3%	100,0%
	Trendelag	Count	4	6	10
		Expected Count	5,5	4,5	10,0
		% within Landsdel	40,0%	60,0%	100,0%
	Nord-Norge	Count	7	7	14
		Expected Count	7,7	6,3	14,0
		% within Landsdel	50,0%	50,0%	100,0%
Total		Count	653	536	1189
		Expected Count	653,0	536,0	1189,0
		% within Landsdel	54,9%	45,1%	100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	30,999 ^a	4	,000
Likelihood Ratio	31,007	4	,000
Linear-by-Linear Association	24,571	1	,000
N of Valid Cases	1189		

a. 1 cells (10,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 4,51.

Antall frihetsgrader: 4

95% Signifikansnivå

Kji-kvadrat: 9,488

Vi kan derfor forkaste nullhypotesen

Vedlegg 2.4: Stedstilhørighets påvirkning på studiefullføring

Nullhypotese: *Det er ingen signifikant forskjell i studiefullføring blant kandidater basert på tilhørighet*

Alternative hypotese: *Det er signifikant forskjell i studiefullføring bland kandidater basert på tilhørighet*

Tilhørighet * Fullført Crosstabulation

			Fullført		Total
			Nei	Ja	
Tilhørighet	Tilflyttende	Count	203	250	453
		Expected Count	248,8	204,2	453,0
		% within Tilhørighet	44,8%	55,2%	100,0%
	Hjemmehørende	Count	450	286	736
		Expected Count	404,2	331,8	736,0
		% within Tilhørighet	61,1%	38,9%	100,0%
Total		Count	653	536	1189
		Expected Count	653,0	536,0	1189,0
		% within Tilhørighet	54,9%	45,1%	100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	30,199 ^a	1	,000		
Continuity Correction ^b	29,543	1	,000		
Likelihood Ratio	30,206	1	,000		
Fisher's Exact Test				,000	,000
Linear-by-Linear Association	30,174	1	,000		
N of Valid Cases	1189				

a. 0 cells (0,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 204,21.

b. Computed only for a 2x2 table

Antall frihetsgrader: 1

95% Signifikansnivå

Kji-kvadrat: 3,841

Vi kan derfor forkaste nullhypotesen

Vedlegg 2.5: Kjønnns påvirkning på studiefullføring

Nullhypotese: *Det er ingen signifikant forskjell i studiefullføring blant kandidater basert på kjønn*

Alternative hypotese: *Det er signifikant forskjell i studiefullføring bland kandidater basert på kjønn*

Kjønn * Fullført Crosstabulation

			Fullført		Total
			Nei	Ja	
Kjønn	Menn	Count	357	239	596
		Expected Count	327,3	268,7	596,0
		% within Kjønn	59,9%	40,1%	100,0%
	Kvinner	Count	296	297	593
		Expected Count	325,7	267,3	593,0
		% within Kjønn	49,9%	50,1%	100,0%
Total	Count	653	536	1189	
	Expected Count	653,0	536,0	1189,0	
	% within Kjønn	54,9%	45,1%	100,0%	

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	11,967 ^a	1	,001		
Continuity Correction ^b	11,567	1	,001		
Likelihood Ratio	11,987	1	,001		
Fisher's Exact Test				,001	,000
Linear-by-Linear Association	11,957	1	,001		
N of Valid Cases	1189				

a. 0 cells (0,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 267,32.

b. Computed only for a 2x2 table

Antall frihetsgrader: 1

95% Signifikansnivå

Kji-kvadrat: 3,841

Vi kan derfor forkaste nullhypotesen

Vedlegg 2.6: Alders påvirkning på studiefullføring

Nullhypotese: *Det er ingen signifikant forskjell i studiefullføring blant kandidater basert på alder*

Alternative hypotese: *Det er signifikant forskjell i studiefullføring bland kandidater basert på alder*

Crosstab

		Fullført		Total	
		Nei	Ja		
Aldersgruppe	0-20	Count	268	299	567
		Expected Count	311,4	255,6	567,0
		% within Aldersgruppe	47,3%	52,7%	100,0%
	21-23	Count	169	129	298
		Expected Count	163,7	134,3	298,0
		% within Aldersgruppe	56,7%	43,3%	100,0%
	24-70	Count	216	108	324
		Expected Count	177,9	146,1	324,0
		% within Aldersgruppe	66,7%	33,3%	100,0%
Total	Count	653	536	1189	
	Expected Count	653,0	536,0	1189,0	
	% within Aldersgruppe	54,9%	45,1%	100,0%	

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	31,859 ^a	2	,000
Likelihood Ratio	32,248	2	,000
Linear-by-Linear Association	31,827	1	,000
N of Valid Cases	1189		

a. 0 cells (0,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 134,34.

Antall frihetsgrader: 2

95% Signifikansnivå

Kji-kvadrat: 5,991

Vi kan derfor forkaste nullhypotesen

Vedlegg 2.7: Oppstartsårs påvirkning på studiefullføring

Nullhypotese: *Det er ingen signifikant forskjell i studiefullføring blant kandidater basert på oppstartsår*

Alternative hypotese: *Det er signifikant forskjell i studiefullføring bland kandidater basert på oppstartsår*

Crosstab

			Fullført		Total
			Nei	Ja	
Oppstartsår	2005	Count	117	63	180
		Expected Count	98,9	81,1	180,0
		% within Oppstartsår	65,0%	35,0%	100,0%
2006	Count	115	87	202	
	Expected Count	110,9	91,1	202,0	
	% within Oppstartsår	56,9%	43,1%	100,0%	
2007	Count	116	95	211	
	Expected Count	115,9	95,1	211,0	
	% within Oppstartsår	55,0%	45,0%	100,0%	
2008	Count	92	81	173	
	Expected Count	95,0	78,0	173,0	
	% within Oppstartsår	53,2%	46,8%	100,0%	
2009	Count	101	110	211	
	Expected Count	115,9	95,1	211,0	
	% within Oppstartsår	47,9%	52,1%	100,0%	
2010	Count	112	100	212	
	Expected Count	116,4	95,6	212,0	
	% within Oppstartsår	52,8%	47,2%	100,0%	
Total	Count	653	536	1189	
	Expected Count	653,0	536,0	1189,0	
	% within Oppstartsår	54,9%	45,1%	100,0%	

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	12,542 ^a	5	,028
Likelihood Ratio	12,671	5	,027
Linear-by-Linear Association	8,684	1	,003
N of Valid Cases	1189		

a. 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 77,99.

Antall frihetsgrader: 5

95% Signifikansnivå

Kji-kvadrat: 11,070

Vi kan derfor forkaste nullhypotesen

Vedlegg 2.8: Opptakspoengs påvirkning på studiefullføring

Nullhypotese: *Det er ingen signifikant forskjell i studiefullføring blant kandidater basert på opptakspoeng*

Alternative hypotese: *Det er signifikant forskjell i studiefullføring bland kandidater basert på opptakspoeng*

Crosstab

			Fullført		Total
			Nei	Ja	
Opptak	Ingen krav	Count	163	77	240
		Expected Count	131,8	108,2	240,0
		% within Opptak	67,9%	32,1%	100,0%
38,70		Count	19	38	57
		Expected Count	31,3	25,7	57,0
		% within Opptak	33,3%	66,7%	100,0%
40,30		Count	30	32	62
		Expected Count	34,1	27,9	62,0
		% within Opptak	48,4%	51,6%	100,0%
40,80		Count	34	39	73
		Expected Count	40,1	32,9	73,0
		% within Opptak	46,6%	53,4%	100,0%
41,70		Count	66	43	109
		Expected Count	59,9	49,1	109,0
		% within Opptak	60,6%	39,4%	100,0%
42,40		Count	82	72	154
		Expected Count	84,6	69,4	154,0
		% within Opptak	53,2%	46,8%	100,0%
43,40		Count	137	117	254
		Expected Count	139,5	114,5	254,0
		% within Opptak	53,9%	46,1%	100,0%
44,70		Count	60	69	129
		Expected Count	70,8	58,2	129,0
		% within Opptak	46,5%	53,5%	100,0%
45,10		Count	62	49	111
		Expected Count	61,0	50,0	111,0
		% within Opptak	55,9%	44,1%	100,0%
Total		Count	653	536	1189
		Expected Count	653,0	536,0	1189,0
		% within Opptak	54,9%	45,1%	100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	35,617 ^a	8	,000
Likelihood Ratio	36,115	8	,000
Linear-by-Linear Association	17,449	1	,000
N of Valid Cases	1189		

a. 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 25,70.

Antall frihetsgrader: 8

95% Signifikansnivå

Kji-kvadrat: 15,507

Vi kan derfor forkaste nullhypotesen

Vedlegg 3: T-tester

Vedlegg 3.1. Stedstilhørighets påvirkning på studiefullføring

Group Statistics

Tilhørighet	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
Fullført	453	,55	,498	,023
Hjemmehørende	736	,39	,488	,018

Independent Samples Test

		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means						
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
								Lower		Upper
Fullført	Equal variances assumed	12,725	,000	5,562	1187	,000	,163	,029	,106	,221
	Equal variances not assumed			5,535	941,707	,000	,163	,030	,105	,221

Vedlegg 3.2. Kjønnns påvirkning på studiefullføring

Group Statistics

Kjønn	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
Fullført	596	,40	,491	,020
Kvinner	593	,50	,500	,021

Independent Samples Test

		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means						
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
								Lower		Upper
Fullført	Equal variances assumed	24,147	,000	-3,474	1187	,001	-,100	,029	-,156	-,043
	Equal variances not assumed			-3,474	1186,256	,001	-,100	,029	-,156	-,043

Vedlegg 4: One-Way ANOVA tester

Vedlegg 4.1. Landsdelsbakgrunns påvirkning på studiefullføring

Descriptives

Fullført

	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error	95% Confidence Interval for Mean		Minimum	Maximum
					Lower Bound	Upper Bound		
Sørlandet	736	,39	,488	,018	,35	,42	0	1
Østlandet	244	,54	,500	,032	,47	,60	0	1
Vestlandet	185	,57	,496	,036	,50	,64	0	1
Trøndelag	10	,60	,516	,163	,23	,97	0	1
Nord-Norge	14	,50	,519	,139	,20	,80	0	1
Total	1189	,45	,498	,014	,42	,48	0	1

ANOVA

Fullført

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	7,675	4	1,919	7,924	,000
Within Groups	286,697	1184	,242		
Total	294,372	1188			

Vedlegg 4.2. Alders påvirkning på studiefullføring

Descriptives

Fullført

	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error	95% Confidence Interval for Mean		Minimum	Maximum
					Lower Bound	Upper Bound		
0-20	567	,53	,500	,021	,49	,57	0	1
21-23	298	,43	,496	,029	,38	,49	0	1
24-70	324	,33	,472	,026	,28	,38	0	1
Total	1189	,45	,498	,014	,42	,48	0	1

ANOVA

Fullført

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	7,888	2	3,944	16,327	,000
Within Groups	286,484	1186	,242		
Total	294,372	1188			

Vedlegg 4.3. Oppstartsårs påvirkning på studiefullføring

Descriptives

Fullført

	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error	95% Confidence Interval for Mean		Minimum	Maximum
					Lower Bound	Upper Bound		
2005	180	,35	,478	,036	,28	,42	0	1
2006	202	,43	,496	,035	,36	,50	0	1
2007	211	,45	,499	,034	,38	,52	0	1
2008	173	,47	,500	,038	,39	,54	0	1
2009	211	,52	,501	,034	,45	,59	0	1
2010	212	,47	,500	,034	,40	,54	0	1
Total	1189	,45	,498	,014	,42	,48	0	1

ANOVA

Fullført

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	3,105	5	,621	2,522	,028
Within Groups	291,267	1183	,246		
Total	294,372	1188			

Vedlegg 4.4. Opptakspoens påvirkning på studiefullføring

Descriptives

Fullført

	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error	95% Confidence Interval for Mean		Minimum	Maximum
					Lower Bound	Upper Bound		
20,00	240	,32	,468	,030	,26	,38	0	1
38,70	57	,67	,476	,063	,54	,79	0	1
40,30	62	,52	,504	,064	,39	,64	0	1
40,80	73	,53	,502	,059	,42	,65	0	1
41,70	109	,39	,491	,047	,30	,49	0	1
42,40	154	,47	,501	,040	,39	,55	0	1
43,40	254	,46	,499	,031	,40	,52	0	1
44,70	129	,53	,501	,044	,45	,62	0	1
45,10	111	,44	,499	,047	,35	,54	0	1
Total	1189	,45	,498	,014	,42	,48	0	1

ANOVA

Fullført

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	8,818	8	1,102	4,555	,000
Within Groups	285,554	1180	,242		
Total	294,372	1188			

Vedlegg 5: Binære logistiske regresjonsanalyser

Vedlegg 5.1. Studiefullføring blant hele utvalget

Omnibus Tests of Model Coefficients

		Chi-square	df	Sig.
Step 1	Step	79,591	10	,000
	Block	79,591	10	,000
	Model	79,591	10	,000

Model Summary

Step	-2 Log likelihood	Cox & Snell R Square	Nagelkerke R Square
1	1557,182 ^a	,065	,087

a. Estimation terminated at iteration number 4 because parameter estimates changed by less than ,001.

Classification Table^a

Observed		Predicted			
		Fullført		Percentage Correct	
		Nei	Ja		
Step 1	Fullført	Nei	480	173	73,5
		Ja	282	254	47,4
Overall Percentage					61,7

a. The cut value is ,500

Variables in the Equation

		B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)
Step 1 ^a	Hjemmehørende	-,502	,131	14,740	1	,000	,605
	Kvinner	,488	,122	15,875	1	,000	1,629
	Alderssegment 1	,605	,156	15,101	1	,000	1,832
	Alderssegment 2	,331	,174	3,613	1	,057	1,392
	Oppstartsår 2005	-,271	,224	1,464	1	,226	,763
	Oppstartsår 2006	-,026	,214	,014	1	,905	,975
	Oppstartsår 2007	,066	,208	,101	1	,751	1,068
	Oppstartsår 2008	-,068	,211	,105	1	,746	,934
	Oppstartsår 2009	,192	,200	,915	1	,339	1,211
	Opptakspoeng	,019	,008	6,009	1	,014	1,019
	Constant	-1,212	,387	9,834	1	,002	,298

a. Variable(s) entered on step 1: Hjemmehørende, Kvinner, Alderssegment 1, Alderssegment 2, Oppstartsår 2005, Oppstartsår 2006, Oppstartsår 2007, Oppstartsår 2008, Oppstartsår 2009, Opptakspoeng.

Vedlegg 5.2. Studiefullføring ved studielokasjon Kristiansand

Omnibus Tests of Model Coefficients

		Chi-square	df	Sig.
Step 1	Step	52,174	9	,000
	Block	52,174	9	,000
	Model	52,174	9	,000

Model Summary

Step	-2 Log likelihood	Cox & Snell R Square	Nagelkerke R Square
1	992,955 ^a	,067	,089

a. Estimation terminated at iteration number 3 because parameter estimates changed by less than ,001.

Classification Table^a

		Predicted		
		Fullført		Percentage Correct
Observed	Nei	Ja		
Step 1	Fullført	280	127	68,8
	Nei	167	183	52,3
Overall Percentage				61,2

a. The cutvalue is ,500

Variables in the Equation

		B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)
Step 1 ^a	Hjemmehørende	-,620	,159	15,111	1	,000	,538
	Kvinner	,426	,153	7,788	1	,005	1,532
	Alderssegment 1	,737	,207	12,612	1	,000	2,089
	Alderssegment 2	,586	,225	6,747	1	,009	1,796
	Oppstartsår 2005	-,047	,268	,031	1	,860	,954
	Oppstartsår 2006	,147	,261	,317	1	,574	1,158
	Oppstartsår 2007	,452	,255	3,127	1	,077	1,571
	Oppstartsår 2008	-,039	,265	,022	1	,882	,962
	Oppstartsår 2009	,088	,243	,130	1	,718	1,092
	Constant	-,669	,279	5,753	1	,016	,512

a. Variable(s) entered on step 1: Hjemmehørende, Kvinner, Alderssegment 1, Alderssegment 2, Oppstartsår 2005, Oppstartsår 2006, Oppstartsår 2007, Oppstartsår 2008, Oppstartsår 2009.

Vedlegg 5.3. Studiefullføring ved studielokasjon Grimstad

Omnibus Tests of Model Coefficients

		Chi-square	df	Sig.
Step 1	Step	52,706	9	,000
	Block	52,706	9	,000
	Model	52,706	9	,000

Model Summary

Step	-2 Log likelihood	Cox & Snell R Square	Nagelkerke R Square
1	537,812 ^a	,115	,154

a. Estimation terminated at iteration number 4 because parameter estimates changed by less than ,001.

Classification Table^a

Observed		Predicted		
		Fullført		Percentage Correct
		Nei	Ja	
Step 1	Fullført	190	56	77,2
	Nei	100	86	46,2
Overall Percentage				63,9

a. The cut value is ,500

Variables in the Equation

		B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)
Step 1 ^a	Hjemmehørende	-,476	,245	3,774	1	,052	,621
	Kvinner	,685	,216	10,067	1	,002	1,983
	Alderssegment 1	,602	,251	5,754	1	,016	1,826
	Alderssegment 2	,044	,292	,023	1	,879	1,045
	Oppstartsår 2005	-1,142	,366	9,747	1	,002	,319
	Oppstartsår 2006	-,788	,336	5,506	1	,019	,455
	Oppstartsår 2007	-,993	,344	8,313	1	,004	,370
	Oppstartsår 2008	-,152	,360	,178	1	,673	,859
	Oppstartsår 2009	,515	,379	1,846	1	,174	1,674
	Constant	-,064	,361	,031	1	,860	,938

a. Variable(s) entered on step 1: Hjemmehørende, Kvinner, Alderssegment 1, Alderssegment 2, Oppstartsår 2005, Oppstartsår 2006, Oppstartsår 2007, Oppstartsår 2008, Oppstartsår 2009.

Vedlegg 6: Refleksjonsnotat

Gjennom arbeidet med denne oppgaven har vi møtt utfordringer av en karakter vi tidligere gjennom studiet ikke har blitt stilt ovenfor. Det har uten tvil vært det mest lærerike av alle fag og eksamener vi tidligere har vært gjennom, samtidig som det har vært det mest krevende. Ideen om oppgavens tematikk kom fra en ansatt ved UiA, høsten 2015. Den ble presentert som svært sentral og med et gryende ønske fra UiA om at noen seriøse studenter virkelig tok tak i dette. Forfatterne av denne oppgaven var på dette tidspunktet på utveksling ved Hawai'i Pacific University. Avtaler vedrørende oppfølging, datainnsamling og veileder ble derfor gjort via mail. I januar 2016 er vi vel tilbake i Norge og klare til å ta fatt på oppgaveskrivingen. Her får vi beskjed om at personen som kom med ideen om tematikk til å begynne med, ikke lengre var ansatt ved UiA. Det var heller ingen andre som var satt til å videreføre hennes arbeid og på det tidspunktet virket det som om prosjektet som tidligere var fremstilt som et satsningsområde fra UiA sin side, ikke lengre hadde personer tilknyttet seg. Siden høsten 2015 hadde vi kontinuerlig diskutert oppgaven oss imellom og hadde hodet fullt av forventinger og ideer. Det ble for oss veldig fort klart at oppfølging og innhenting av datamateriell ikke ble slik vi forventet, men at vi i stor grad måtte finne egne løsninger. Hvordan vi taklet denne utfordringen er bare en av de mange lærdommene vi sitter igjen med. Rent akademisk har det å innhente og bearbeide store mengder data vist seg å være blant det mer krevende. Det å lete opp god akademisk litteratur har vært en tidkrevende, men interessant prosess da vi har vært gjennom mer enn hundre publikasjoner av forskjellige sorter. Noen har vi kunnet forkaste med en gang, andre har vi brukt små deler av, mens noen er en stor del av oppgaven og ligger som et teoretisk fundament oppgaven er forankret i. Bearbeidelsen av rådata til et arbeidsdokument passende for SPSS har også vært en spennende utfordring. Vi har i dette arbeidet hele tiden måtte ta avgjørelser hvor validitet og reliabilitet skulle i varetas, mens man former og bearbeider materien.

Gjennom et glimrende samarbeid med veileder Roy Mersland, samt en gruppe nøkkelmennesker i forskjellige avdelinger ved Universitetet i Agder, kom vi ikke bare i mål med oppgaven, vi mener selv at den er av høy kvalitet.

I dagens globale samfunn er man aldri mer enn ett par tastetrykk fra å nå ut til hele verden. Ved hjelp av internett blir verden stadig mer og mer sammenkoblet. Internationalization er et begrep som beskriver ønske om økt delaktighet for sin geskjeft i internasjonale markeder.

Kjennskap til dette er særdeles viktig for alle som ønsker å drive forretninger i dagens samfunn, da du som oftest vil finne både konkurrenter og mulige kunder langt utenfor dine egne landegrenser. Innovasjon er blitt et stadig viktigere fokusområdet, da menneskeheten står ovenfor en rekke omfattende problemer vi håper teknologiske gjennombrudd skal løse. Spesielt er det innen fagområdene klima, miljø, energi og transport det satses stort, men det økte fokuset på innovasjon merkes i så godt som alle fagområder, inkludert de akademiske. Programmer som skal stimulere til økt innovasjon mottar stadig mer pengestøtte fra det offentlige. Innovasjons oppløftede status i dagens samfunn i den vestlige verden, er noe en som aktør i forretningsverden må være klar over. Forskning og utviklings avdelinger har tidligere vært stedet hvor det først ble kuttet hvis en skulle spare penger. Historien har vist at dette er uklokt, da en gjerne setter seg selv i enda dårligere posisjoner enn en allerede var. Innovative løsninger kan være med på å snu et firma, men for at det skal være mulig, må det satses på for at løsningene skal oppdages og utvikles. I administrerende stillinger vil man ha et overordnet ansvar for en rekke oppgaver og områder. En forretnings kunder og dens ansatte vil begge falle under en leders ansvarsområde, men på helt forskjellige premisser. Det er særdeles viktig for en leder å være kjent med dette ansvaret og hva det innebærer. Vår masteroppgave og funnene vi presenterer i den kan gi nyttig informasjon for både studenter og studieinstitusjoner langt utenfor Norges grenser. Dette er ikke en innovativ oppgave, ei heller en oppgave om innovasjon, men et viktig ledd i utvikling er utdanning og det handler denne oppgaven om.